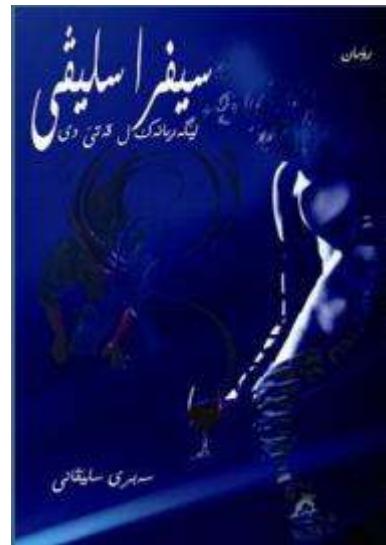

رۆمان

سیفرا سلیقى

- لیگگریانەک ل قەتى دى -

سەبرى سلیقانەيى

ناڤى پەرتۇوکى: سىفرا سلىقى - لىنگريانەك ل قەتى دى -

نىسيسەر: سەبرى سلىمانى

بەرگ: شيراز عزيز

ئەدىتۇر و دەرىھىنان: مەسعود خەلەف

چاپا ئىكى: چاپخانا ھاوار. كوردىستان / دەوك 2009

ژمارا سپاردىنى:

© مافى چاپى پارازتىيە بۆ نىسيسەرى رۆمانى و بى دەستوورەك
نىسيكى ژ نىسيسەرى نابت ئەف رۆمان ب چو ئاوايى بەيىتە ۋەگەهازتن،
وەرگىران، يان چاپكرن.

- سه‌رجم بوها و داهاتى ۋى رۆمانى پىشىكىشە بۇ كارىن خىرخوازى.
- سوپاس بۇ ھەقلى ھىثا (عدى ھالۇ) كو ب ئەركى چاپكرنا ۋى رۆمانى رابوویه.

ژ دوماهیکن

- ئەز وەستىام!
- ئەز ژى وەستىام.
- درەنگە. ئەز حەز دەم تو بېھىنا خوھ قەدى.
- و تۆ؟
- ئەز دى مىيىم ھەتا رۆز ئاڭا دېت. ژبىرنەكە، ئەز برايى ئاخىرەتىن مە.
- راستە. بىلە ئەز ژى كورپى دونىايىن مە. وى مافى بىدە من ل گەل وە بىمىنم و ھندەكى ژ قەرى وى ئەدا بكم. ب ساخى من نەدىت، بېھىلە مرى بېيىم. نەھىلە تە ب سەرى وى بدم سوينىدى!
- سەرى وى گەلەكى عەزىزە. سوينىدا من ب سەرى وى بۇو، سوينىدا وى ژى ب سەرى زارۇكان بۇو. وى دلى تە نەدھىلە، ئەز ژى دلى تە ناھىلەم.
- راستە دلى من نەدھىلە، بىلە ئەز ھىنلام.
- نە ب دەستى وى بۇو!
- نەخوھ ب دەستى كى بى؟
- خوھدى حەزكىرپۇو!
- خوھدى؟ ھىئ ئەز ساڭا، خوھدى دايىبايىن من ماراندىن. ئەو نە محتاجى وان بى، بىلە ئەز محتاج بىم. نەما ژى ئەفه ماراند. ما نە

گله که مرؤوف دوو جاران د ژيانه کي ده سېيوی بېت؟ دېيژن ئەو
خەلت نابت! پا کي يه هتا نەها دوو جاران د دەرەق من ده خەلت
بى؟!

- ھېش ئەزى ساخم، پشتراست به تەناھىلەم! -
و حەزا وى! -
حەزا كى؟ -
حەزا خودى، ما تو نابىئى خودى حەز كربى؟! -
ما ئەم دى شەرى خودى كن؟ -
نەخىر. بەلى دىيارە ئەو شەرى مە دكت. ما ماراندن نە شەره؟ -
دوماهىكا مە ھەميان مرنە! -
ئەز نابىئىم بلا مرن نەبەت، بەلى ھندەك جاران بەرى دەمىت
خوه دئىت. باوەر بکە مام، ئىدى نەۋىئىم ژ كەسەكى حەز بكم. -
دترسى نەكۆ بىرت! نەرسە، ئەزى مىنم. -
كا ئەز چەند ژ تە حەزدكم، ئەها ھندە دترسم ژى. -
نەرسە. سۆز بىت ئاز تە نەھىلەم. -
سۆزەكا دى بده من! -
سۆز بىت! -
عەولى بزانە كا چ سۆزە! -
بلا نزام، ھەما بىئە! -
سۆزى بىدە ئەز ل گەل وھ بەيىنم هەتا رۆز ئاثا دېت. ئەز
رجايىن دكم!

- خوهدى كەريمه.
- ديسا خوهدى؟!
- خەم ناكت. بىينە. براين من بۇو... و بابى تە بۇو.
- هەگەر خوهدى بابەك ھەبا دا د من گەھت، دا زانت چەند بزەممەتە مروقى بابەك ھەبت و نېبىنت!
- باش بۇو تە نەديت. ل ۋى دوماھىكى بۇوبۇو كۆمەكاھستىيان. وى نەدثىا تو وەسان بىبىنى.
- بەلى من دەپىا.
- تو دزانى دوماھىك پەيىش ژ دەقى وى دەركەقتى چ بۇو؟
- شەھەدەيا (لا الله الا الله محمد رسول الله) بى؟
- نەخىئ!
- پا؟
- ناشى تە بۇو. گۈرته من: "ئەمانەت تو و مەحمدەد!".
- خوهزى من دىتبا و ئەف كولە ژ دلىن من دەركەتبىا!
- ئەو ژى دل ب كول بۇو. كولا دلىن وى ئاخافتىنا تە بۇو. دىيارە ئەم ھەمى دل ب كولن. دوماھىك جار وى تو دىتى، بەرى ھەيامەكى بۇو ل حەفلا تەخەرۇجى. ب رەخ من قە بۇو، ژ كەيغان دە دىگرى.
- ئەفە جارا ئىككى يە ئەم ھەرسى دگەن ئىك. لى پشتى چى...؟
- ئەو ھەر نا ئاخشت، بەلى تو بئاخشە!
- چ بىئىم مەحمدەدى من؟
- بەحسىن وى بۇ من بىكە، كا چاوان دىزىا؟!

- مرؤفه‌کى سىكولار بىو. بىللى وەكى غەرېبەكى هات و چوو.
شەقىدى ئەز گەلەك گرىاندەم، وەسان دئاخىخت دا بىزى ھېز ل
غەرېبىيىن يە. ئەز ب گومان كەۋىم، من گۆت ھاي ژ خوھ نەمايە. من
دەپىا بىزىمى: "تو من دنياسى؟" بىللى دلى من نەگرت. گەلەك ل
پەنجەرى دنىيرى... ھەر بىزەنەكى دگۇتە من: "پەردى راكە... ئەفه
هات!".

- كى هات؟

- ئەز نزانم ب ئەسەھى. چىرۇك درىزە و ھەمى نفىسييە! ئەف
چەنتكى ژ ئىثارى وەرە ب ملى من قە، تە نە گوتە خوھ چ تىدە يە؟!
- ما نە قورئانە تىدە؟

- ھەگەر قورئان با، دا ل سەر خويىنم! ھەمى نامە و بىرھاتتن ژ
دەستخەتى من و وى. شەقىدى، بەرى كۆ خاترا خوھ ژى بخوازم، بەرى
خوھ دا من و پرسىياركى: "ئەو چ كاغەزىن دەستەبرا؟" ب گەزىزىنەك
سار من بەرسقدا: "دىرۇكاكا من و تە يە. مە ب دەستىن خوھ نفىسييە"
دەستىن خوھ يى راستى گەھاندە چەكمەچا دۆلاپى، عەينە ئىينا دەر و
دانما سەر سىنگى خوھ، ل دىيمى خوھ يى چىرسى نىرى، پاشى عەينە
ھافىيت و ب ئىشارەتكى ژ دەستىن خوھ گوتە من خوھ نىزىك بىك، ب
دەنگەكى كىيم گۆت: "كا قەلەمەكى و ھندەك كاغەزىن سې بىدە من،
ئەز دى وەسىەتناما خوھ نفىسىم!" ئەوى وەسىەتناما نفىسى و ئەز ژى
زىرىم و من ھندەك بىرھاتنىن خوھ و وى تۆماركىن... پاشى ھەميان
بخويىنە. نەزقىرىنە!

- پا چ لى بكم؟

- بلا ئەو خەم بۇ وى دەمى بىت. درەنگە، رۆژ چۈو ئافا. دا
خاترا خوه ڙى بخوازن و بىزقىرن!

- ب خاترا تە باب!

- ب خاترا تە دەستىبرا!

سەرمەدنامە

" دەستەبرايدىكى ۋەلەتكى دا خىتى "

دېيىشىن من (سەرمەد). ئەز و دەستەبرايدى خوه (ھشىار) ھەم نىاس، ھەم ژى ھەقال بۇون. يا راست ئەم پىر ھەقال بۇون. ئەرى ئەم ھەردۇو ژ دەقەرەكى بۇون، بىلى ژ دوو بنەمالىن جودا بۇون. ژ بەرى وەرە، دەمىي ھەستدارى دناقىبىرا ھۆز و بنەمالان دە پەيدا دبۈوبىي، پەيوەندىيا گەلەك ھەقالان تىك دچوو، بىلى يى مە وەك خوه دما، ژېدىكى بىنگەھى وى حەزىكىن بۇو. مە باوەردەكىر كۆ ۋيان و حەزىكىن مەرۇقان دەگەھىن ھەقدۇو، بىلى تىشتىن دى وان ۋەدقەتىنى، يان ب كىيمى مەودايەكى دناقىبىرا وان دە چىدىكىن. مە ب چاقىنى رىزى ل تىتىگەھى جەڭاڭى دەنەرى ھەرچەندە گەلەك تىشت ژى كىيم بۇون وەك: حەزىكىن، تىفاقت، مىھر و لىپتۈرۈن. مە شىيا خوه بىپارىزىن و راماڭى دى بىن تىكەلىيَا خوه يَا جەڭاڭى ئەو ژى: دەستەبرايتى. گەلەك جاران دەمىي ئەم ل سەر پەرسىن جەڭاڭى رادۇھەستىيان، دەگەھەشتن قەناعەتى كۆ ئەم نەئازادەن چونكى مە مافى ھلىۋارتنى نېبۇو. ناف، سىما، ناسنامە و گەلەك تىشتىن دى وەكى دىن و نەتەوە ل سەر مە ھاتنە سەپاندىن. بىلى دەستەبرايتىيا مە كەدا

شیان و ئازادییا مه يا كەساتى يه، تەك كەدە كو ئەم شاناژیيى پى دېن،
لەورا رۆژ بۇ رۆژى مە دپارازت.

گەلهك كەس ل دەمین خەلەت ژ دايىك دېن، بەلىنى ديارە ئەز و
ھشىار ل جەھىن خەلەت ژ دايىك بۇون. مە گەلهك بىرھاتىن خوھش و
نەخوھش پىكىچە ھەنە و پەرانىيا وان ھاتىنە نېمىسىن. ئەز باوھەنام كەس
وەكو من قىمەتا وان بىزانت، يان بۇ كەس دى خەم بىت وەك كو بۇ من
خەم.

تو دكارى بىئىرى ئەز شاھدەكى زندى مە ل سەر دىرۋۆكە كا مرى.
من گۈت ئەم دەستەبرا نە، بەلىنى دەستپېپىكا راستەقىنە يا دەستەبراتىيا
مە ل شوباتا ھزار و نەھسەد و ھەشتى و ھەشتى بۇو؛ وەختى كو
باژىرکى (سېمېل) ئى ژ ئالى باكۇورى ۋە ب راكىتىن كاتىۋىشقا ھاتىيە
قەسەتكەن^(*). وەكو ۋىنگاۋى دەھىتە بىرا من: ھشىار ل (مەحەممەد) ئى
^(**) زارۇك ل كۈلانى بۇو خۇهدان و ل ملى خوھ ھلگرتىبو، ئەو
دېزى و مەحەممەدى ھەردۇو دەستىن خوھ ل ستۇيى وى ئالاندۇون.
بىتىنا ھشىارى چك بۇوبۇو. ل بەر دەرگەھىن حەوشى، ژ من خوازىت
ئەز ژى زارۇكان خلاس بكم. ديارە ل دەمین تەنگاش بەھەرا پىر

^(*) لىوا ئىسڪەرئى ل باكۇورى سېمېلىنى ھەدەف بۇو بەلىنى ژېدركە نىزىك بۇو پەرانىيا راكىتىان ژ
باژىرەتىن و ھەرمارەكە خەلکىنى سەغىل بۇو قوربان.

^(**) پىشى شەكتىنا 1974 ئى باپىرى وى ب خىزان قى بۇ دەفرا بانىيا رۆژئاڭا ل باشۇورى
ئىراقى ھاتە تەرىھىلەرن. سال دېزىن و باب ب بەرتىل و واسىتە دىزەرت سېمېلى و دېت كەيدار
د خانا كەفن دە. ل رۆژا قەسەقى مەحەممەد ھېڭىز نەبوبىي دوو سال، سېيىدىت، چو خۇهدان لى
دەرناكەقىن، ھشىار ب ئاوابىك بەرۋەخت كەفالەتا وى دكت.

زاروک و پیر دبن قوربان. ب سایا سدری زاروک و پیران و هندهک
جاران ژنکین کول بهر دهرازینکان دکهفن سوچبته، بیمنا ژیانی ژ
کؤلان و سکاکین فی باژیرکی دفرت. ئەفه ل تاخین فقیر و ژاران.
بەلی دبت ل تاخین زەنگینان هندهک علامتین دى بۆ ژیانی هەبن.
وئى رۇزى، دايىكا من گوهى خوه نەدا من، وئى دەپيا بىيىت ژېرکو
هندهک زىر و پارە د قەمىسىرى دە ھەبوون. نەھىلا ئەز براكى خوه
(شىروان) ئى ل گەل خوه بىم. دا بىزى ئەز گورگەكم و دى شىروانى
خوم، دايىك ژى ماكەكە و بەرەۋانىيىن ژ تىڭىنى خوه دكت. ھينگى ژ
نوو من زانى چىانا دايىكى چەند ب ھىزە.

ئەز و ھشىار ل دۆر گرى سىمەنلى دزقىن و قەستا ئالى رۇزئافا
دەن. نەمال ب نەمال، ھەتا كو نىزىكى ملا زيارەتان بۈويىن، پاشى
گەھشن پرۇزى ئافى، ئەفجار چۆلپىر بەر ب (مسىريك) ئى چوون. ئەو
رىيکا ھەرى درېش بۇو كو مە پىنكەھ دەربازكى. ل مسىريكى ژ نوو مە
زانى كو ھشىار بىرىندارە. ل ملا زيارەتان من دگۇتى: "ئەو چ خوينە
ب پاتىلۇنى تە ۋە؟" وئى ب چو وەرنەدگرت، دگۇتە من: "خوينا چى؟"
برىنا وئى ھىز گەرم بۇو، ب خوه نەدەھسيا. شەزىيەك ھندى
دەرھەمەكى ژ كەماخا وئى گرتىبۇو، ب سەڭى بىرىندار كرېبۇو.

پشتى كو قەسف ب دوماهىك ھاتى، ژ نوو دايىكا من ئىيەتا رەقى
ئىنا. خوەش بىريار بۇو، بەلی پاشى ديار دبت كو بىريارەكا درەنگ بۇو.
ژ قەسفى نەدەرسىيا، بەلی پشتى كو خوه ب تىنى د تاخا بىردايى دە
دبىنت، ھىستىرەيا وئى دگرت، براكى من شىروانى دكت ملى خوه، بەلی

ل بدر قەنتىرى راكىتىك ل بدر پىن وى دكەشت. ئەو ب گرانى بىرىندار دېت، بەلى شىروان ئىكسەر دېرت. بەھرا پىر ژ شەزىيەن راكىتى ل وى كەقتن، ھەروەك ئەو مەرتالىك ل بدر سىنگى دايىكى. ھندى ھندى ھىزىا بۇو، زۇو ب زۇو دايىكا من نەدھىيلا كەس وى بىينت. وى ھەيامى ئەم ھەمى خەمبار بۇون، بەلى ھشىار ژ مە ھەميان پىرس. وى چو جاران سويند نەدخوار، ھەردەم سۆز ددا، بەلى ژ ھينگى وەرە گافا كو سويندى دخوت، دېيىت: "ب سەرى شىروانى".

ئەف خاکە واتەيا ترس و خەمى ددت ب كىيمى بۆ من و ھشىارى و ھندهك كەسىن دى: ترسا رەقىنى ژ ھندهك تشتان و خەما مرنى ژ ھندهكىن دى.

شىروان بۇو كولەك د دلى ھشىارى ده، بەلى مەحەممەد دى بىھ مۇمەك د تارىستانا وى ده. ئەوى شىيا مەحەممەدى دوورى مرنى بكت، بەلى كەسى نەشىيا مرنى دوورى شىروانى بكت.

پەيوەندىيە من و ھشىارى موڭم دېت ھەتا وى رادى كو گەلەك كەسان حەسىداھى ب مە دېر. ھەر ئىك ژ مە بۆ يى دى بۇوبۇو چاھى سىيىن.

پشتى بۇويەرا كۈزىتىنا شىروانى ب دوو سالان، من ژن ئىنا و ھشىار بۇو برازاھايى من. رەممەتىيى بابى من دەپىا ئەز ب وىرىسى ھندهك كەسىن دى بچە ئاشى، دگۇت: "بلا زەلامەك ب ژن بىت برازاھايى تە" لى من خوازت ھشىار بىت. خەمناكت، بلا زوگىر بىت و سالەكىن ژ من بچۇوكىر بىت.

ئەفه چەند سال ب سەر ده بۇرین، بەلى وەکو خوه دئىتە بىرا من دەمىن ھشىارى گوتىيە من: "سەرمەد، بەرى ھەر تشتى، پىرۇز و بومبارەك بىت. من نەدخوازت تو ژنى بېپىنى. بەلى بريار بريارا تە يە و تو زىرەكى بۇ برياردانى. گوھى خوه نەدە فلانى يان بىقانى، ئەمانەت تو و ژنكا خوه، ھشىار بە نەيىشىنە ها. ئىشەفە نە، بلا شەفەكە دى بىت، شەفەكە دى نە، بلا ب بېپىنا فەرەھ بىت. ژ شەفە ئىككى ژن تەسویرى زەلامى دىگرت، ۋىجا محاولى بکە عاشق و رۆمانسى بى، نەكۆ چەتى عەشىرەتى بى!".

من ھولدا بىم عاشق و رۆمانسى، بەلى ھەيمەت.

پشتى ھەيامەكى، من دەست ب پىتى كى، بەلى ھشىار ب من دكەنلى. جار ل بەر دلى من ددا و خەمین من قەدرەقاندىن، جار ژى ب ھەستىسقكى دگۈت: "قەنج ل تە هات، ما كى گۆتۈپ تە تو ژنى بېپىنى؟"، هندى ھندى من ژ ھشىارى حەزىز كىر، چو نەمابۇ جارەكى سەرا وى ژنا خوه بەردىم، ھندەك كەسىن لىيىز كەقتنى بن ئاقلى وى و گۆتن: "مېرى تە هات رىزا زەلاما، ئىدى نەھىلە ل گەل ھشىارى بىگەرت!" من نەھىلە ھشىار پىن بىحەست.

پاشى، پەيوەندىيە مە بەردىوام دېت ھەتا ھافىنا ھزار و نەھىسىد و نووت و سىيىن. دەم ئىيشار بۇو، ل بىندرىن سىيمىلى، جەرى ھۆلانى، ئەم كەھشىن ھەقدۇو. ل سەرىنى ملى ئەم روونشتن سەر دوو كەۋرىن سېپى و بىستەكى بەرى خوه دا دىمەنان. دا بېرىشى نە ھۆلانى يە، بەلى سوياربازى يە د ناڭ تۆز و غوبارى دە. ھشىار ئاخفت. بەحسى

سیاسەتى نەکر، بەلى بەحسى باندۇرا وى كى، ب تايىبەت بۇويەرىن
كۈزىتىا هندەك بەرپرسىن سیاسى د ناف هندەك حزب و بزا فىن چەپ
دە ل وى ھەيامى.

چەپ ل ناف جەاكىن رۆژھەلاتى، رامانەك نەرىنى ھەيە، دېت
چونكى (شەيتان) چەپ. ھېش ئەم زارۆك، دايىبابان دگۆت مە: "ب
دەستى چەپى نەخون دا شەيتان ل گەل وە نەخوت!".

ھشىارى تلىن خوه دقرچاندىن، ھەر وەك پىيرەمیرەك و رۆژىيە خوه
خوارى. من دزانى ئەو دى ھېش ئاخفت، بەلى من نەذانى دى چ بىزەت
ژېرکو ھەر تەفرەك ل ئەردەكى ددا. پىر ژ جارەكى من ل بەر دلى
وى دا، بەلى ئەو ب من دكەنى، دگۆت: "خوھشخوھشكان بۇ من نەيىزە
سەرمەد. ل ۋى ولاتى تە دوو ئىختيمال ب تىنى ھەنە: رەف يان كۈزىن.
چىدېت ھندەك جاران رەف كىماسى بىت، بەلى كۈزىن گونەھە...
گونەھەك مەزىن. من كەسەك نەكۈزتىيە و حەزناكم كەسەك من بکۈزت.
ئەز دزانىم سەفەرا من بەرددەوامى، ئەفە موجەرد ئىستىگەھەكە، بەلى من
نەقىت بىت ئىستىگەها دوماھىكى. تو دزانى، ئەز نە ل كۈزىنى دگەرم،
بەلى بزانە ژى د ناف كۈزىنى دە تىشى ئەز لى دگەرم، نابىنم".

پاشى، بەرى رۆز ئاقا بىت، ھندەك پرسىيار دەربارى ئەورۇپا و
رەوشა پەنابەران ژ من كرن. وەك پىشىكىشىكەرىن بەرnamىن تەلەقزۇنى،
ب ئاوایكى ژخورازى گۆت: "چ ئاقلى تە ژ لۇندىنى دېرت؟" ھېش من
بەرسەت نەدaiي، بەرى من ژ لۇندىنى دا جەھەكى دى، گۆت: "ئەرى تو
بۇ ستۆكەرلەمى چ دېتىرى؟" د نابەرا لۇندۇن و ستۆكەرلەمى دە ئەز

ل برسنه کي گهريام، بهلى بھري کو ليقين خوه ژ سرهئيک راکم، وھك هرجار ب سهرتلین خوه ئانيا خوه ۋەھىلى و ب لقينهك ب لەز بھري من و خوه دا سينوران، گۈت: "ما چاوانه ھەگەر مىۋۇش ل پشت سينوران بىكەفت، كىث وھلات بت خەم ناكت؟".

من نەدفييا ھشيار سەفرى بكت ب خوه ھەگەر ل بەر چاقىن من ھاتبا كۈزتن ژى، يان وى كۈزتن كربا. گەلهك جاران حەزىزىندا من بۇ خوه دكەر قوسىر، دگۈت: "ئەز دازانم تو چەند ژ من حەزىزى، بىلەن مەفروزە حەزىزى تە من بپارىزت، نەكۆ من تىببىت. وەختى كەسەك ژ مە حەزىزىنى دېيىنت، لازىمە ھەول بدت وى حەزىزىنى بپارىزت و مەزىنتر بكت دا بشىت تەھەمولا نەحەزىزىنى بكت. ئەزى تىشىتىنى بىشىم تە، بهلى ژېرىنەكە: ئەز گەھاشتم قەناعەتى كۆل ۋى ۋەلاتى نەحەزىزىن ژ حەزىزىنى پىرە".

ل رۆژا دووشەمبى، بىست و سىيىن تەباخا ھزار و نەھىسىد و نۇوت و سىيىن، من ب دەستى خوه پاسپۇرته كە عيراقى بۇ ھشىيارى خوه چىيىك و ل رۆژا دى ئەو گەھاندە سينوران. ل سەر داخوازا وى، من نەھىيلا مەحەممەد ب مە بىھىست. ديارە كۆ سينوران ژ ھەر جەڭى دى پىر جەنى خوه د ناڭ مە دە كربوو بى كۆ ئەم بىزان. ھەتا پرا (برەھيم خەليل) ئەز ل گەل وى چۈوم. ھىنگى من ئىك ژ دوو تىستان ھىشى كر: يان ئەز ل گەل بېچم، يان ئەو ل گەل من بىزىرت. بهلى نە ئەز چۈوم و نە ئەو زۇرى.

پشتی سەفەرا وى، ئەز دامام، من ل كىمىن دا. ئىدى ھەدارا من نەدھات. پىن من ئەرد نەدگىتن، ھەروەك ئەز ژى ل سەر سەفەركى. وى رۇزى ژ نوو من زانى كۆ ئەز و ئەو دوو كەس بۇون، بەرى ھينگى من ھزر دىرى ئەم ئىكىن. پاشى، سەفەر دى وى گوھۇرت و مانا من ژى ل ۋى ۋەلاتى ھىئىش داگىركرى، دى من گوھۇرت. ھەر ئىك ژ مە بۇ كەسەكى دى، بەلىنى نافى وى ما ھشىيار و نافى من ژى ما سەرمەد. مەممەد ژى دى مەزن بىت، ھەرسال ناجح دېت و چونكى ب فەلسەفا ئاۋاکىرنى داخبار بوبۇو، لەورا بىريار دابۇو ھەندەسى بخوينت. ھەتا رادەيەكى مەزن ئەو ب ھشىيارى ۋە چۈوييە: دەرەو ب سەرى وى يە، گافا كۆ دئاخخت وەك ھشىيارى سەرتلىن خوھ دگەھىنت ئەنیا خوھ، بەلىنى هندى تو بىيىنى مەلۇول و پۇسىدە يە. جەھىن ھشىيارى نەگرتبۇو، لى فەراغەكا مەزن داگىرتبۇو. ئەو سەبر و ھەدارا من بۇو، ھىز ددا من، ھەن ھىز كۆ تەھەمولا فيراقا ھشىيارى بىكم.

ب ساييا نامە و نقيسىنى، من زانى كا ھشىيار ل غەريبيي چ دكت و چ ناكت. گاف ب گاف ئەز ل گەل بۇوم: سىنۇر، بىرس، ترس، رەف، پۈلىس، زىندان، بادە، قومار و كچكىن شەقى.

ھەتا سالا دوو ھزار و سىئى پەيوەندىيىا من و ھشىيارى ب نامان بۇو، پشتى ھينگى ب تەلەفۇنان، بەلىنى پشتى ۋە ھەن، نىزىكە رۆزانە ئەز دېيىم. چو نەمايە دى بىتە سالەك ئەو زىرى. ئىدى نەما سەفەرى بىكت، وەك كۆ وى ب خوھ گۆتىيە من: "بەس سەفەرك مايە!" نەگۇتە

من کیش سدهره، بدلن ئەز د مەبەستا وى گەھشتم. دیاره کو ئەو سەفەر
ل پیشیا مە ھەمیانە.

ھشیار نیزیکى چاردەھ سالان ل ئەورۇپا ما، بەلنى ل گەل ھندى
ژى دگۆت: "غەریبیيَا من مەزنە. ھند مەزن کو چو پەیوهندى ب جە و
سینۋران ۋە نىنە!".

دەستەبرايىن ھشیارى ئىلىشى،

سەرمەد كۈچەر

جە: سىمىئىل

دەم سەعەت پىنج و نىڭى سېپىدى، سەرىئى چرييا ئىنگى دوو ھزار و
ھەشت

①

﴿ دیوارین بلند دهست و پرسیاران بلند دکن، من ژی دوو دهست
و چهند پرسیارهک هېبوون ﴾
ل سەر دیوارى خواندگە کەنی ئىپسىبىو

ھەردوو چاھىن (ھشىار) ئى ل پىنگاھىن سەيدايى (ميسا) بىوون
دهمى كۆپىلاقا خوه ب ئەردى كلاسى قە، ل دويىش خوه، دخشكاندى.
ژېلى پۆستەرئ (أحمد حسن البكر و صدام حسين) و نەخشى
نىشتىمانى عەرەبى، چو تشتى دى ب دیوارين كلاسا فەتىقلاڭا فە
ھلاۋىستى نېبوو، ب خوه سەعەتكەن ژى نېبوو ھەتا كۆ بازانت چ دەمە.
ب سەرى لىشان پىنگاھىن مامۇستايى دەزىمارتن. گەلەك جاران ھەتا
ھزار و ھەشىسەدى دخواند، دزانى نىف سەعمەت خلاس بۇويە و دەرس
بەر ب دوماھىكىن دېت. بەلى گافا سەيدا دەجە دە راوهەستىيابا، ئەو دا
ب ھېرس كولما خوه ل رەحلى دت. ئەز دا ۋەجەنلىق، من دزانى ھەزىمار
ل بەر بەرزە بۇويە. ھەر ھىنگى كەربىنى وى ژ دەرسا حىسابىن ۋېبۇو،
ھەرسال موکمل دېبۈو ب تايىھەت ل ناۋەندى و پەيمانگەھى.

ھەردوو پىن سەيدايى بوبۇون مىلىن سەعەتى. چاھىن مە ھەميان ل
دەڤى زوها بۇو، كا چاوان وەك بەرئاھىن خىزى سېپى دېبۈو، بەلى

چاين هشيارى ل هردوو ميلان بwoo؛ کا چاوان د ناف توز و غوباري
ده دره قسيين.

ئهوي د نامه يه کا كورت ده دهرباري سالين خواندنا سەرهاتاي
نېيسيبwoo:

"ديمهنى ژنكىن گوندان دهاته بيرا من دەمى کو دكانكىن ئاخى،
بى برهشىن، گىزك دكرين و سەردەلنىڭىن فرهە و رەنگىن د ناف توز
و غوباري ده ئاور ژ چاين من ددىزىن. ھەگەر نە سەيدايى ميسا
بېيىم دېت ناسنەكم، بەلى گاھىن وى كەفىلن کو دناف قافىلەکا مەۋلان
دە، ناس بكم...".

ل دەستپىكى، وى بىقىام ژ سەيدايى حەزىزكىر. نە چونكى
دەستەبرايى بايى وى بwoo (جارنا پشتى دەوامى دچوو دكانكا ئەرزاقى
ل بەرانبەر خەستەخانا كەفن و چايەك ل گەل ۋەدەخوار بەرى کو ل
ئەمانى سويار بىت و بچت دەزكى) بەلى چونكى نەھىلا ئىدارا
خواندىنگەھى بريارا خوه د دەرەحق وى دە ب جە بېنیت: ھەمى
زارۆك د شەش سالى ده ھاتبۇون قەيدكرن، بەلى ئەو د پىنج سالى دە.
پشتى ھەيف و نېقى ژ دەوامى، ژ نۇو ئىدارە پى حەسيا و خوازى
كتىيان ژى بىتىنت. لى ژېركو زىرەكى كلاسى بwoo، سەيدايى ميسا
نەھىلا، گۈز: "خودى وەكىلى من و ھەوھ بىت، هشيار بچىت پى من
نامىنیت ل ۋى مەدرەسى!".

* * *

و سال دبورن...

پاشی، پشتی بوبیدرا شکاندنا سهري هفکاری مه (کدرؤ) ی، سهیدا
ب خوه د چاقین من و هشیاری ده شکهست. سهیدا بوبو سدهم، کو ئه و
ژ دهسا زمانی عەربى و پەروەردا ئىسلامى حەز نەكت. بەلئى
نەحەزکرنا وى بۆ دهسا حىسابى ب ھەزمارى ۋە گرىدایي بوبو.
ئەوي ھېشى دكىر كو ھەمى دهس ھونەر و موزىك بن. سهيدايى
(بەرخان) ئەم ھاندان كو پىر ژ ھەردوويان حەز بىكىن. وەك بەرخكىتىن
ساقا ئەم بەرددان بەر ھەتافى و جارنا داستانىن ئەقىنى بۆ مە ۋەدگىرا،
جارنا ژى ب كەمانى سترانا (ئەز حەيرانم، تو پەروانى...) دژەنلى و ب
دەنگى خوه بۆ مە دستراند، ھەروەسا سترانا (كراسى تە مەلسە...) ژى
كۆ پشتى ۋان سالان دەمى ئەم دېھىسن، ب سانەھى زەمانى
رادوھەستىن.

كەيفا ھشیارى بۆ زمانى ئىنگلیزى ژى دهات ھەرچەندە ل سەفا
چارى بوبو، ھينگى ل سەفا پىنجى و شەشى ب تىنى ئىنگلیزى ھەبوبو.
ئەز و ئەو فيرى ھندهك پەيچان بوبوبۇن، وەك (ھەلەو، وات ئىز يۈز
نېيم، فايىن سانك يۇز...) وەندهك رىستىن دى ژى بەلئى ب فۇنەتكەكە
بىسەروبەر.

* * *

رۆژ پینجشەمب بۇو، رىكەقىسى هەزدەمى ئادارا ھزار و نەھسەد و
ھەشتىن و دووپىيى، وەك خەونىن شەقان دئىتە بەر چاقى من، ئەم ل سەفا
پىنجى بۇون، ل بىرا من نائىت ب ئەسەھى كىراثان دەرس بۇو، دېت يَا
ئىكىن يان دووپىيى بىت چۈنكى ھېڭ كىنىشت ب چاقىن ھندەك
خواندكاران ۋە بۇو. سەقا ھىنك بۇو، ل ناف باخچى دېستانى،
پەلاتىنکىن رەنگىن ل ھندەف بىنن گولان درەقسىن، چۈچك و
سەقىانكىن كو مە ب دارقووسكان دكۈزتن، دهاتن سەر ئاستىن پەنچەرى
و ويرچەویرچا وان نە دەھىلا ئەم تەركىزى بىن و گوھى خۇھ بدن
دەرسىن. كەيفا مە دەت. ب دەنگ و دېمەنلى وان رووبەرى بەرائەتا مە
بەرفەھەتر دبۇو. خالى (ئىسەف) ئى پاشتقۇس ل ناف باخچى خۇھ
دگەريا، ب مەرپىچى زراف ئاڭ ددا. دېستان يَا ھەميان بۇو، بەللى
باخچە يىن خال ئىسىقى ب تىن بۇو. مروقەكى رېز و پاڭز بۇو، نەدەھىلا
كەس خۇھ نىزىكى باخچى بەھى بكت. ھەگەر دەستورا وى ھەبا، دا
خەفكىن ل بەر چۈچكەن ۋەدت ھندى ھند ژ زلىقىن وان عاجز دبۇو.
خواندكارەكى پى ل بنا گولى كربا، يان كاغەزكەك ھاقيتبا د ناف
فرىزى دە، ئەو دغەيدى، ل گەل خۇھ دگۇت: "ما قەدى دەواران دايە
سەر...", ھندەك جاران ژى ئەم د خەبران رە دەھىلان، دگۇت: "ھەى
باين وە د دا وە نا...". بىئەن ئاڭىن و ئاخىن تىكەل دەپرى. ھەناسىن مە
تەر دبۇون. كىلىكىن تايىت بۇون، خۇھشىيەكا مىزىن پىشىكىشى مە يىن
بچووك دىكىن. ب خىرا ئەوان كىلىكىان مە دشىيا پىر ژ نىف سەعەتى
تەھەمولا ھەر مامۇستايەكى بىن.

نه ب تنى ل خواندنه‌ها مه، بدلی ل هنده‌کين دى ژى، بـس
مرۆقىين نهساخ يان ئىختيار ل ناڭ باخچان كار دكرن. دياره كو ئەو
مرۆقىين قەنجن، يان ل گەل دەمى و كەسكاتىيىن قەنچ دېن. هندهك كار
ھەنە باشترە ھەگەر مرۆق د عەمرەكى زۇو دە بكت، بدلی مخابن ناكت
ھەتا كو نهساخ يان پىر دېت.

* * *

ئەز و ھشیار ب حىلا ملان ناجح بۇون، بەلئى كەرۋ ب حىل و
ھەوالان ناجح بۇو. دىسان بۇو ھەۋڭلاسى مە، دىسان دەپيا ئەم تەھمۇلا
وې يكىن.

رۆژا پینچشەمبى بۇو، كەيىف كەيىفا مە بۇو ژېھەركو سوبىا دەۋام نىنە
و ئەم دى تىر نىن، ھەروەسا دى دەم ھەبىت فيلم كارتون و بەرنامى
بەرەھىكانى، بىسىن.

هندی ل بیرا من دئیت دهوم ل روژین پینجشەمبان سسته. ئەم ل سەر ئئیهتا خوه بۇون، ھشیارى ب خنزى ل دەرفە دنیرى بى كو سەرئ خوه بىزقىرىت، چونكى سەيدايى ميسا فەرمان دابۇو: كەس نەئاخىت، ژىھى خوه نەللىت و ل خوه نەزېرت. بەلى دىيارە ھشیارى خوازىت كەسەكىن نىزىيەكى، وي بەشدارى وان كېلىكىت تايىەت بىت.

ل وئى رۆژى تەماھىيىن ل من دا، ئەز و كەرۋ جەنى خۇو پىك دىگۈھەزىن دا كو ھشىيار نىشا وى بىدت. ل دەمىي ئەزمۇونى ھشىيارى

های ژ چو نامینت. ئەوی ژبیرکربوو کو كەرۋ ل جەھى منه، دەستى خوه يىن چەپى دگەھىنت رانى وي و قورىنچىكەكى لى ددت، پاشى ب تلىيا شەھدى تىدگەھىنت كو بەرى خوه بدت باخچى ئىسقى.

كەرۋ خواندكارەك جودا بسوو. جوداھىيىا وي بوبوسو ئەگەرئ ناقدارىيىا وي ل دېستانى ب تايىېت ل ناشا مامۇستاييان. پەننەيىا خواندكاران ژ وي دېرسىيان چونكى ل سەرئ رۆزى دەقى وان دشكاند، بىلەن من و هشىيارى چو حىساب بۇ نەدەك چونكى روها وي د دەستى مە دە بسوو، ب تايىېت د دەستى هشىيارى دە، نەخاسىمە ل دەمى ئىمتىحانان.

سەيدايىن ميسا پىتر ژ جارەكى كەرۋ ئاگەھدار كر، كو بىندەنگ بىت و گوھدارىيىا دەرسى بكت، بىلەن بىندەنگىيىا كەرۈبى ژى زمانەك تايىېت بسوو. دەمى ئەوی دەقى خوه دەگرت، هەمى ئەندامىن دى ژكەلەخى وي دئاخقىن. ئەو ب خوه بچووك بسوو، بىلەن سەرمەذن و ئەزماندرېش بسوو. دفنا وي يا مەزن چو جە بۇ چاڭ و ليقان نەھىلابسوو. مالنەمیراتى - وەك كو سەيدايىن ميسا بەردەوام دەگوتە وي - ھەررۇڭ سەرئ خواندكارەكى دشكاند، جار ب داركى كو مامۇستاييان ل گەل خوه دېرىن سەفىنى ۋە، جار ژى ب كەقىرى ل بەر دەرگەھى و ھەگەر چو ژ ھەردوويان نەبا، ھينگى ددانىن خوه ب كار دېينان و لەقەك ل زەند يان قولنجا خواندكارەك دى ددا. پىتر ژ نەقلەكى مودىرى ئەو فەسلەر و تىيگەھاند كو ھەتا (ولىي امە) ئى خوه ل گەل خوه نەئىنت، دەۋامى ناكت، بىلەن كەرۈي خوه بەرددادا خەتنى. جارەكى ب تىنى باپى وي ئامادە

بوو، ئەو جاره بەس بۇو كۆمۈدىر وى سزا نەدت چونكى بابى وى
گۆت: "ئەزبەنى، ئەز بابى كەرۋى مە... ئەز دېئىم ل سەفا چارى ئان
چار و نىشى يە. قوسىرى عەفى كە، ئەز ب ئەسىھى نازام!".
مودىرى تىشتكەنەگۆت، بەلى سەرى خوه هەۋاند و پى كەنى.

* * *

چو نەمابۇو دەرس ب دوماھى بەھىت و بىمەنۋەدان ب دەنگى فيتكى
دەست پى بىكت. ھىنگى كارەبا ژ نەبا باشتىر بۇو، بەلى گافا كۆ دەنگى
ئىنざرى ھاتبا ئەو دچوو. مە حەز ژ دەنگى ئىنزارى دىك ب تايىت با
كورت. ژ ترسىن فرۆكىن ئىرانى دە، مە كون و كون خوه ۋەددىشارت،
لى دىتنا وان بۇوبۇو مەرەق و ل گەل مە مەزن دبۇو. وى رۇڭى چەند
پىنگاڭ بۇ دوماھىيَا دەرسى مابۇون، ۋىشىكەكىن قە سەيدابىن مىسا د
جەن خوه دە راوهستىيا. چاھىن ھشىيارى دىگۆتن: "نە سەيدا، بەلى دەم
راوهستىا!".

ئەو ژ دەنگى ئىنزارى ب تىنى ترسىيا. ئەم ژ وى و دەنگى ئىنزارى
ھەر دوو يان ترسىيان. بەلى كەرۋ ژ چو نەترسىيا. ھەكۆ دەنگى ئىنزارى
دېھىست، دېشكۈرى و خوه دېچققاند. ب ھىچەتا دېمەنین باخجى
كەسک و چۈچك و پەلاتىنكان، رادبۇو سەر خوه، دېقا فرۆكان
بېيىت.

کەفا سپى ب سەر دەقى سەيدايى ميسا كەقىبۇو، پەلىن وى سۆر بوبۇون. چو نەمابۇو ھشىار بگەھت دوماهىكىا ھژمارى. نزانم چما سەيدايى ميسا عىجىز بۇو، رەفتارى خوه گوھۇرى، ئەو رەفتار بۇو ئەگەر كو ئەم ژ دەرسا وى زىز بىن: ل دەستىپىكى قالبى تېبەشىرى و پاشى دارك ھاقىتە كەرۈيى، بەلى ھەردوويان ژئى نەگرت. بۇ چەند كىلىكىان سەفا مە بۇو سىرکەك و كەرۋ ژى بۇو تەك لېپۇك تىنەدە. چو د دەست سەيدايى دە نەما، ئىنا بىريار دا كو ئەو ب خوه پەلىن خوه بكت خوملى: وەك گرېدەرەكى ب سەر مە دە شەكاند. مە نەدزانى ئىنيتا وى چ يە، بەلىن وى دزانى. سەرئى كەرۈيى گرت و ل ئاسىنى پەنجەرى دا پىشى كو گۆتى: "كۈرۈ كەرۋ كۈرۈ كەرى، ما كا د سەرئى تە دا يە؟!".

سەرئى كەرۈيى شەكەست. فەركا خوينى پىچا بىندەنگىيما مایى ژى ل گەل خوه ئىنا، بەلىن ھەر خوه ل بدر دەنگىن گريانا وى نەگرت. وى هزرى بکە، من و ھشىارى د پەنجەرى رە فرۇك ل ئاسمانى ساھى دىتن بەلى دەنگىن وان نەدبېسىت. گوھ و چاھىن مە ھەميان بۇونە ئەزمان، بەلى ئەزمانىن شەكەستى وەك سەرئى كەرۈيى. سەيدايى ميسا و ھەمى خواندكار زەر و شىئىن دبۇون، بەلى ھشىار و كەرۋ ب تىنى سۇر دبۇون.

سەيدايى ھەول دا گۈنەها خوه رەوا بكت و مەھانەيەكى بۇ كريارا خوه يا توند بىيىت: "ما من نەگۆتىبۇو كەسەك ژ جەن خۆ نەلھىت، بەرى خۆ نەدەتە دەرۋە؟".

که رویی ب روندک ۋە بەرسىغا وى دا، گۆت: "سېيدا باوھر بىك
ھشىارى قورىنچىكە ل رانى من دا، گۆتە من بىرى خوه بىدى!".

"بۇچى ھشىار...؟" سېيدا پرسىيار دىكت بىن كول ھشىارى بنىرت،
دەلنگىن خوه هل دىت و بەزنا خوه يَا كورت و قالىند دچەمېنت
ئەردى، دارى خوه ژېھر پىپكىن رەحلى رادىكت و دەھافىت بەر تەنەكا
گلىشى پشتى كۆ وجما خوه پى قەتاندى، لى ھىز ب دەستان دئاخشت.
ژېلى سېيدايى بەدرخان، وەكى دى چو فەرق دنابىدا دارى و
دەستىن مامۇستايان دە نەبوو: جار دار دبۇونە دەست، جار ژى دەست
دبۇونە دار.

ب سەلېقەيەك سار ئەو پرسىيارە وەكى مائىنەكىن ھافىتە بەر پىن
ھشىارى. رەبەنى نزانى كويىفە بېرەفت، باش بۇو كۆ ب خوه ۋە نەتكەقاند.
يا زەمن ۋە مەبەستا سېيدايى ژ پرسىيارى ئەو بۇو كۆ ھەتا رادەكى مە
مژۇول بىكت دا ئەم ژ ۋەزكىن خوينىا كەرۈيىن بىرىندار نەترىن. ئەم ب
خوه نەدرىسيان، بەلىن دلى مە پى دشەوتى چۈنكى ھەرددەم سامدار بۇو،
لى وى رۆزى ھەۋى زىمار بۇو.

"سېيدا، راستە من قورىنچىكە لىدا، بەلىن من نەگۆت بەرئ خوه
بىدە تىيارا. ب سەرئ خۇهدى من وە نەگۆتى...!" ھشىارى وە گۆت. دا
بىئىزى ل چلى زەقستانى سەرئ خوه ب ئاشا تەزى شوېشىتىيە، وەسان
دلەرزى.

"ب سەرئ خودى سويند نەخۇ. بۇچى تە...؟" سېيدا نەما ل ھېشىا
بەرسقى. دخوازت بىشت: بۇچى تە قورىنچىك لىدا؟ بەلى دەنگەك دى ژ

زنهنگه‌لورا وي يا زوها هات گوهين مه دهمني ل گهله خوه گوتى: بۆچى
من سهري وي ل پەنجەرى دا؟

گلهك جاران هشيارى دگوت : ب سهري باين خوه! چونكى باين
وي ژى بىردهوام دگوت: ب سهري هشيارى!

بەلى نزانم چما ئەۋى جارى ب سهري (خوهدى) سويند خوار.

ل گهله دهنگى فيتكى ئەز و هشيار بەرى ھەمى خواندكاران
دەركەشقىن. مە زانى ئەم ناگەهن كەرۈپىنى بى ئىقبال ژىبرىك سېيدايى ب
ترۆمبىلا خوه (لادا) ياكارخەسپال ئەمۇ ۋەگوھاھاتە خەستەخانى پشتى
كۆ دىتارەكا بەتاني كرييە بالولك و د بنى بەريكا وي دە ۋەشارتى.
ھينگى رۇزانەيا من رىالەك بۇو. ب تىنى رىالەك.

﴿ماچهک دشیت و لاتکنی ئافا بکت يان ویران بکت ﴾
 جارهکن هشیاری د خەو دە ژېبر دگوت

هشیاری تەنەکا خوه ژپشت قورمى داركازى دەرىخست. ھەردو
 پىن خوه يىن لەرزۇك دانان سەر و بەرۇستەك دى ژ بەزنا وى بلند
 دبۇو.

ب سانەھى، وى دكارى دیوارى بلند ژخوه نزىمەت بىيىت.
 مەرەقا وى ئەو بۇ ئىكتىشافا جىهانا ل پشت دیوارى خواندىنگەھى
 بکت. مە باوھر دكىر كو جىهان ژ خواندىنگەھى مەزنتەرە و ھندەك
 كەسىن دى ل پشت دیوارىن وى ھەنە. هشیارى ھەردوو ئەنبىشكىن خوه
 دانە سەر دیوارى و ھەر بىئەنەكى دەستى خوه يى راستى دكىر
 سىقاندە بۇ چاھىن خوه يىن قەترانى، دا بىزى سەربازەكە د چەپەرى دە
 و رەسدا لەينىن دۇزمى دكت. ئەۋى ل خواندىنگەها كچان، ل ئالىيى
 بەرانبەر، دنىرى. جادەيەك و دوو / سى ئافاھى دنابىڭەرا ھەردو
 خواندىنگەھان دە ھەبوون، بەلىن ل گەل ھندى بىئەنا كچكەن دەتە مە.
 چاھى خوه دگىراند، دگۆت: "ئەز وى نابىن، بەلىن پى دەحسم كو
 نىزىكە... ژ دیوارى نىزىكتە!".

* * *

حافتى حافت رۆژه، بەلىٽ هينگى ل نك هشيارى بوبوو شەش رۆژ
چونكى ل رۆژا ئەينيبي خواندنه‌گەه نەبۇو. دیوار و تەنەکە ل ھەردرى
ھەبۇون، بەلىٽ ئەو ژ دیوار و تەنەکا خوه ب تىنى خەریب دبۇو. ھەررۆژ،
ژ شەمبىي ھەتا پىنجشەمبى كەيف كەيفا وى بۇو. سېيىدى سەعەت
حافت و نىف ئەم ژ مال دەردكەفتىن. مە هيڭى دىرى كەركەن دەرىپەن
خواندنه‌گەھى وەك رىكاكا كادزى بىت دا چاقىن خوه ب دەيتنا كەچكىن
ھەۋسال تىير ئاپىدىن. مە بىقام حەز ژ ديمەنلى كەچكەن دەرى و ھەتا نە
ژى. بىمەنا مە بىن وان نەدەتات. ھەر كەچكەك بوبۇو گورزەكە رۆناھىيى
د تارىستانا زارۆكىيىن دە. ئىيدى بىمەنا مە ب چىقانلۇكىن داپىران
نەدەتات. ل بىرا من دەيت، وى چاخى هشيارى دىگۈتە من: "ھەگەر ئەز
مەزن بوبۇم و من ژن ئىينا، هينگى ئەزى تىير بەرى خوه دمى، تىير ماچى
كم. ماچ و بەس!".

ديارە كو وى دەمى ماچ ھەمى تشت بوبۇ، ب كىئىمى بۇ هشيارى.
مە دزانى كو بچووك د زكى ژنكى د چىدبەت، بەلىٽ مە نەدزانى
چاوان. ب ماچى يان ب دەستلىدانەكى؟... جار جار ھەستىن مە
دلەللىكىن، لى هىز ئەم بالغ نەبوبۇون دا بىزانن كو ماچ نە ھەمى تشتە،
بەلىٽ جوانلىرىن تشتە.

گافا کو ئەم دىگەھشتن بەر دەرگەھى خواندنگەھى، ئەم قارس و بىزار دبۇون. خواندنگەھا مە يا كورپان بۇو. خواندكار و مامۇستاھمى ب جارەكى نىز بۇون. خواندنگەھا بەرانبىر ژى بەروۋقازى بۇو. ئەوی چاخى پرسىيارەك د سەرىي هشىيارى دە چىبۇو، پاشى ئەو پرسىيار بۇو ھېقىئىنى ھەمى پرسىيارىن كو ھەتا نۆكە ئەو دەمەيىنت: "بۆچى خواندنگەھا مە نە تېكەلە؟ بۆچى كور و كچان ژ ئىكىدوو جودا دىكىن؟!".

ھەردوو سالىن دوماھىكى ژ خواندنا سەرتايىي قەتىان بەلى ل گەل ھندەك گوھۇرىنىن بچۇوك. ل بىرا من دھىت، رۇزا دوماھىكى ل خواندنگەھى، هشىyar ب دوو چاۋىن قەرمى و دىمەك مەلۇول، گاف ب گاف ل ناڭ خواندنگەھى دەرىا؛ چاوان ئەز دىتم گۆت: "من نەدىت!".

من ھىز دىكىر مەرۇف ل تىشىتكىن بەرزە دىگەرت، بەلى وي چو بەرزە نەكربۇو ھەگەر دا بېزتە من. من نەدوپىرييا پرسىيارى ژى بكم چونكى جارەكى من دەفى خوه سوت، بەلى وي ل من حەيتاند، گۆت: "ھندەك تىشت ھەنە بەلى ئەم نابىىن. سەيداىيى بەدرخان گۆت: مەم و زىن قەتىت ئىكىدوو بىن. تو تىنەگەھى سەرمەد!" ھەر ھينگى من زانى كو مەرۇف نە ل تىشتى بەرزە ب تىنى دىگەرت.

مه قووناغا سهرهتايی خلاس کر و چو سالان ساقت نهبوون. چار
تلین دی ب سهربذنین مه که قتن. سيمایين مه قهبوون لئي هيئر رهنگى
خوه يى دوماهيکى نه گرتبوون. پورىين مه وهك شەقىن بى تافەھەيىف
بوون، دىيمىن مه وهك كەفيىن بەفرى بوون بىرى بىھىلەن، ئەم نه لاواز
بوون، لئي نه قەلەو ژى بوون. ئەز و هشىيار ژ خواندىنگەھى چوون. وەلى
ھندەك تشتىن دى مان: سەيداپىن ميسا، كەرۋ، تەنهكە و دىيوار.

(3)

﴿ ئەز، ئاگر، ئەفین، ئاھۇرامەزدا و ئەھرىمەن، ژېلى تىپا (ئە) تو
بىشى ج مە دگەھىنت ھەۋدو؟ ﴾
خواندكارەكى ئەو پرسىيار ژ ھشىيارى كربوو

ل خواندنا ناقەندى بىرگەھىن گوھۇرىنى ل مە ديار بۇون. ئىدى نە
وهك زارۆك، بەلى وەك سەنیل سەرەدەرى ل گەل مە دهاتە كرن. مە
قەستا سەزدىيىھەكى كر و دوو وىنە گرتىن. مە دەستى خوھ د سەر ملى
ھەۋدوو رە ھاۋىت و ئەم بۇ چاڭكى كامىرى گۈزىشىن. پاشى ھەر ئىك
ژ مە دى وىنەكىن كتە د بىرىكا خوھ دە و وەكى بىرھاتن ھلگرت.

دەمى دهاتە بىرا من كو ھشىيار قەتكە، من پىش ۋە ھەست ب
شەرمى دىكىر. من ھزر دىكىر كو ئەو ب تىنى قەتكە و ئەز و مەرۇقىن دى
خر كاملانە نە، بەلى ل گەل دەمى ئەز دى زانم كو ئەو ژى مەرۇقەكە
وەكى ھەميان و ھەمى ژى قەتن وەكى وى.
ديارە كو چەند مەرۇق مەزىتى دېت، ئازادىيا مەرۇقى بچووكتى دېت.
ديارە ژى كو بەرسىيارى ب تەمنى ۋە گرىيدايى يە. ل گەل دەستپىنكا
سالا خواندىنى، ل چريا ئىكى سالا ھزار و نەھسىد و ھەشتى و سىيىن،

هشیاری هزرکر ئەو موحتجى تىنەكى نابت چونكى خواندىنگەھ تىكەل بۇو، كور و كچان پىنكەھ دەوام دىكىر. بەلى چو پى نەچىو، دىسان كچ جودا كىن. هشیار نەخواندىكارەك ئەزماندىرىيڭ بۇو، بەلى ل وى رۆزى ھزار خەبىر گۈتنە كەسى كى ئەو بىريارە دايى. بىنقام دەگرى. ئەز دېيىم كچك ژى دەگرىن و بى دلى خوه جودا بۇون چونكى مۇرالى وان ژى تىكچىوو. ئەو ھەيەك بۇو ھندەك ژ وان وەك خەفسىين خەزالان ل ناڭ باخچىن خواندىنگەھىن مەخەل دەهاتن، ھندەكان ژى ل بەر سىمە دىواران پىاسە دىكىر و تىقەتىقا كەننېيىن وان ژ بەزىنин مە و دىواران بلندىتر دېبوو، ھندەك ژى دەهاتن بەر قەنتەرە دا نىزىك كلاسىن مە بىن و ب بىمەن و ئاورىن خوه ھەستىن مە بىازرىن. ل بىرا من دەھىت، خواندىكاران دەگۆت: "سەمیرا ژ ھەمى كچكىت خواندىنگەھى جوانىرە و مەدىغا ژ ھەميا تەرىيقتە!". لى، كچا جوان و شىرىن ژ ھەميان كېسلانتىر بۇو، يَا تدرىيف ژى ژ ھەميان زېرەكتىر بۇو.

پرسیارین مه وک سوّریلانکان بوون، نه دشیان بفرن بهلی پا د هیلینان ده ژی خوه نه دحهواندن.
ل ههیشا تیکنی ژ سالا خواندنی، نه بهس مه دهرسین خوه وک پیدافی دخواندن، بهلی ئەم زىيده دېر خوه ره دچوون. رۇزى پىر ژ

جاره‌کی من و هشیاری جلکین خوه دگوه‌رین و بوکله‌یین خوه
دته‌یساندن. بیهنا گولاوی ندهنیلا ئەم ژ بیهنا جهین دەستناشی ل
خواندنگەھی و جۆکین گەنی ل کۆلانان، عاجز ببن. ل ھەر دەرى مە
ژینگەھ دپارازت. مە خوه جوان و پاقۇ ددىت، مە دفيا كچك ژى
وهسان مە ببىن چونكى پاشى بۇ مە ديار دبت كو كچ ب چافك دى
بەرى خوه ددن زەلامى ھەر چەندە ئەم تۆلاز بۇون، لى دوماهىكا مە
ھەر زەلامبۇونە.

پشتى وئى بريارا زالم، مە دەست ب لىنگەريانى كر. بەرى ھەرتىشتى
ھشیار بۇ خوه ل تەنەكەكا دى گەريا، بەلى نەدىت. من تەنەكا زەر با
رۇنى (الراعي) ژ بن ستيبركى دەرىخىست، ب مفسى ۋالا كر و ب
تايىتى و ئاڭا گەرم شويشت بەرى كو بۇ وى بىم. هشیارى ئەو تەنەكە ل
نك قەستەلى ۋەشارت، بلىكەك كرە تىدە دا كو با ژ جەـ نەبت، يان
كەس پېھنان لى نەدت. راستە كو بەھۆستەك ھاتبۇو سەر بەذنا وى، لى
ديوارىن خواندنگەھا ناۋىندى نە وەك دیوارىن خواندنگەھا سەرەتايى
نزم بۇون. وەك دیوارىن زىندانى بۇون بەلى بى سىم.
ئەقى جارى نە ھەمى مامۇستايىن مە زەلام بۇون، بەلى سى ژن ژى
د ناڭ دە ھەبۇون (ست خەولە، ست نەجاح و ست نىزال).
سى سالان مە ل بەر دەستىن ھەرسى مامۇستايىان خواند، بەلى ئەز
ب خوه فيرى ئىيىك (جملة مغيدة) بۇوم، ئەدو ژى: زەلام بى ژن
زارۇكەكە.

ست نهجا حا کريستيانى وه گوتبوو. ئهو ژنه كه بەدەو و نازەلين بۇو،
بىن گەزاف دشيم بىرۇم، ژەمى كچىن خواندىنگەھى رۆمانسيتير بۇو.
دېت كو ھەركەسى وەسان ئەو نەديتېت، بەلى من و ھشىيارى وەسان
دەيت. دا بىرۇي ئەو خواندىكارە د ناڭ مە دە، ھندا بچووک و
بەزىنکورت بۇو. گەلەك جاران دەمىن كو وئى دەرس دىگۈتە مە، ھەزرا
ھشىيارى دوور دچوو بەلى من دشىيا پى رە بگەھم. پاشى ئەو ب خوھ د
نامەكى دە بەحسى بىرەتلىنىن خواندىنگەھى و سەت نەجاھى دكت،
نېيىپبۇو:

"پۇرا وئى ياخەلەك سىمەن سىنۇزان د فلمىن تىكساسان دە دئينا
بىرا من. من ھەست دىكىر كو تلىن من ل ناڭ داۋىن پۇرا وئى دىگەرن.
كەيفا من بىقىام ب وئى دەھات، بەلى گاۋا راستا من دەھاتى، بى حەمد،
ئەز د جەھى خوھ دجەھەم. راستە گەودى وئى بچووک بى، لى من
ھەست دىكىر تىشتەكىن گەلەك مەزىن د بەر من رە دېررت، ھند مەزىن كو
ئىدى ئەز ل بەر دىيار نەكم. بىرا من دئىت جارەكىن ژ جاران زەراقا
تاۋىن ل گەردەنا وئى دا و رىستكا زەر د ناڭ دۆلا ھەردوو مەمکان د
تەيساند. چاۋىن من ب (عىسا) پىنگەمبەرى كەتن، كول سەر دەپى
سینگى وئى ب خاچى قە ھلاويستى يە. بى كو بىزامن چما، د وئى
كىلىكى دە من خوازت ئەز ل جەھى عىسايى بىم. وئى داخوازا پاك و د
ھەمان دەمى دە حەرام، عەزابا خاچدانا عىسايى ژ بىرا من دېر...".

ست خهولا وهکو چيله کا ستهور بwoo. هندی ته ددیت قرچهقرچا
بهنيشتی وي بwoo. گلهک حمز ژ سوحبهتا کورکان دکر، پورا وي ژی
خلهک بwoo، بهلی چو جار هشيارى تلين خوه د ناف ده نهديتن.
جارهکی من ههولدا بهلی ئەز ودرتيم! مەمكين وي هندی هند مەزن
بوون، ميکيئن قەميسين وي دقتاندن. هندی ته ددیت شۆك يان
دهمبۈزەکا ب ياخا وي ۋە. مالكليسى، ھەردۇو باقىئن وي ژى وەك
پىپكىئن قەنەپان بوون، بهلی پا ئەسمەرەکا خوينشىرىن بwoo ب تايىت
ھەكى ب دەقى خوه يى بچووك بۆ ھندهک خواندكارىن عەرب
دگرنىزى. ئەز نابىزىم كەربىن وي ژ مە ۋەدبىو، بهلی دېبىزىم ئەو ژ مە
خوهشتر دېيان.

ست نيزالا موديرە، جودا بwoo. جوان بەلى پا سار بwoo. وەك
زەلامەكى دهاته پىش جاڭىن مە، دېت چونكى تىكەلىيا زەلامان دكر ب
تايىت (رەفيقىن حزبى).

تە دگۈت قەي ئىدارا خواندەنگەھى مەقەرەكى حزبى يە: پۆستەرىن
سەركۈمارى، ئالا، خەريتا عيراقى و نيشتىمانى عەربى، نەشرىن
ديوارى و... هتد!

ست نيزال چەند دژوار بwoo ئەها ھنده بستەھە ژى بwoo ل گەل
ھەركەسىن. هەتا رادەكى دىپلۆماتىك بwoo، دلى كەسەكىن ژ خوه نەھىيلا.
كىيم دئاختت بهلی گەلەك كار دکر. پشتا وي ل تەحتى بwoo، نەدىرسىا
و نە ژى شەرم دکر. كىيدەرا وي خورىبابا، دا دەستى خوه گەھىنتى. چ
گاڭا بېك ژى ھاتبانى، نە دگۈت كريتە، يان فېيتە. د سەر ھەمييىن رە

جگاره ژی دکیشان. تو دشیتی بیئری کو ست نیزال زهلامک بمو، بدلى
ل سهر ژنان حهساب بمو. ئو و ست خهولا بايەک بموون. دبت چونكى
ههردwoo عەرەب، يان رەفيقىن حزبى بموون، دبت ژى ئەگەرهەكى دى
ھدبەت و مە نەزانىبىت.

گەلهك جاران، بەرى زەنگلى وانا دوماهىكى لىبىدت و ئەو بەھىتە
ژۇر فە و چەنگلى ست خەلەپى بىگرت و ل بەر دەرگەھەن كلاسى
راوەستن و تىقدەتىقا كەنیا وان ب سەر ئاشاھى بکەفت، ست خەلە
روودنىشت سەر رەحلا پېشىيەن و دەست ب سوھبەتىن دونيايى دەرك.
هەردوو لەنگىن خوه ژئىك قەدەكىن ھەتا كو پېسیرا وى ديار دبوو.
ھينگى ھەستەك بىيانى تەۋىزانك ب لەشىن مە دە دئينا. دلين مە خوه د
ناڭ رەكەها ھەستىكان دە قەدقوقتان، خويىدانى ئەم دگرتن. چاقىن مە ل
وى پەنەپە سېپى بموون د بن تەنۆرە رەش ۵۵.
پەنەپە كا سېپى گەلهكە ب تايەت د تارىيەن ۵۵.
ئەم دىرسىيان نەكول مە بەھىتىنت، بدلى روونشىتنا وى ب ئاوايەكى
بەردهوام ل ھەمان جەرى، ھەستى ترسى ل نك مە گوھەرە.

▷ ئەز نەوىرەم بىنۇم چونكى دىرسىم ئىدى ھشىار نەبم
 ھشىارى ل سەر پىشا و ئىنەكى خوه ئىقىسىپىو

سالا خواندىنى گەھشت نىقى و ھېئ ئەم بىزار و دەگرى، ب تايىبەت ھشىار. كەيفا وى ب چو تشتى نەدەھات. وى نەدزانى كا وانا ئىكىن چاوا دەست پى دكت و يا دوماھىيىن چاوان ب داوى دەيت. ھزرا وى ھەمى ل سەر تەنەكى بwoo. تەنەكە بۈوبۈو تەك راستى د وى ھەيامى د. ھەز دشىئىم بىئىرم كو قىيمەتى من و تەنەكى وەكەف بwoo.

پىر ژ مامؤسستايىك ژن هاتە خواندىنگەھى و پىر ژ جارەكى ھشىارى ھەولدا خوه بگۈنجىنت ژېرەكۆ ئەو ب خوه بۈوبۈو جەمى گومان و پرسىيارى بۇ گەلەك خواندكاران، بەلنى نەدكارى. ئەو وەستىيا، ل كىيمى دا. نە دكارى ب سانەھى دەربېرىنى ژ پەرگالى خوه بىت. ژبلى من، كەسەكى دى ل دەردۇرما وى نەبwoo كو باوەریيا خوه پى بەھىنت و بىستەھ بىت بۇ بىاخىفت، يان بىشىت ئاخىتنى ژ وى چىكىت. ھەگەر كىسىك ھەبا ژى، تو بىزىرى ژبلى شىرەتان چ پىشىكىش

کربا؟ دینی وی ژ شیرهتان دچوو. هندهک جاران ب هیرس دگوته من:
"شیرهت ئەفیونه، دەولەتسەرئ مەزنا بەھرا پىر ژ مە مودمنن!"، پاشى د
نامەيەكا دى دە ئەز ژى فىر دېم كۆھركەس محتاجى شيرهتى دېت،
بەلى نە ھەركەس دكارت شيرهتى بىكت.

وئى ھەيامى، ھشىارى دوو شەقان ل سەرىئىك (مەحەممەد) و (عيسا)
پىغەمبەر د خەونى دە دېتن. ھەردۇو خەون بۇ من ۋەگىران بەرى كۆ
بچت نك پىنج / شەش كەسىن دى و ئىك ژ وانا ملايەكىن ب
ناۋىدەنگ بۇو، بەلى ھەميانتىنى قاچكى جويت...
خەونا ئىكى: ل بەر دەرى شەفتا (حەراتىن) ھشىارى بلىور دژەنى.
مەحەممەد پىغەمبەر و ئەبابەكرى خەليفە د شەكەفتى دە بۇون، چاوا
فيرسىن قورەيشى نىزىك بۇون، چافى ئەبابەكرى ب وى كەفت و گۆت:
"ئەم تىچۇون، ئەو كۆپكى ل پشت كەفرى خۇھ شەشارتى مە دېيت و
دوور نىنه كافرا بىن بەھسىنت!" مەحەممەد پىغەمبەرى ب باوهرى گۆتى:
"نەترسە، ئەو ھشىارە!".

خەونا دووپى: رىھىپى ل جەلاتى كۆم بوبۇون، شەقىرى گەرم
بوبۇو، ژ نشەكى فە گۆتن: "عيسايى مريھمايى هات!" ھەمى ب
جارەكى بەر فە رابۇون، بابى ھشىارى ژى دېيا رابت بەلى عيسا
پىغەمبەرى نەھىلا، گۆت: "خۇھ شەقى نەكە، بۇ خاترا ھشىارى تو
رانبە!" دەستى خۇھ ب سەرى ھشىارى دە ئىنا و بۇرى سەرى جەلاتى
بىن كۆل خۇھ بىز قىرت.

پشتى کو ئىف خهون بۇ وان كەسان ھاتىنە ۋەگىران، گۇتنە
ھشىارى: "دېلىت تول خوه بىزقىرى، نېڭىزان بىكى و رۆژىيان بىگرى!".

ئەو دەستپىنک بۇو: دەستپىنكا ھزر و گومانان.

"تو بىزى چو كەسى نېڭىزان نەكت و رۆژىيان نەگرت، پىغەمبەر
ئىك ل دويىش ئىككى دەچن خەونا وي... و كەسى نېڭىزان دكت و
رۆژىيان دىگرت پىغەمبەر چوجار ناچن خەونا وي؟!".

مە دەرا خوه نەدىت ئەم وي پرسىيارى ژ كەسەكى دى بىن. يَا
راست مە تەحەمولا چو شىيرەتىن دى نەمابىو.

* * *

نە ب تىنى ل خواندىنگەھى، بەلنى ل مالى ژى رەوشىا ھشىارى كامباخ
بۈوبۈو، تiliا بىرى خوى نەدكىر، هند تەمبەل بۈوبۈو، تە گۆتىبا كا وي
بەرى دا ل سەرى خوه بىدم، خىرەت نەدكىر بىتە تە. ژ بەرى وەرە
زارۆكان ھارىكارىيىا باپىن وي ل دكاني و بىستانكى دكىر، بەلنى ھەرددەم
ھشىارى ھارىكارىيىا خوه دىكىر. كۆثار و رۇژىنامە ل گەل خوه دېرىن
چۈلى و دخواندىن. نەدگۈت چىما، بەلنى حەزىز دەتكىر خوه ل جەپىن ۋەدەر،
بەرانبىر تىشىن مەزن وەك دەشت و چىا و رووباران، بىيىت. باوھرىيىا
وي ب وان دەتات. دخوازت ياخلى خوه و سەرى خوه ئاشكەرا بىت.
بەرددەوام پرسىيار دىكىر: "سەرمەد، تو بىزى چو باوھرىيىا ۋان تىشىن
مەزن ب مە يىين بچۈوك دەيت؟".

و بىدەنگ دبوو.

دياره ل سەرددەمىن دىكتاتوران ترس بىدەنگىيىن چىدكىت، بىدەنگى دىياره ل سەرددەمىن دىكتاتوران ترس بىدەنگىيىن چىدكىت، بىدەنگى پرسىياران چىدكىت، پرسىيار هەلويسitan چىدكىن و هەلويسit ژى مەۋھان چىدكىن.

دياره ژى كو بىدەنگى زمانه. گەلەك جاران ب وى زمانى، هشىيارى ل گەل خۇھ ددا و دستاند. ژ تەقنى وئى پرسىيار درىسان، بۆ نموونە: "ئەز ل چ دگەرم؟".

ل سالا ئىكىن ژ قۇوناغا ناۋەندى هشىيارى شىا بەرسقا گەلەك ژ پرسىيارىن مامۇستايىن خۇھ بىدت. ل مال ژى بەرسقىن پىشوهخت ئامادەكىرى بۆ ھەر پرسىيارەكى، ھەبۈون. ل كۈلانان ژى ھەول ددا بەرسقا ھەر پرسىيارەكا ھەبت بىدت... و ھەگەر بەرسقەك نزاپىبا ژى، ب پرسىيارەكى بەرسق ددا.

خەلكىن ۋى ۋەلاتى كو بۇويە چەند گۈزىرتىن بىن ئاف، ھەمى تىشتى دزانىن: دزانىن كى باشە و كى خرابە، كى دى چتە بەھشتى و كى دى چتە جەھنمى، كى دۆستە و كى نەيارە، كى راستىيى دېئىت و كى دەرەوان دىكت، كى ھەزارە و كى زەنگىنە، كى حەقە و كى نەحەقە، كى دىكت و كى دخوت، كى ژىنکا خۇھ دىرسىت و كى ناترسىت. ھەركەسى بەپەتە ۋى ۋەلاتى ھەر دەم بلا بىئىت: ئەز دزانىم! ژېر كو شەرمەك مەزىنە ھەگەر بىئىت: ئەز نزانىم!

وی چاخی، کی پرسیار ژ من کربا کا ئەز دزانم تیارى بھاڙوم
یان نا؟ هلهٽ من نه دگوت نا! دا بیژم: من نه جیرباندیه، لی ههگر
خوه بجیربینم دبت بزانم!

ئەز ژ هشیاری فیر بوم کو هەتا مروڻ بدرسقى بزانت، گەرهکە
بەرى ھینگى پرسیار زانیبت. خوه ل ھیقیا کەسەکى نه گرت هەتا
پرسیاری بھینت بیرا مروڻي. لهورا مه خوه فیرى پرسیارکرنى دكر.
"ئەز دزانم تو ل چ دگەرى ھشیار!" پشتى من و گۆتى، ئەوى
ئەنیا خوه کرە گرېك، پاشى بروويين خوه گەهاندن ھەڏدوو، ل ھیقیا
منه ئەز بتاخشم بىلى ئەز ژى ل ھیقیا وي مه کو پرسیار بكت. پرسیار
نه کر، بەلى گۆت: "ما قەى تو ژ سەربانى ھېيىن ھاتى؟ ئاخىر تو ژى
ئىكى ژ ۋى جقاکى زانا. نە مەعقولە هوين نزانن... من مرادە جارەكى
ئىك ژ و ھېزت: ئەز نزانم!" ھندى ھند بىز وى مەرەق بوم، درېزى ب
ئاخختنا خوه دا بەلى ب پرسیارەكى: "ئى... كا بېزە ئەز ل چ دگەرم
ھە زانا؟".

من ژى بؤيمباغا خوه دورست كر، وەك دىكىلەكى سەرى خوه بلند
كر، پشتى ئەم ئەمىن گۆت: "تو حەز ھەمى كچکان دكى و ھەگر
چىبىدا ھەميان ل خوه مەھرە كى، ل گەل ھەميان نىشى. بەلى چونكى
چىنابت، يان تە پى چىنابت، لهو تە دەقىت وئى كچكى بىيىنى يا كو تە
تمام دكت و جەرى كچكىن دى ھەميان بگرت!".
پشتى من و گۆتى، ئەوى بەرى خوه دا من، نە ئاخخت بەلى سەرى
خوه ھەزاند، سەرتلىن خوه گەهاندن ئەنیا خوه و گىزى.

﴿هـگـر تـه بـقـيـت هـيـزا خـوه بـجيـريـيـنـي بـهـرـي خـوه بـدـه كـچـهـكـاـجـانـ﴾

ب تـبـشـيرـي ل سـهـر دـمـرـگـهـي دـمـسـتـشـاـخـاـ خـوانـدـنـگـهـي هـاـتـبـوـ نـقـيـسـيـنـ

ل سـالـيـنـ نـاقـنـدـيـ حـمـزـاـ خـوانـدـنـاـ پـهـرـتوـوـكـانـ دـنـافـ منـ دـهـ سـعـرـهـلـدـاـ.
 پـهـرـتوـوـكـانـهـ لـ قـىـ باـزـيـرـكـىـ نـهـبـوـ. دـيـارـهـ هـيـثـ نـيـنـهـ چـونـكـىـ دـهـ بـوـ
 دـهـمـىـ هـنـدـهـكـ بـرـادـهـرـ گـازـنـدـانـ دـكـنـ بـهـلـىـ ژـكـىـ وـ بـوـ كـىـ؟ـ!
 لـ دـوـماـهـيـكـ رـؤـزـيـنـ دـمـواـمـىـ مـنـ سـهـرـهـدـاـنـاـ پـهـرـتوـوـكـخـانـاـ نـاقـنـدـيـ لـ
 دـهـؤـكـىـ دـكـرـ. هـشـيـارـ بـ ئـيـرـادـهـيـاـ خـوهـ لـ گـهـلـ منـ دـهـاتـ وـ هـگـرـ
 جـارـهـكـىـ نـهـهـابـاـ، نـهـدـچـوـوـ مـالـ، بـهـلـىـ لـ چـايـخـانـاـ هـنـدـافـيـ گـهـراـجاـ
 كـۆـسـتـهـرـانـ، خـوهـ لـ هـيـقـيـاـ مـنـ دـگـرتـ. مـنـ ژـهـلـبـهـسـتـىـ حـهـزـدـكـرـ. يـاـ
 ژـمـنـقـهـ خـوانـدـنـاـ هـهـلـبـهـسـتـىـ زـمـانـىـ مـرـؤـقـىـ رـهـوـانـ دـكـتـ وـ فـانتـازـاـيـاـ وـىـ
 بـهـرـيـنـ دـكـتـ. هـهـرـ هـيـنـگـىـ مـنـ زـانـىـ كـوـ زـمانـ چـهـكـىـ نـهـخـرابـهـ هـگـرـ
 مـرـؤـقـ بـزـانـتـ چـاوـانـ بـكـارـ بـهـيـنـتـ.

منـ هـنـدـهـكـ نـامـهـ دـ بـوارـيـ عـشـقـ وـ ئـهـقـيـنـىـ دـ دـنـقـيـسـيـنـ وـ پـاشـىـ بـوـ
 هـفـالـيـنـ خـوانـدـكـارـ دـخـوانـدـنـ. هـيـامـهـكـىـ، هـهـرـ هـفـالـيـ كـوـ نـامـهـيـهـكـ قـيـابـاـ،
 دـاـ هـيـتـهـ نـكـ مـنـ وـ دـهـرـدـيـ خـوهـ بـوـ مـنـ بـيـرـتـ، ئـهـزـ دـاـ وـىـ دـهـرـدـيـ بـ

زمانه‌کن شاعری و هرگیز سدر کاغه‌زی و ئەو دا وئى کاغه‌زى
تەسلیمی دۆستا خوه كت. جاره‌کن ژ جاران هەشسۈزەك هاته نك من،
زەنگەلۇرا وي ژ گريانى خەتمىبىوو. دا بىئىرى دزانت كەنگى دى مرت.
دۆستا وي ئەو تىكەھاندبوو كو ئىدى وي نەئاخىفت، ب ئىكجاري خوه
ژى دوور بىرىت، گۆته من: "سەرمەد برا، ئەز بەختى تە بۇ من
ریسالەکن بىنچىسى پاشى روحا من بىستىنە!" من نامە نغىسى، بەلى من
روحا وي نەستاند.

ل پەرتۇو كخانى، پەرانىيىا پەرتۇو كان ب زمانى عەرەبى بۇون. ھەر
پەرتۇو كا من خواندبا، ئەز دا بەحسى وي بۇ ھشىيارى كم. ب سودفە ل
وي جارى من مامۇستايەكا ژن ب نافى (چنار) ل پەرتۇو كخانى دىت.
دياره ژ نوو ھاتبىو، يان ل ئىجازى بۇو، چونكى بەرى ھينگى من
نەدىتىبىو. ھېش كچ بۇو، ژ هندهك داھىن سېپى و قرکا وي، من تەخمين
دكر كو عەمرى وي نىزىكى سىھى يە، بەلى پا نازك و تەر بۇو.
قەميسەكىن سېپى بەدەنا وي يا ئەسمەر دنخافت. ئەۋى بۇ جوانى و
كەشخى مىنكا قەميسى خوه نەدگرت، تە دكارى ب سانەھى وان مۇويىن
ساقا دنهقىبا ھەر دوو مەمكىن وي دە بىنى، ھەروەسان زەخمى سېپى
ژى، بىئەنەكا عەجىب ژى دفرى! دىمىن وي ئەسمەرەكە عەرەبى بۇو،
لەورا من ب عەرەبى پسيارا پەرتۇو كىن نوو ژى كر، من نزانى دى
فەچەرا من بت، دى بىزىت: "تو عەرەبى يان كوردى؟".

ئەز گىرنىيەم. گىرنىيەكە بىتابەت. شۇونا كۆئىز كەل بىكم، د دەستى من دە كۈرە دېت، من عەينى پرسىيارى لى زقراڭد: "و تو؟" بەرسە من نەدا. نەگۇت: "دى قىنجا وەرە ئى كەرى تىبىگەھىنە" بەلى پشتا خوه دا من.

لۇقىن و رەفتارى وى نەھىيەلا ئەز وەكۆ زەلام بەرى خوه بىدم بەزىن و بالى. ئەز د دلى خوه دە گەلەك بۇوم، بەلى د وى كىلىكى دە من ل گەل خوه گۇت: "ئەش چو حەسابىن بۇ من ناكت" پاشى دى دىيار بىت كۆ مەسىلە نە ئەو، بەلى دىيارە كەچە كا ژخوھ پىشتىراستە. ئەۋى جارى من هاى ژ چو نەما، ئىمەنەتى سىنورىن رەگەزى مى و نىز بەزاندىن. ھەستى شەرمى ئەز داگىركەم، جە بۇ چو ھەستىن دى دناف من دە نەھىيەلا. تە خەنچەرەك ل من دابا سۆر نەدبۇو! من چو پەرتۈوك ژى نەخواندىن. ئەز دەستىقا لا ۋەگەريام، ھندى بىئىرى زقىئىر بۇوم. د كۆستەرە دە ھىزرا من ھەمى ل سەر پرسىيار و رەفتارى وى بۇو. دىيارە خەبەرى ھشىيارى يە: ھەتا مەرۆف بەرسقىنى بىزانت، گەرەكە بەرى ھىنگىن پرسىيار زانىبىت.

پرسىيارەكە نىغاندى بۇو، بەلى ل سەر دەنگىن وى ھشىيار بۇو. ئەز ب لەز بۇوم، كەنگى دى بىتە پىنچىشەمب داكو قەستا وى بىكم؟ ئىمەنەتى وى بۇو بىرىنەك و رۆژ بۇ رۆژى كول دبۇو. يان دىسان دى ئىمەنەتى من كەت، يان ژى دى دەليقى پەيدا كەم دا باشتىر خوه بىدم نىاسىن. پىنچىشەمب ھات و ئەز چووم. من ژ ھشىيارى خوازىت كۆ خوه ل ھېشىيا من نەگرت. ئەو ل كۆستەرەكە شىن و سې سويار بۇو، بەلى ئەز ل

ریما سۆر و سپی سویار بوم. جەھمی قدپات بوبوون، مەجبور
بوم ل سەر لنگان راوهەستم. خوەش دەرفەت بوم کو ئەز پەرانیا
نەفران بىيىن و سيمايىن وان بخوينم.

ھەر نەھەرەكى دىمەك، دونيايەك و داستانەك ھەيە. ئەو ھەقدۇو
دېيىن بەلى تو بىئىرى د ھەقدۇو بگەهن؟ ھندەك ئىك و دوو دئاخىشىن،
ھندەك بىدەنگەن و د جامان رەل جادە و كۈلانان دىنېرن، ب تىنى ئەز
و شۆفيىر دەزرىين، من دىزانى ئەز ھىزا كى دىكم، بەلى ئەو؟ ما كى
نابېرىت كو سەت چنارەك ل ھېتىغا وى ژى بوم؟ بەھرا پىر ژ نەھەران
كوردەن، ب كوردى دئاخىشىن و ب كوردى دەزرن بەلى ب زمانى بىيانى،
دنقىسىن. ئەو راستى يە و ھەر راستىيەك دكارت مەۋەقى زېير بىكت،
بەلى دكارت ژى ھەستى ئىنتىمائى ب ھىز بىكت لەورا تەحەمول بۇ
دەقىيت.

ریم گەھشت ئىستىگەها پەرتۇو كخانى. ئەزەكى نۇو ھاتە خوارى و
ئەزەكى كەڤن بوم موجىرەد سكانسەكى رۆژانە ل بەر چاۋىن وان
موسافرييىن بىيانى. بىن حەمد من دىت ئەز ل بەر دەرگەھى پەرتۇو كخانى
خوھ مژۇول دىكم. حەرارەتا من زىنە بوم، خويىدان ژ من ھەركى، دا
بىئىرى من پى خوھ داناتە سەر دەنەمەيتەكى. ژ نىشكەكى قە من بەرى خوھ
دا ھندىاقي خوھ: رۆژ بلنده، ئاسمان ساھى يە و چووچك ژ دار بۇ
دارى دەپن. پاشى ئەز ل خوھ زقىريم من دىت كو ریما سۆر و سپى
دناڭ دووكىيلا گزۆزى دە غەوارە دېت، پىنگاۋىن مەۋەقان ل پېشىيا وان
دچن، جە وەك خوھ يە بەلى دەم دېت. نەخوھ چما ئەز رادوھەستم؟

چما بى من ئەو ھەمى دى بەرددوام بن، بەلىنى بى وان ئەز بەرددوام
نەبم؟!

رەحەمەتىيى باپى من، خودى ژى رازى بىت، مىرىشىكەك سەرژىكىربا
دا ناۋى خودى و پېغەمبەرى ھىنت يان دا بىزىت: "توكلنا على الله،
الله كبر"، ما گونەھە ھەگەر جارەكى د عمرى خوه د ئەز ژى
تەوهەكل بىم؛ ب سانەھى ئەز ژى جەن خوه لقىم و مادەم من شىا بلقىم،
نەخوه دشىم بەرددوام ژى بىم. ل باخچى ئاۋاھى، من شەرم كر دەستقلا
بچىم، من دەستى خوه گەھاندە دوو گۈلىن سۆر، ئىك كرە د بەريكا
چاكىتى نىلى د و يَا دى ژى ما د دەستى من ده. پشتى قان سالان
وەختى كو دەھىتە بىرا من، كەننېيى من دەھىت: چاكىتى نىلى، قومچىن
زىرىن و گولا سۆر!

قىن جارى ئەز چووم مامۇستا چنارى بىيىن، نەكۆ پەرتۇو كەكى
بخوبىن. ھىدى ھىدى ئەز نىزىكى وى بۇوم، دوودل بۇوم كا دى من
نياست يان نا؟ كا چاوان ئىھانەتا وى ل بىرا من مایە، ئەها وەسان
دىمىن من ژى ل بىرا وى مایە. دىيارە كو مالى خوه باش دنیاسى، گۆت:
"تو ب خىر ھاتى سەرمەد!" من ب لەز بەرسقىدا و گۆت: "خىردار بى
مامۇستا چنار!"

پاشى ئەز بىدەنگ بۇوم. ل مالى دايىابان و ل خواندنگەھى ژى
مامۇستايان ئەم فيرى دوو ئىحتمىالاتان كرىبوون: يان ئاخاڭنى يان
ھىبىوون. بىلىنى رۇزەكىن ژ رۇزان كەسەكى ئەم فيرى بىدەنگىيىن
نەكىن. وەكۆ ھەلامتەكى ئەز ل كىلەكا ماسا وى راوهستىيام. ب تىنى

دهنگى بىدەنگىيى دهات. من نزانى چ بىشىم! چاوان دهست پى بكم؟
 هشيارى د نامەكا خوه ده نشيسيببۇو: "ھەگەر تە بقىت سوحبەتنى ل
 گەل كچكەكا ئەورۇپى بکى و نزانى چ بىزى، باشترين دەستىپىك ئەوه
 تو بەحسى رەوشاسەقاينى بکى..." بەلى ئەۋە نە ئەورۇپا يە و ھەگەر
 بەحسى سەقاينى دونيايىن بكم دىرسىم ھەستىگەران ببىم. كېلىكىن پېرى
 ھەبىئەن، وە دكىن مەرۆف بەرانبەرى پېرسەكە سادە خوه لاواز بىيىنت.
 ئاورەك ژ چاھىن من ۋەرەست و ل بەرگىن پەرتۈوكا د دەست وى د
 كەشت.

راستە من ژ خواندىنى حەزىدەكىر، بەلى نە خواندىنا پەرتۈوكىن مەزن.
 ژ بلى قورئانى ئەو ژى دەمى بابى من دادانا سەر كورسيكا دارى و
 دخواند، وەكى دى من چو پەرتۈوكىن مەزن نەدىتىبۇون.

"كى خىرەت دكت فى زەھ كىتابى بخويىنت؟" من د دلى خوه د
 وە گۆت. بەلى ئەو دلۇقانىيا ژ كانىكىن چاھىن سەر چنارى دەرگى،
 ئەو تىلەن نازك دەمىن روپەلىن پەرتۈوكى د قولپاندىن، ئەو لېقىن تىرى و
 حولى وەك بەلگىن پەرتەقالان، تامەك تايىت ددا خواندىنى و ھەبىت
 ددا پەرتۈوكى. ئەز نەشىم بىشىم، كا ئەو ب پەرتۈوكى جوان دبۇو، يان
 پەرتۈوك ب وى جوان دبۇو! چو پى ناچت، مۇرالى من تەنا دېت.
 گۈيکا ئەزمانى من قەدبىت، ئىنجا كى دى من راوهستىنت. ب مەرەق ئەز
 دى پەرسىارەكا بەدىھى كم: "مامۇستا، تە ئەو پەرتۈوك خواندىيە؟" ئەو
 دى ب سەلىقەك رۆمانسى بىدەنگىيىا چۈوبىي ھەمىن ژىپىرا من بت، بەلى
 ھىش ئىيەنەت مايە: "ئەزا دخويىن!... دىارە تە ژى نەخواندىيە؟".

من سەرئ لىيچىن خوه گەزتن و پاتكا خوه خوراند. حەقى من دىكىر دنىشا دەستى من ده ژېرکو ئەز پىشە نەدچووم. ديارە ئەز نە ب خوه بۇوم، ھەست و ھىزەكى ئەز پالدىم. من پەرتۇوکىن كوردى و عەرەبى نەدخواندىن ۋىجىا ھەتا يىن ئىنگلىزى بخوينم. باش بۇو كو ئەو ژ رۇتىنا دەوامى، يان دېت ژ دەمى گران و روونشتىنى، بىزار بوبۇو. ئەو بىزارى د سالحى من ده بۇو. وئى خوازىت ھندەكى بئاخشت. دا بىئرى پەرتۇوک زارۆكەكى ساڭا يە ل ملى وئى دنفت، ب دەنگەكى كىم دئاخشت نەكى ھشىyar بكت: "پەرتۇوکا ماريا لوىزا يە... نفىسەرە كا ئىنگلىزى يە، ل دەمى نفىسىينا پەرتۇوکى ئەو دەرىت. ئەف پەرتۇوکە تايىته، سەرانسەرە ئەورۇپا دەنگ ۋەدايە. تىدا بەحسا يۈتۈپيا و مۆددىرنىزمى دكەت. ھىشتا نەھاتىيە تەرجومەكىن بۆ زمانى عەرەبى..." وئى دئاخشت و من پىر ھەست ب ئىھانەتى دكى چونكى من چو ژ يۈتۈپيا و مۆددىرنىزمى نەدزانى. من گوھ ل وان زاراڭان بوبۇو بەلنى ژ دوور ۋە. يا ژ من دهات، وەك ھندەك كادىرەن د كومبۇونى ده، من سەرى خوه دەھژاند، عەلا ئىساس ئەز تىدگەم. بەلنى مala وئى ئاقا، وئى ب چاڭەكى دى ل من دنيرى، ھەروھك ل گەل مامۇستايەكى دىرۇكى يان فيلسوفەكى بئاخشت. ئەو ئىكەمین كەس بۇو د ژيانا من ده كو ھەستى ئىكىسانىيى بدت من، من بەرانبەرى خوه كىم نەبىنت. ئەوئى بىر دەوامى ب ئاخختىدا خوه دا، خوازىت ئاماشى بۆ خالا سەرەكى د پەرتۇوکى ده بكت، ئەز ژى ل سەر نەھ و دەها خوه بۇوم، چو نەمابۇو ب راستى بىم كادىر.

"دەربارى واقعى و ژيانا ئىجتىماعى يە... ھروھسا دەربارى ۋى
عالەمىن و عالەما دى... "ئەو نەما ل ھېشىيا من ھەتا پرسىيارى دەربارى
عالەما دى بكم، كا چاوانە و ل كويىھە يە؟ لى ئەز باوھردىكەم ژ سىمايىن
من دىyar دبۇو كو ئەز ب دورستى د مەبىستا وئى ناگەھم لە دەستى من
گرت: "ئەف عالەمە ھەيە، ئەم دىيىن، ھەست پى دكەن و تەعاملى
دگەل دكەن، بەلى ھەردەم خەونا ب عالەماكاكا دى ۋە دىيىن... ئەها
دېيىزىنە وئى عالەمى: يۆتۈپىا. مۇدىرىنىزم ژى وەك تو دىزانى حەداسەتە".
دېت كو سەت چنارى دوو / سىن جاران، ئەو ژى بى حەمد،
ئىمەنەتا من كربت، بەلى ھەتا رادەكى كىير من هات. بۇ من بۇو مەرق
كو ئەز وئى پەرتۇوکى بخويىم دا ئىدى نەكەقىم لەپىن خوە. وئى دلى من
نەھىلا، پەرتۇوک نەدا من، بەلى ھندەك نېيسار ژ پەرتۇوکى
وەرگىرا بۇونە عەرەبى. ئەو نېيسار ب دەستخەتى خوە دانە من ب
مەرچەكى كو پىنچىشەمبا بەھىت بۇ بىزقىرىنىم.
بەرى ئەز خاترا خوە ژى بخوازم، من جورئىت دا خوە و گولا سۆر
دا وئى.
ئەز كەيىخوەش بۇوم. من دەرگەھ ل تاق ھىلا.

* * *

من (المدينة الفاضلة...) ^(*) کر د بنکه‌فشن خوه ده و ریکا مالی گرت. ژ کاغه‌زا ئیکى هەتا يا دوماهیکى من خواند. خواندنا وان ئەز وەستیاندم: ب رۆژى ئەز ۋەدەر دبووم، من تىشىت دخوار بەلى فرافین و شىف ژبىردكىن. ب شەف ژى هەتا بەرى سېپىدى هشىار دمام. ئىدى نە من دەرسىيەن خوه دخواندن، نە ژى ل تەلەقزۇنى دىنيرى. كاغەز ھند سەبرىن بۇون، ب خوه نەدھىلان ئەز بېرىبيا هشىارى بكم.

د شەش رۆزان دە من تەمەت عەمرەكى زانى بەلى ب راستى سەرى من تىكىدا. ل گەل خواندنا وان كاغەزان، گەلەك پرسىن من ھاتن گوھۇرىن: پرسا جەفاكى و ئىنتىمائى، پرسا ژيان و زىندييۇونى، پرسا ھەردوو جىھانان... جىھانا ھەيى و جىھانا بەدىل. دەملەست پرسىيارەكى ھەيلينا خوه د سەرى من دە چىكىر: گەلۇ ئەز ژ كىرلان جىھانى مە؟

پشتى كو من ئەمانەت د دەمىن خوه ده بۇ سەت چنارى زەراندى، من دەرا خوه دىت ئەز سوھبەتنى ل گەل بكم. وەختى كو من ئىدىيەمەن مەزن وەكى يۆتۈپيا و مۇدىئىزىم ب كار دەينان، بروويىن وى وەك دەۋ پران بلند دبوون و سەرى خوه دەھزاداند. وى باوەر نەدەرك، ھەزاداندا سەرى وى رامانەكا دى ھەبۈو، جودا ژ ھەزاداندا سەرى من ل ھەۋدىتىنا بەرى. بەرى دەواما وى ب دوماھى بەھىت، مە ھەندەك پرس و بەرسە پېنگ گوھۇرىن...

- سەت چنار، تو بىئىرى مەۋەن خەلکى كىڭ عالەمى بىت؟

^(*) سەت چنارى ب خەتكى مەزن ل سەر كاغەزا ئیکى نېسسىبۈو.

- دياره تو زيكا ژييردکەي سەرمەد! جارا دى من گۆتبۇو تە:
 ئەف عالىمە ب خۇ ھەي، ئەم دېينىن و ھەست پى دكەن و تەعاملى ژى
 دگەلدا دكەن، بەلى ھەرددەم خەونا ب عالىمەكا دى ۋە دېينىن!
 - راست دېئىرى. بەلى مادەم وەسانە، بۈچى ئەم خەونا ب
 عالىمەكا دى ۋە دېينى؟
 - دەپ ئەم بەرددەم خەونا بېينىن. شەرت نىنە خەونا ب تىشى
 ھەيى ۋە بېينىن، تىشى ھەبىت ئەو راستى يە، واقعە.
 - تو بېئىرى خەون شەرعى بن؟
 - شەرعى؟ ئەرى! ھەر خەونەكا ھەبىت شەرعى يە چۈنكى ب خۇ
 خەونە. بەلى ھەر خەونەك نابىتە راستى.
 - دياره ھېش تەنەكە تەك راستى يە!
 ئاخىقىتىنا ھېشىيارى ھاتە بىرا من. من ل گەل خۇ وە گۆت.
 - ئى سەرمەد. تو خەونا دېينى؟
 - ئەز دېينىم بەلى نابىن راستى.
 - چاوا تو دزانى نابىن راستى؟ ما تو دزانى راستى چ يە؟
 - چ بېئىرم مامۇستا؟
 - ئەگەر تو دزانى بېئە ئەز دزانم.
 - و ھەگەر ئەز نزانم؟
 - بېئە ئەز نزانم!
 - ئەز نزانم.
 - خلاس و چوو. ئەز ژى نزانم!

چاھيئن مه بهري ليقين مه کهنيں. ددانين وہک ليئن برنجى و ليقين وہک ئاۋىھا هنارى گليز ب سەر دەھنى من و هندهك جەھىن دى ئىخىست. كەيفا من هات وەختى وي ژى گۆتى ئەز نزانم. هەستەك ل نك من پېيدا بۇو، كو ئەم نه بىيانى نه. ژبۇ كو بىدەنگى سەقايى مە تىكىنەدت و پېيش سار نەبن، من قىا ئىستىغلا لا دەمى بكم و سوحبەتا قەتى دى ۋەكم. ب پرسىيارەكى من دەستى خوه دانا سەر برىينا وي. دىارە نه هشىyar ب تىنى برىندارە:

"ست، تە باوھرى ب قەتى دى ھەي؟".

ئەز ب گومان بۇوم كو ئەو د مەبەستا من گەھشتىت، لەورا من چىرۇكىا هشىyarى و لىنگەريانا وي ل قەتى دى كرە نموونە بى كو نافى وي بەھىنم. سەت چنارى بەرسقا خوه دا، گۆت: "ئەز ھەۋالى تە نانىاسىم، بەلى كەيفا من ب وي هات. بارى وي يىن گرانە... دىارە ئەو ل موسىتەھىلى دەگەرىيەت. دىارە ژى نە كەسەكى عادى يە. ئەز وەكى مامۇستا لازىم يا پراگماتىكى بىم، بەلى وەكى كچ مافى من ھەيە خەونا بىيىم. ھەۋالى تە دزاپىت كانى ئەو ل چ دەگەرىيەت، بەلى كەسىن وەكى من و تە، ل چ دەگەرن سەرمەد؟ ئەوی رىكاك خۇ دىت قىنجا ھەتا بىگەھىت. تە راستى بقىيت، يا موھىم ئەوھ رىكاك خۇ دىت، نه يا موھىم بىگەھىت يان نە!".

نزانم چما من سار بۇو!

بى كو ئەو ژ من بخوازت، من وينه ژ ناڭ دەفتەر كا تەلەفۇنان دەرىخىست و نىشا دا. بەرچاھىكى ئىتارزىيەنى ل سەر گەردەنا وي

دتهیسى، ب دهستى خوه يى كو من دشيا د دهستى خوه ده هندا بكم،
گرت و دا بهر چاھين شەقىنى. من ب بستەھى گۆت: "چاھين تە گەلەك
جوانن" وەك گەلەك ژنکان، وئى زانى موجامله يە، بەلىن ھەر پى
خوهش بۇو، گۆت: "سوپاس، بەلى د كىيەن ژى". هندى هند چىرۇكـا
ھشيارى بۇز وئى بۇو مەرەق، حەزكـر وى بىبىنت. من سۆز دا كو
جارەكى ل گەل خوه بېھىنم. بەلى، خوهزى من سۆز نەدابا.

* * *

پشتى كو ئەز بەحسا وئى ژى بۇز ھشيارى دكـم، بۇز وئى ژى دبت
مەرەق وئى بىبىنت. ب ئىنيەتكـا سافى من تىيگەھاند كـو كچەكا جوان و
تىيگەھشتى يە، كەيـفا وئى ب مروـقـى زانا و قـەـكـرى دـهـيـتـ. ھـشـيـارـىـ بـ
لغـيـزـىـ قـەـ گـۆـتـ: "ئـەـوـ حـقـهـ. كـەـيـفاـ منـ ژـىـ بـ كـچـاـ زـانـاـ وـ قـەـكـرىـ
دـهـيـتـ".

ئەز ل سەر ئىنيەتا خوه بۇوم، يـا زـمـنـفـهـ جـارـەـكـىـ بـ تـنـىـ هـەـقـدـوـوـ
دىـتـنـ. بـەـلىـ پـاشـىـ دـ نـامـەـيـەـكـاـ تـايـبـەـتـ دـهـ، دـيـارـ دـبـتـ كـوـ دـ پـشتـ منـ رـهـ
ھـنـدـەـكـ جـارـىـنـ دـىـ ژـىـ لـ پـەـرـتـوـوـكـخـانـىـ گـەـشـتـبـوـونـ ئـىـكـدـوـوـ:

"سەرمەدى من،

پشتى رىز و سلاـفـانـ، دـخـواـزـمـ دـلـىـ خـوـهـ بـۇـ تـەـ فـەـكـمـ بـ ھـىـشـيـاـ كـوـ
توـ دـ منـ بـگـەـھـىـ وـ منـ ئـازـاـ بـكـىـ.

جارا ئىكىن وختى من ست چنار دىتى، من گەلەك نەئاخىت
ژبەرکو تو ل گەل مە بى. تو دزانى ئەفە عەدەتى منه: ھەگەر ئەز كەسى
بەرانبىرى خوه ناسنەكم، خوه بىندەنگ دكم، ھەگەر من نەشىيا، ھينگى
گوھدارىيى دكم يان پەنايى بۇ پرسىياران دبم. بىندەنگى ژى زمانە
كەكۆ، زمانەكى ب ھېزە. ھينگى من ئەو ناسنەدەر لەورا من دەرا خوه
نەدىت بئاخىم. يا راست من نزانى چ بىئىم! تو وئى چەندى دزانى،
بىلىنى ئەزى بىزە: د پشت تە رە من و ست چنارى گەلەك جاران
ئىكىدوو دىت. جارا ئىكىن رسمي بى، بىلى جارىن دى ئەم بىستەھ بىن
نەخاسىمە پشتى من مەسىلا تەنەكى بۇ ۋەگىرایى. ل دەستپېنگى ئەو ب
من دكەنى، بىلى پشتى تەفاسىيلان دگۇت خومزىكىن وئى. وختى وە
گۇتى، نزانم چما ئەز گەشىپ بىم. ست چنار تايىھت بى و ھەتا نەا
ئەز ب دىدارا كچەكا وەسان شاد نەبىمە. كا چاوان پەيوەندىيە مە زۇو
دەستپېنگى، مخابىن ئەها وەسان زۇو ب دوماهىك ژى هات. د ناما بەھىت
د، ب سەرئى شىروانى، ئەز دى ب درىئى بەحسى خوه و چنارى بۇ
تە كەم...".

خومزى ئەو نامە بۇ ئەدرىيسەك خەلەت چۈوبىا، يان ھەشىيارى چىرۇك
خوه و چنارى ھەمى نەيىسەپىا. وئى شەقا ویران، دوماهىك ستىر ژى
قەمرى ھېش خەو ب چاقىن من نەكەقىبۇو.
دا بىئىرى ئەزى د ئوقىانوسەكى دە و چو بەرئاڤان نايىن.
موشكىلە ئەو ھەشىيار ل ئەورۇپا بۇو، نە من دشىيا سەفەرئى بىكم و نە
تەلەفۇن ھەبۇو دا بئاخىم.

شەفتستان كامباخە...

ھەست دئىشىن و رەفتار دھىن گوھۇرىن.

وهك دينهكى، من كراسى خوه نەقتاند، من نە قىزاند، بەلى بىتەنا
من هاتبۇو سەرەت دفنا من. ئەز ب كۈلانى كەقتم. من رەحમەتى دىت
وەختىن چوو يە نقىشا سېپىدى، بەلى وي ئەز نەدىتىم. من نىزانى كويشە
بچىم، دونيا تارى بوبۇو، راستە تاۋەھەيىش بوبۇ، ھندەك ستىر ل
ئاسمانى ھىزىز ھل بۇون، بەلى ژېلى سىبىرا من چاڭىن من چو نە دىيتىن،
ھەر پەيچەك بوبۇو گورگەك و ب دويىش من دكەت. بىتەنا من تەنگ
بوبۇ، ئەز وەستىيام و من خوه ب دیواران ۋە دىگرت. وەك ئىخسىرىيەن
ئيرانى ل دەمى تەسلىمبۇونى، ئەز كەتم سەر چۈزكىن خوه و من سەرەت
خوه د ناف دەستىيەن خوه دە دەڭقاشت.

ھينگى، چو كەسى ئەز دىتىبام دا ھزرەكى ژ دووپىان كەت: يان ئەز
دىنەم، يان دزم. بەلى دىيارە كەسەكى ئەز نەدىتىم ژېھەركو نە كەس ب
دويىش من كەت نە ژى ھاتم گرتى.

پىن من، يىن كۆبرى نەما كېر من هاتىن، ئەز برم تەك ھۆتىلا د
باژىرى دە دا پاكىتەك جىگاران و روپەتكا ويسكى، يان عەرەقى، بىكەم.
من نەذانى كىز جىگارە ئەسلى نە، من ھىيلا ب ھېشىا خودانى بارى
ۋە، بەلى جىگارە و عەرەقا ژ ھەميان گراتىر ئە و دانە من. بەرى ھينگى
ھەما دووكىنلا جىگاران هاتىا من، ئەز عىجىز دبۈوم و چو كەسى عەرەق
ژى ۋەخواربا من ب چاۋەكى كېم لى دىنەرى. بەلى ھەگەر جىگارە و
عەرەق نەبان، كى دا ل وى شەدا تىزى ساو و ساۋىر ل ھاوارا من

هیت؟ و هک دیکتاتوره کن ژئینقلابین شرپهستی، دیمی من پیتی بوبوبو،
 تف د گهوریبا من ده زوها بوبوبو، ئاخشتن ژ من ندهات. ب وی
 حالى ۋە من خوه گەهاند مالى و دەرگەھى مەزھلى ل خوه داھست.
 بەرى ھەر تىشەكى من جەرى خوه رائىخسەت چونكى من بەھىستېبۇ
 كو مرۇقى ھاى ژ خوه نامىنت پشتى عەرەق سەرى وى دگرت.
 پاكىتا چىڭارىن سۆمەر ب نىشى بۇو، ھەروەسان بتلى عەرەقا ترکى
 ژى (ل سەر بەختى خودانى بارى). د ناقبەرە كىن دە، ئەز ھند ب خوه
 حەسىام كو ب تەنكا فانىلە و تەبانى مە، ھەروەك ئەز مرييەك و تە ژ
 قەبرى دەرىيختىم. من گازى دىكىر: "ھىيااااار كانى تو؟ دى وەرە ھەى
 دىنسىز!".

* * *

و ھشىار دهات. چنار ژى ل گەل وى ھات. من قرکا ھەردويان
 دگرت:

"ھوون ب خىر ھاتن، ب ستۇين شىكەستى ۋە ھاتن. تو ب خىر
 ھاتى چنارا من، تو ب خىر ھاتى ھشىارى من. ب سەحەتا وە! بلا ئىدۇ
 پىنكە ب سەحەتا تە بت چنار. نەترسە ھشىار، پىنكى بەھىت ب سەحەتا
 تە يە. چنار چنارە، ھشىار ھشىارە و سەرمەد سەرمەستە. نەخىر! چنار
 نە چنارە، بىلەن بى سۆز و قىرارە. ھشىار نە ھشىارە بىلەن غەدارە.
 سەرمەد ژى نە سەرمەستە، بىلەن كەرە. تو نە چنارا منى و تو ژى نە

هشیاری منی. ئەز ژی نه سەرمەدی ھەوھە. تو چنارا هشیاری بى، تو
ژی هشیاری چنارى بى... پا ئەز سەرمەدی کى مە؟ ئەز كەرم، كەر!
ھەگەر نه كەر بام، دا خوه تىگەھىنم. حاشايى كەرى. كەر ژی خوه
تىدگەھىنت و ئەز خوه تىناڭەھىنم! ب سەرى ھەوھە، ھۇون ھەردۇو
موتهھەمن، پىشىراست بن فەلسەفە و وەتنىيات فەيدى ھەوھە ناك!

مەحکەمە!

سەيدى ئەلرەئىس، حەزەرات ئەلمۇستەشارىن... نە بەس خائىن و
موعارزىن سىياسى موتەھەمن. لى عاشق ژی موتەھەمن. هشىار عاشقە،
يەعنى موتەھەمە! توھما وى مەزىنە. وى دزانى دلى من كەقته چنارى. ئەو
دى بېزىت من نەدزانى! گوھى خوه نەدى، وەكۈ سەيى دەرەوا دىكت.
ھەگەر نەزانىبىا ژى، دەپيا بىزانت. بلا بەختى خوه بېزىت، ژىلى قى كچى
كا رۆزەكى ژ رۆزان من گولەكا سۆر دايە كچەكى دى؟ دەپيا ئەو بىزانت
كۈ گولا سېپى بۇ نەساخانە، گولا زەر بۇ مەريانە و گولا سۆر ژى بۇ
عاشقانە. بلا بىنەت بىرا خوه، كا رسمى كىن ب دىوارى ئۆدا من فە، ل
ھندافى تەختى من يىن ئاسنى، ھلاۋىستى يە؟ ئەو شاھدە كا من كىزى
پەرتۈوك د بەرى خوه دە نەناندىيە. ئەو دزانىت من تەك ھۆزانان خوه ب
كى ۋەھاندىيە. ما ژىپىرا وى چۈرۈپ دەمى وى دەگۈتى: "شەقىدى شەيتان
هاتە من" بەلى من گۆتى: "شەقىدى چنار هاتە من" ... ئەڭىم گۆتى
ھەمى راستى يە. بەلى راستى د قاموسا وى دە نىنە و ھەگەر ھېبت
ژى تەنەكە يە. تەنەكە و بەس. خۇھىزى ئەو مەزن نەبا... خۇھىزى ھېڭ ئەو
زارۆكى ل سەر تەنەكى با!

ژ خوه ئەف موتەھەما دى... ئەرى كچ د دونيائى دەھىيە نزانت كا
 ئەو كەقىيە دلى زەلامى يان نۇ؟ مەعقولە د يۆتۈپيا و مۇتۇپىايى
 بىگەت لى د من نەگەت؟ ئەفلاتون ب جەلالتا قەدرى خوه فە ناگەتە
 گۈزە كا وى. پا تو بۇ من چ دېيىشى؟ ئەزى سەفى!
 خۇمۇزى من زانىبا كا دەولەتسەرى وى چەند گولىن سۆر دناف
 پەرتۇوكان دە هەشك بۇويىنە؟ بلا گولا من ھاقىتبا د تەنەكەكى دە. نە
 گۈنەها منه كو گلىز ب سەر دەڤى من دېيىختى، بلا مىكاكەمىسى خوه
 گرتبا و نەھىلابا ئەز مەمكىن وى بېبىنم. راستە ئەو ب كەيفا خوه يە،
 بەلىنى ئەز ژى نە پىلا مە. ئەز ژ تىندا دە دەرم، بلا دلى من نەبربا ئاڭقا
 ھنارى. چاقىن من فيرى گريانى بۇوبۇون، بلا فيرى كەننەيى نەكربان،
 ئەز چ بىئىرم، چ نەبىئىرم؟ ما ھەما ئەز ژخوه خلاسەم و ھشىيار تىرا خوه
 ھەيە، ما دى ۋى ئىكى ب سەرى من ئىينىن؟
 حەكىمەت ئەلمەحكەمە بىبەرائەت ئەلسەيد ھشىyar سلىقى و ئەلسەيدە
 چنار دەۋىكى!...
 مەحكەمە!

* * *

خەلکى بازىرىكى ھشىyar بۇو، ژ نۇو ئەز نىشتىم. ھەتا ئىيشارى ئەز ل
 نىشا مەزمۇلى بۇوبۇوم تەرم. بى من رۆز بىلد بۇوبۇو، ئاسمان ساھى
 بۇوبۇو، چووچك ژ سەر دارەكى بۇ ئىكا دى دەپىن. يَا ژمنىفە

هنده کان ئەز شەلاندیمە، ب تەنکا فانیلە و تەبانى سپى! نفازا جگاران
تىرى قۆپكىن زەر بوبۇو. نېينىن من تىكىدە بوبۇونە خوملى. بىلى
عەرقى وەك كىلەكە ئىخستى ب رەخ باليفكى من ئە بۇو. وىنى من و
ھشىارى زەر بوبۇو، ديارە بەرمايىكىن عەرقى پىدە رېتىبۇو. سەرى من
وەك دستارى دزقى. ل بەر ئەينى، ئە نۇو من خوه دىت: پۇرا بىرالە،
چاڭىن سۆر و لېقىن زوها.

د وان كىيلikan دە، دەنگى قوتانا دەرگەھى هات. من زانى ھشىارە
چونكى نىشانا وى يە پىنج جاران سەرئىك دقوتت. ب وى سەروبەرى
ۋە ئەز چووم دەرگەھى ۋەكم. ھىز وى سلاڻ نەكىرى، من خوه تىوھەر كر
و بىنهنەكا خوهش ئەو ل ھەمبىزى خوه گفاشت.

* * *

وى رۆزى من دخوازت هندەكىن گازىندىن خوه بۇ ھشىارى بكم،
بەلى وى خوازت ئەم ل سەر خوه بگەرن. دزانى ئەز بى تاقەتم و
محاتجم جھوى خوه بگوھۇرم. من دەپيا ئەو پرسىياران ئە من بكت ب
تايىھەت دەربارى سەت چنارى و پەرتۇوكخانى. بەلى نەئىنا سەر حىنى
خوه. راستە بىدەنگ بۇو، بەلى ب من دەھسيا. د وان ھزر و تەخمينان
دە، من ھند دىت ئەز ل سالۇنا سىنەما نورۇز ل كىلەكا وى مە. ملىن
مە پىكىھ نە، چو نەمايە فيلم دەست پى بكت. د وى تارىيەن دە من
بەرى خوه ددا دىمىي وى، بەلى ئەو بەرى خوه ددا پاتى سپى بەرى

کو ب رهنگان بهیته خهملاندن. هدر بیهنه کن ب کهفا دهستنی خوه پشتا دهستنی من دتهپهپاند. ئهز باور دکم کو ئهو ب همه‌ی فه ل گەل من بمو. بەلی نەدھىيا ئهز خوه د چاقین وى ده لاواز ببىنم لەورا ل من نەدنىرى. بەری کو فيلمى (ومان ئىين رېيد) ب دوماهىك بەھىت، سترانا (ئاي جاست كۆل تو ساي ئاي لۇف يۇ) يا (ستيچىي وندەر) ئى دەست پى كر. ئىيكسەر ھشىيارى بەرئ خوه دا من و گرنژى. كەيفا من هات و ل دويش رە گريما من هات.

* * *

"ئەقە ھەيامەكە و ديسان ئەز بىمە ئىيغسىرى ئىرسىيارىن خوه. كا بىزە من جارى، ھەگەر قەتنى من نە ل كۈلانى يان خواندىنگەھى بت، نەخوه ل كويىشە يە؟ چاوا يە؟" وى دزانى ئەز بەرسقى نزانم، بەلنى ديارە ماندى بوبوبو، دەقىدا دەردى خوه بىزەت.

مادەم کو پرسىيار نە ل بەندى بەرسقا منه، من ھەولدا بابەتى بگوھۇرم. بەحسى خوه و ست چنارى بۆ بكم، پرسىياران بكم، بەلكى ئەو بكارت بەرسقان بدت. بەلنى ھەيەت. من دەرا خوه نەددىيت. ما ئەز دا چ بىزەم؟! كى دىيىزەت ست چنارى هاى ژ من ھەيە؟ ديارە وھەمەكە، من خوه پىشە مەحتل كريي. بارى من ب ھزر و خەيالىن وى فه گران دبوبو. ھەمى ل بەر من بوبوبو خەونەرۆز. من حەزىز كەنارە كا دى وى ببىنەم، گوھ ل دەنگى وى بەم، بەلنى ژانا من ژ حەزا من مەزىتىر بوبو. ل

گەل رۆژگارى من برياردا ئەز خوه قايم بكم، ھەولبىم وى ژېير بكم. ژ
ھينگى وەرە ئەز نەچۈويىمە چو پەرتۇوكخانان، نەويىرم بچم. بەلىنى پا ژ
ھينگى وەرە ژى بەردەواام ئەز پەرتۇوكان دخوينم، جىگاران دكىشىم و
عدرەقى قەدخدوم.

پشتى وى ناما مەرەقدار، نامەك دى ژى ژ هشيارى هات. بەرى
ھينگى گۆتبىو كو دى تەفاسىلان نشيست. ئەز دوودل بىووم. ھەگەر
نامى ۋەكىم، دېت تەفاسىلىئىن زېئىر بخوينم و ژ جارا دى پىرسىيەش.
ژخوه ھەگەر ۋەكىم، دېت داخوازەك كربت، يان ب كىيمى دەنگوباسىين
وى بىزانم.

ئەز چەند ژى خەریب بوبۇوم، ئەها ھنده دىرسىيام. بى حەمىدى
خوه، من نامە پېت پېت كر و ھافىته د تەنەكى دە. ئاخ بۇ تەنەكى!
* * *

ژيانا هشيارى ھەمى ل كۆلان و خواندىنگەھى بىو، بەلىنى پەرسىيارىن
وى فېيىن و سينورىن ھەردوويان بەزاندىن: "ئەرى چەند جىھان ھەنە؟
چەند جە و زەمان ھەنە؟".

چەند جىھان؟ ئەز ۋەجەنلىقىم ژېرکو من و سەت چنارى دەربارى
جىھانان دئالختىت، بەلىنى پشتى كو گۆتى: "چەند جە و زەمان ھەنە؟"
بىيەنا من هات. دىارە كو پەرسا جىھان و جە و زەمانان بەرى سەت
چنارى ھەبۈوە و پشتى وى ژى دى ھەبىت.

"خونا ته ب زمانی ته ب خو يه، نهکو ب زمانی خودى يان روحى، لهو ته ندشيايى هەتا نۆكە تەفسىر بکەي. لى ديارە قەتى تە يى دى نه ب زمانى ته، بەلى ب زمانى روها تە دئاخفيت، روح ژى ل دەرۋىيى جە و زەمانى دگەرييەت، بەلى د كىزان جىهانى دا يە، باوھر كە ئەز ژى نزانم هشىار...".

ئاخقىتىن سەت چنارى پشت ل هشىارى دشكاندن.

ھىئىز زوو بۇو كۇ ئەو د زمانى روحى بىگەت، يان بكارت سينزورىن جە و زەمانى دەرباز بكت.

بەلى، مادەم كۇ روها مرۇقى ل دەرۋىيى جە و زەمانى بۇو، ما كى نابىئىت بەرسەف ژى ل وى دەرى نە؟

ئەرى!

دۇو جىهان، دۇو جە، دۇو زەمان و دۇو قەت.

بەلى ئەقىنەك و ژيانەك بەسە و هشىارى ھەردۇو ھەبۈون.

* * *

"ناقلنگىن سەت خەولايى ژى جىهانەك دى، جە و زەمانەك دى بى. من دشيا بى سانسۇر، بەلى ل گەل ھندهك ترس و شەرمى، ل ناف بىگەرم. وەك موسافىرەكىن ل ئىستىگەھ و سىبىرگەھىن وى بىھىدا خوه ۋەكم. بەلى ديارە كۇ ئەز موسافىر ئىكەك دى بىم، ئىكەك دوور و درېئىز من نەدزانى دى من بەر ب كىزان چارەنفىسى بىت.

ئىدى من بىرى خوه نه ددا ناڤلىگىن سىت خەولايى. من ھەست دىكىر
كۆ مافى من نىنە و ئەزى خيانەتى ل قەتى خوه بىن دى دىكىم.
قەتى دى نە خواندكارە ل خواندىڭەها مە، نە مامۇستا يە، نە ئەو
ژنكا بىردىستە ژى يَا كۆ جارجار دەفتەرا غىاباتان دىگىرىنىت. نەخوه
كى يە؟ چاوانە؟

تو بىزى ئاخىتنىن سىت چنارى راست بن؟
ب ئاوايەك بىردىوام من ئەو پرسىيار ئاراستە خوه دىكىر و ھېش
دەكىم. ھېش من نەدىتىيە. بەلى چ گافا من دىت، ھينگى ب سەرى
شىروانى ئەز دى ب وە دەمە ناسكىرن...".

ھشىيارى پەرتۈوكەك تايىھەت دەربارى تەكىنكا نېسىينا نامىن عشقى
بۇ من هنارتىبوو و ئەو پەيىف ل سەر بەرگى وى، ژ ناڭ دە، نېسىيپۇون.

* * *

دەم ھافىنا ھزار و نەھسەد و ھەشتى و پىنجى بۇو. وى چاخى
سەقاينى ھافىنى نۇوهك ۋىنگاۋى گەرم بۇو. ئەز باوردىكىم پىشى چەند
دەھسالىن دى ژى دى نە وەكى ۋىنگاۋى بىت. مە بۇ سالا دوماھىكى ژ
قۇوناغا ناۋەندى خوه بەرھەف دىكىر. ل ھەرسى ھەيچىن ھافىنى من
دخواند دا دەورى دووپى دەرباز بكم. بەلى ھشىيار ب دويىش كەد و
كەسبىن دكەشت چونكى د دەورى ئىككى د ناجح دبۇو. گەلەك دخواند

دا ناجح بیت و ل هرسنی هیقین هاپینی کار بکت. هر هینگی وی دگوت: "بیکاری مرؤفی نهساخ دکت".

دگوت ژی: "کار باشترین عیلاجه بۇ هر نهساخییه کی".

ب هرحال، وی شیا دراڭکە باش لېك بدت، کو تیرا سالا خواندنی ھەمیی بکت. وەک من گۆتى، ئەو ب چو دەرسان نەکەقىبوو هەتا کو ل ھاپینی بخوینت و ئەقى چەندى مفا گەھاندە رەوشى وی ژ ئالى ئابۇرى و پسيكولوژى ۋە.

پاشى د نامەکى دە بەحس دکت. نېيىپبۇو: "ھەررۇز، پشتى نېيىرا سېپىندى، بابى من ل بەر سەرى من رادۇھەستىيا و دگوت: ھشىyar، رابە ھېش رۇز دەرنەكەتى... ھەقال دى تە ھېيلىن! رەفتارى بابى من ئەز ژ دەركەتنا رۇزى دەرسانىم. گەلەك نەخووهشە دەمى تو ژ تىشىتكى حەز بکى و د عەينى دەمى دە ژى بىرسى. راستە من ژى خوازىتى كو من ھشىyar بکت، بەلى بى حەمدى خوھ عاجز دېيم ھندى ھند خەوا سېپىدەيان خوھش بى. ئانها ژى ئەز دخوازم تىر بنىم بەلى دېيىرم خوھ: مخابن مرۇف بىنۇت، ھەمى ژ عمرى مرۇفى دېچت. ھينگى تەماھىيَا دونىايىن نەدەھىلا ئەز تىر بنىم، بەلى نەها، كول و خەمەن دۇنىايىن ناھېلىن...".

وی چاخى، دەھ دينارا سوئىسىرى دكارى ھەرتىتى ژېيرا سىنيلەكى بىت. وىنى كاپرايدىكى رىيەدرىيە ل سەر بۇو، مە نافى وی كربوو خومەينى. مە نەدەزانى كو ئەو زانايىكى ماتماتىتىكى يە. ھشىyar و بابى

خوه پىكىھە ئەن مال دەردكەۋەتن، ئەو بەرى باپى خوه دزفرى، دەھ دىنارەك سويسىرى ل گەل خوه دئينا، بەلى باپى وى دەستفالا دزفرى.
 ژبەرکو بۇ من مەرەق بۇو ئەز كارى وى بىزانم، لەورا ل سېيىدەيەكى ئەز ل گەل خوه برم. دىمەنى بازىرەكى گەلەكى بالكىش بۇو: ل ئاسمانى ستىر و ل ئەردى ژى پىرەمېر. ئاسمان ب ستىركان جوانە و كۆلان ژى ب پىرەمېران. جادە ۋالا بۇون، ژېلى رېزا گلۇپىن زەر ل نىقا ھەردوو جادان و ھەزماھەكا تەكسىيان ل نىزىيەك خوارنگەھە و گەراجى، وەكى دى چو نەبۇو.

ئەو سى ھەقال بۇون و ئەز بۇومە يى چارى. پىكىھە، مە قەستا پانزىنخانا حوكومى كر و ل پشت دىوار و گرگىن ئاخى خوه ۋەشارەت ھەتا شۆفىرىن تۈركى مازۇتا خوه ۋالا بىن، يان داگرن، ئەۋجا بگەن سەمتا مە. ھشىارى دزانى كو شۆفىر هوير و مویران بۇ فرۇتنى ل گەل خوه دئىنەن. وان ژى دزانى كو ھندەك بازىرگانىن بچووک ل پشت دىوار و گرگىن ئاخى ھەنە. پۆلىسييەن گومرکى ژى دزانىن، بەلى ئەو سەعەت شەش دەهاتن. شۆفىر شارەزا بۇون، دزانىن كاچ دئىتە خەرجىكىن، بۇ نموونە: زەيتۈونك، بىندەق، تۈشكىن كولىندان، بەتانى، سىيىھىن سۈر، مەدالى و ھندەك تاشتىن دى ژى وەك كۆفارىن جنسى بەلى بازارا وان كەساد بۇو چونكى قىدەغە بۇو. سەرا ئېك كۆفارى شەش ھېشان مۇۋەح حۆكم دبۇو. بەلى ھشىار چو ھېشان حۆكم نەبۇو ژبەرکو خوه دىستاند. وى ب خوه حەز و غەريزىيەن خوه حۆكم دىكىن.

ئەوی و ھەۋالىن خوه ئەو ھویر و مويىر بۇ بىكەپىن خوه ل دھۆكى
دېرىن. بىكەپان ژى كەيسى خوه ددىت و بوها دشكاند.
ب كىنمخەوى، ب ترس و ساوا پۈلىسان و داگىرانى بۇ بىكەپان،
بىمەنچەدانا ھافىنى ب دوماهىك هات. بەريكا ھشىيارى گەرم بوبۇو.
بەلى ھېڭ ھەست ب سەرمائى دىكى.

﴿ مهشوق تویی و ئاگرى ته زاهر... مەغىر ب ئەز و باتنى من ئاگر
- ئەمەدە خانى - ﴾

ھشىارى ب دىزى ئە ل سەر رەحلا غانمى نېيىسىبىو

دەستپېتىكا سالا دوماھىيىن ژ خواندىنا ناۋەندى ھات. ئەم بالغ
بۇوبۇون، دەنگى مە بۆر بۇوبۇو، مۇويىن حەرام ھندەك جە ژ لەشىن
مە نخاڭتىبوون. من ئېك بىدلە ب تىنى ھەبۇو ئەو ژى ئەرەزان، چونكى
قۇماشى وى نە ئەسلى بۇو. بىلى ھشىارى دوو بىدلە بۇ خوھ دابۇونە
فەسالىرىن، ئېك رەش و ئېك ژى شىن. ژ بەرى وەرە ئەو ژ ھەردۇو
رەنگان ھەزىدەكت چونكى دەھىلەن ئەو ھەست ب ئازادىيىا خوھ بكت
ھەروھك وى ب خوھ گۈتىيە من. من ژ رەنگى خاكى ھەزىدەك، بىلى
خاكى ئانکۇ ئەسکەرى، نەخوھ دى چاوان بىت؟ من ژى چىا رەنگىن
تارى بجىرىپىنەم، من نىزانى دى ھەستىن من گوھۇرن، ھەروھسان ھەزىن
من ژى دەربارى تىشتان.

قى جارى جەن من ل كلاسى ل پشت ھشىارى بۇو. من ھەزىدەك
ل پشت وى راۋەستم و ھېزەكى بىدمى. نىزانم چما، بىلى ژ بچووكاتى

وهره ئەز خوه د دەرحدقى وي دە بەرپرسىيار دېيىم و ھەردەم رژىدم كو
ئەو پارازتى بىت. ھشىyar ب خوه ب رەخ خواندكارەكى عەرەب ۋە بۇو.
پىر ژ جارەكى من گۆتى: جەرى خوه بگوھۇرە! بەلىنى وي دگۆتە من:
گونەھە، بلا ھەست ب كىيماسىيى نەكت. خوه دانە جەرى وي كا دىچ
بىزى!

ناڭچاھىن وى خواندكارى شەوتى بۇون. مەرۆف ژى دىرسىيا. بەلىنى
ھەگىر تە باش بەرى خوه دابايان، خەمىن سەدسالا بىستى ھەمى تىيدە
دىار دبۇون. نافى وى (غانم) بۇو، خواندكارەكى زىيە جىدى بۇو. ئەو
ب خوه نەخرباب بۇو، بەلىنى ھەردەم ب خرابى بەحسى ژنان دىكىر. دا
بىزى دايىكا وى خوه دايىه رەۋانى! ھندى تە ددىت شەرەنیخا وى ل گەل
ھشىyarى و مامۇستايىن ژن بۇو ب تايىبەت (ست نازەلەن) ئەوا ژ نۇو
ھاتى خواندنگەها مە.

گەلەك جاران ھشىyar ل گەل غانمى دكەفت سوھىبەتى، دخوازت
ئەگەرئىن كىندارىيىا وى بۇ ژنان بىزانت. غانمى نە دزانى كو ئەو ب
رەفتار و قىسىن خوه تۈوشى موقەدەساتىن ھشىyarى دېت. ھينگى من و
ھشىyarى چو ژ موقەدەساتان نە دزانى، ب تىنى مە ژ دەڤى ھندەكان
دېپىسىت. نەما ئەم ھەتا رادەكى دزانن موقەدەسات چ نە، بەلىنى مە
باوھرى پى ناهىيت ژېدركو نەشىن ل بەر گومان و پرسىيارىن مە خوه
راگىن. وي دەمى، ژن ل نك ھشىyarى تىشتى ھەرى موقەدەس بۇو،
دخوازت غانمى تىبىگەھىنت كو ژن ھەمى تىشتە و چىنابىت مەرۆف ب
وي چاڤى بەرى خوه بىت ھەمى تىشتى، بەلىنى غانمى وە كو پىرەمېرەكى

سەلەفى سەرى خوه دەھژاند و ب ئاخۇقىنا وى دكەنى، دگۇت: "راستە
ژن دايىكە، خوشكە، كچ و يارە، بەلى ئېرىنەكە هشىyar، ئەو ژى ژن و
ژن دىھلەكىن، كىئم ئىمانن".

د نامەكا تايىھەت دە دەربارىغانمى، هشىyar ئەق نېسىيپۇو:
"سلاف و رىز سەرمەدى من،

نە سەعەت پىنجى سېيدى يە و ھىز ئەز هشىyar. شېيدى من غانم
د خەونا خوه دە دىت. چو نەمايە چەتكىن خوه بدم ملى خوه و ھەرم
ئىستىگەها ئۆتۈبسى دا كو من بگەھىنت جەن كارى.

شېيدى من نە بەس دېمىنى وى دىت، بەلى دەنگى وى ژى ھاتە
گوھى من دەمى گۆتى: ها هشىyar، تە قەتنى خوه دىت؟ بىرا تە دەھىت
سەرمەد، بەرى ئاخۇقىنىن وى دەربارى ژنان وەكى پەلەن سۆر بۇون و
ئەز ژى وەكى سەيەكى پى سوتى ل ناف دگەريام، بەلى نە، گافا كو
ئاخۇقىنا وى دەھىتە بىرا من، ئەز دېم پىرەمېرەك خۇەدان ئەزمۇون و
حىكمەت و تەسلیم دېم چونكى دىسان پرسىyar و گومان من دەھىرىين.
ئاھىر نە بەرئاقله قەتنى من موجەرد دىھلەكە بىت! نە بەرئاقله كو
سەرى چەند سالانە ئەز ل دىھلەكە كى دگەرم، نە بەرئاقله ئەوا ژيانا من
سەرئىك و بنئىك كربت ب تنى دىھلەكە بىت. تو بىشى غانم راست
بى حەمد، ئەز بى دىھلەكە كى دژىم؟! ھندەك جاران د خەلۋەتكەخوه دە،
بۇ ئادەم ژ بەھشتى دەرىخىستى؟ يان ئەو ژى دەرمەوەكە وەك گەلەك
چىرۇكىن دى يىن مەزن؟!"

داعى نهبوو غانم ب وى ئاوابىي دەربارى ژنى بئاھقت، ئەوي
نەدزانى كا ژن بۇ ھشىيارى چ رامانى ددت. بەلى ما كى نابىزت ھەگر
زانىبا ژى، ھەر دا وە بىزت؟ وەكى من گۆتى، خواندىكارەك جدى بۇو،
نه دترسيا نە ژى شەرم دكر.

پاشى ئەز و ھشىyar دى ژ ھندەك خواندىكارىن دى راستىيا
ھەلويستى غانمى زانن، ئەو ژى ب رەفتارى دايىابىن وى ۋە گرىدایى
يە:

"بابى وى زەلامەكى نە بەپرسىyar بۇو. تەركا خىزانان خوه دكر، ب
رۇڭ ھەمييى ل دەرفە بۇو، بىنەنا شەقى ژى سەكran ۋەدگەريا مالى.
پرانييا دەمىن خوه ل يانىن بادە و قومارى دېزراند. چ فلسکى ھەيى ل
قومارى ددا. ترۇمبىلا خوه، زىرىن ژنا خوه و خانىكى خوه ھەمى
فرۇتن و ل دوماهىكى ژۇرەكا بىسىرەوبەر ب كرى گرت. شەقەكى ژ
شەقان درەنگ دزىرت مالى، ژنا خوه ھشىyar دكت و پاران ژى
دخوازت. پشتى قوتەشەرەكى، زارۆك ژ خدو رادىن، ھەروەسا غانم ژى.
ھينگى غانم پىنج سالى بۇو، ھىز نەھاتبۇو قەيدكىن بۇ خواندىنگەھى.
دaiyika غانمى ژ كەربىن مىرى خوه دە قوتىكا گازى ب سەرى خوه دە
دكت و ب زلکەك شخارتى ژيانا خوه ب دوماهىك دەھىنت. زەلامى وى
ھەول ددت ب دەستان ئاگرى ۋە مرىنت، بەلى پشتى چ؟ دەستىن وى
دەشىرن. خوشك و برايىن غانمى ژترسان دە خوه ل قولچىكەكى
ۋەدشىرن، بەلى غانم ب خوه برىيارەك دى ددت: ھندى ھند ژ دايىكا
خوه حەزىز، خوه دھافىت ھەمبىزى وى، بەلى دايىك ب لەپىن خوه

وی پال ددت دا دووری ئاگری بمینت. غانم بى هش دبت. پشتى
بىستەکى ل نىغا مەزھلى ل دايىكا خوه دگەرت، بەلى ب تنى كۆمەك
رەزىيەن دېينت...".

غانمى نەدھيا دايىكا وى خوه بسۇرۇت، نەدھيا ژى بمرت. دايىك سوت
و مر. بەلى غانم سوت و نەمر. چونكى بريار بريارا دايىكى بۇو، كو د
تەمنى پىنج سالى ده غانمى ب تنى بەھىلت، لەورا كەربى خوه ژ دايىكى
و ھەمى ژنان ۋەدكت.

مە چىرۇكَا غانمى بۇ كەسەكى نەگۇت. دلى مە ب وى دشەوتى. لى
دلىن وى ب چو كەسى نە دشەوتى. نە دگۇت حەقى ھەمى مەۋلان
شەوتاندنه، بەلى دگۇت: "حەقى ھەمى ژنكا شەوتاندنه!".

جارەكى ژ جاران وە گۆته سەت نازەلەنى و ئىدى خوه نەدىت. ئاقلى
د سەرى وى دە نەما. ھزار كىر و كەر گۇتنى.

دېت كو غانمى وينى دايىكا خوه د سەت نازەلەنى و ھەمى
مامۇستايىن ژن دە دېتت، بەلى كەسەكى ژ وان وينى كورپى خوه د
غانمى دە نە دەيت.

"تو بىزى رۇزەكى ژ رۇزان غانم بەھىتە گوھۇرین، ژنى عەفى بكت
و حەز ژى بكت؟!".

پىر ژ جارەكى من و ھشىيارى ئەف پرسىيارە ھافىتە بەر ئىككىدوو.
پاشى ھمان پرسىيار مە ژ سەت نازەلەنى كر. بەلى وى ب سەرى لىشان
بەرسقا مە دا، گۇت: "حەزىيەرن حەزىيەرنى پەيدا دكەت و حەقى ژى
حەقى پەيدا دكەت. ئەو دېزىتەت حەقى ھەمى ژنكا شەوتاندنه! بەلى

خۆدی عەبدی خۆ باش دنیاسیت. غانم مروقەکىن پیسە، حاقىدە، لەوا وە دېيىشىت!".

ھشىارى نەدخوازت باوەر بكت كو غانم پيس و حاقىدە. دگۇت:
"غانمى وەجمەت نەزەرەكا تايىبەت دەربارى ژنى ھېيە و ھەركەس
مەسىئۇلى وەجمەت نەزەرە خۇھ يە. داعى ناكت ھەمى وەجمەت نەزەر
وەكىيەك بن".

جارەكى ژ جاران دەربارى ھەمان مثارى و بى كو سەت نازەلەن
نېرىنما ھشىارى بېرىست، وى ب سەرى لىقان گۇت: "حەقىن ھەمى ژنكا
سۈرگۈل و ماچن!".

سەت نازەلەن ھېئىز كچ بۇو. ب ئاخۇقتىنا ھشىارى گىرنىزى. جوانىيە وى
باندۇرەك سلېبى ل سەر ئاستىنى فيرکرنا مە ھەبۇو. دا يېڭىزى ژنەكا
ئىتالى يە: بەزىن زراف و بلند، دىئم سېپى، چاڭ رەش، باقىن وى وەك
دوو لەفەنان، سىنگ و كەماخىن بەردەلانى ناۋىتەنگا وى زرافچىر نىشا
ددان، دەقى وى وەك تiliا ترى بۇو، دفنا وى پەچەكى درېيىز بۇو بەلى
ژى دهات ژېدرکو دىئمى وى نەگروقۇر بۇو. ئەفە ژېلى ئىغراىى. دەمى
ئە دەمىشىا، ژ فەراشى و هەتا مودىرىي مەندەھۆش دمان.
دەمى كو سەت نازەلەننى وانا خۇھ دگۇت، خەيالىن خوانىدكاران لى
خراب دبوون. وى بۇ چاۋان دئاخخت، نەكۆ بۇ گوهان. بەزىن و بالا وى
وەكۆ ئۆركىسترىايەكى سىيمقۇنىيا ئىغراىى دېزەنى و بى نەشاز.
بەلى (مەدھەت) ئى چو تام تى نەدھىلا، بۇوبۇو سىيەدرا وى. مە ل
گەل خۇھ دگۇت: "ھېبت نېبت مەدھەت زەلامى ئەمنى يە!".

و ههیام د بورن و ئەم پىكىشە دەمین.

ل گەل دەمىي ھشىار ل ست نازەلىنى بىستە بۇو، بەلىنى ھىزىز ژى دوور بۇو. وەختى ھشىارى ئەو ددىت، رەحھەت دبۇو ب تايىبەت دەمىي كۆ دەستى خوه د سەر ملى وى رە دھاقيت و ئەو ل گەل خوه دېرىزەتى ئۆدا مامۆستان. پىكىشە دبۇونە ئىيىك، ئەو نىقەك و ھشىار نىقەك. كەيفا من بىز وان دەھات و ئەز شاناز دبۇوم. ھەستىن من دئازرىن. ھشىارى ئەف زېر دۇنيا يە ژ خوه بچۈوكىر ددىت. من حەزىدەر ھەمى خواندکار حنپىرا وى بىيىن و حەسىداھىيىن ب من بىن چۈنكى ھەۋالى منه. ل گۆر ھزرا غانىمى، دوور نىنە كۆ ست نازەلىنى ھشىار وەكى توڭىكەك ب كار ئىنابت. بەلىنى ھزرىن غانىمى خوه ل بەر ھەستىن مە نەدگىرن. ھشىار د غانىمى دىگەھشت بەلى ئەو ب ھشىارى نەدەھسيا. مل و رانىن ھشىارى و ست نازەلىنى ژ ھەف دەگرتىن، دەستىن وى دىگەھشت ھندەك جەپپەن نەرم وەك سىنگ و كەماخىن وى. ل دوماھىكى دا قورىنچىكەكىن ل ئالەكا وى دت و بىزىت: "ما تو چەندى شىپىرىنى ھشىار!" چاھى خوه لى دنقاىند بەرى كۆ ب تىنى بەھىلت. ھندەك جاران وى دەرا خوه نەددىيت وى بىتاخىثت. كارى مەدەحتى و غەيرى وى بوبۇو غەيىبەت. وى ھزرى بىكە، ھەگەر ئەم و ئىيىك ژ وان ب جېر چۈوبىان، دا خەبەران بىزىت ست نازەلىنى ب تىنى دا ئىستىقىزازا مە بىكت. ب راستى ژى ھشىار عاجز دبۇو، ئاقلى ژ سەرى دەپرى. ھەروەك بەحسى كەسەكا گەلەك نىزىك ژ وى بىكت، ئىنجا ئەو كەس

کی بت مه نه‌دزانی. ب تننی مه دزانی کو ست نازه‌لین که‌سه‌کا هیژا یه و نابت که‌س ب خله‌تی به‌حس بکت. ده‌می کو ده‌وام فه‌دره‌شی، من خوه ل بندنا هشیاری دگرت، بدلی وی خوه ل بندنا وی دگرت دا پیکله بزقون مالی. من رینک خوهش دکر دا کو هشیار بسته‌ه بکت. وهک سیبیری ئەز ل دویش وان دچووم. وی حەز دکر هشیار ده‌باری کچ و کوران بئاخفت، هەردەم ژئى دخوازت به‌حسى هەقالا خوه بۇ بکت. وی باوهردکر کو هشیاری يارهک ھەیه و جارجار ده‌ستگەردەنانی ل گەل دکت.

رۆژه‌کى ژ رۆژان، من خوه دابوو بەر دیوارى کلاسا مە و ب خنزى گوهدا وان. وهک دوو ئىتيمان، ملىن وان پیکله بۇون و پیاسە دکرن. ب دەنگەکى كىيم دئاخقىن، لى گوهين من ژئى وهک رادارى پېل وەردگرتن. هشیار ژ بابتى دوور دکەفت بدلی نەگەلهك:

- ست، چ ئاقلى تە ژ ست خەولايى دېرت؟

- ست خەوللا؟ ئەوا وەكى ھەچى؟

دادانىن وی سپى دکرن دەمى وە گۆتى.

ھشیار بىندهنگ ما. ھزر نەکر کو ست نازه‌لین دى و بىزىت ھەۋكارەکا خوه.

- تو بۇ يىن بىندهنگى؟!

- نزاڭم چ بىشىم!

- تە راستى دېيت، ئاقلى من ژ خەولايى نابېيت.

- ئەز دېيىش ئەو يَا بىلدەنگازە!

- نه... نه! هیشتا تو وئ نانیاسی. ب سەرئ تە بین عەزیز ئە دو ژى
نه يا وەکى خۆ يە!
- پا وەکى كى يە؟!
- هەتا تو سوحبەتى ھەمیي بۇ من نەكەئ، ئەز نابېڭم وەکى كى
يە!
- سەت نازەلین، پرسیارەكى...?
- بېزە!
- ئەرى، چ ئاقلى تە ژ مەدھەتى دېرت؟
- مەدھەت؟ تە راستى بقىت، ئەز شكا ژى دېم بەلىنى ژى
ناترس.

وئ رۇزى سەت نازەلینى ب سىيرەبەندى ل گەل ھشىارى ددا و
دستاند. ھەر بىئەنەكى زلکەك دكى بەر ددانىن وى رە. من نەدھوازت
ھشىار كاغەزىن خوه بۇ وئ كفشن بكت، بەلى سحر و جەمالا وئ ژ
خوازىتكا من بىئەزتر بۇو.

* * *

چىرۇكاكا غانمى باندۇر ل سەر ھشىارى ھەبۇو، فەرھنگا وى ھات
گوھەرین، ئىدىپەيچىن "ئاگر، سۆتن، شەوات، گەرم، قەراندىن..."
بۇوبۇون سىنۇنیم بۇ ھەر پەيچەكادى ب خوه پەيچىن سار ژى.

من ئەو ئاگەھدار كر كو سوھبىتا خوه و ست خەولايىن بۇ كەسىك
 دى نەكت ب تايىبەت بۇ ست نازەلينى بەلى وى گۆت:
 "سەرمەد، غانمىي جارەكى ناچقاھىن خوه سۇتن و لى ديار دكت،
 ئەز هەر رۈژ دەقى خوه دسۋۇم بەلى ل من ديار ناكت. من حەزدەر
 دەربارى قەتى خوه يى دى بئاخىم بەلى ست نازەلينى بەرى من دا
 ئەۋازىيىا. باوھر بىكە، من نەدەقىيا چىرۇكَا ست خەولايى و روونشىتا وى
 ل سەر رەحلى بۇ بكم، بەلى ديارە من ب خوه دل تى ھېبى!".
 ل بىرا من دەيىت، ست نازەلينى بروويىن خوه گەھاندىن ھەفدوو،
 ئەنیا وى بۇ گرىيک، سىبەرا خوه ل دويىش خوه ھىيلا. ھشىار ب تنى
 ما، سىمايىن وى پىتى بۇون، دا بىئىرى خەبەر گۆتىنە سەركۇمارى و
 ئىك دى شەھەدەكىيى ل سەر دت.
 ئەوئى شەقىن ھشىار بۇ مېھقانى من. ژ ترسان ده، يان ژ شەرمان
 ده، هەتا بانگىن سوبىن نە بىس خەو ب چاھىن وى نەكەفت، بەلى ژ سەر
 كورسيكى رانەبۇو. پەشىمان بۇ كو يا دلىن خوه و سەرى خوه بۇ وى
 گۆت. لى پەشىمانىيى نەشىا خەۋى ژ چاھىن وى نىزىك بكت، يان
 ھەستىن وى تەنا بكت.
 بابى من دەستىنچىز ژى گرت و ھىزى ئەم ھەردەو ھشىار بۇون.
 "كا تو غانم؟!".

دوماهىك ئاخشىن بۇ من ژ ھشىارى بەپىستى بەرى ئەز بىشم.
 ل رۆژا دى، د دەرسا ئەولى ده، ئەم ل ھىيچىا موسىيەتكىن بۇون.
 بەلى پشتى ست نازەلين ھاتى سەفى، ئىتكىسىر روونشىت سەر رەحلا

بهرانبهر هشیاری. دهرسا خوه نهگوت. لىن هەر بیئنهکىن پىئن خوه ژئىك
ۋەدەرن. ھينگى نزانم چما، هشیارى بەرى خوه ددا غانمى، د ئاگرى
دىمىي وى دە دسۇت، بەلى سەت نازەلەنى ب ھەناسىن تەر ئاگرى وى
ۋەدمىاند.

بەرى سالا خواندىنى ب دوماھى بېيت و بېئنەدانا ھافىنى دەست
پى بكت، سەت نازەلەن شوو ب زەنگىنەكىن بازىرى دكت. ب رىكا
مەدھەتى ھەۋدو ناس كربون. دەم بۇ دەمى ھەۋالى وى دەتە
مەدرەسى و ئەو و مەدھەت ب ترۇمبىيلا خوه دگەھاندىن مالى. هشیارى
ب چو وەرندىگرت، ھەرچەندە جارنا زقىر دبوو دەمى كو ترۇمبىيلا وى
ل بەر دەرگەھى خواندىنگەھى ددىتى.

ئەو زەلام برايىن مەدھەتى بۇو. مە نەذانى!
ل رۆژا ۋەگوھازتنى ئەز و ھشیار دى ئامادە بن، سەت نازەلەن ئەو
نەبوو ياخىن دەرس دەرىتىنە مە، بەلىن پەرييەكە سېى بۇو، خورپى سېى،
گەلەك پەر و باسک پېچە ھەبۈون، ھەگەر (جېرىل) مىن با، ئەز دا بىئىر
ئەو بۇو وى رۆژى بۇويە بۇوك. د ناۋا وى قۇوشمى دە، جارجار سەرى
خوه بلند دىكىر، ل دىيمەنین داوهتى دىنيرى. چاقىنى وى ب من كەفت، ئەز
نياسىم بەلى زۇو بەرى خوه وەرگىئرا. من ھزركر ئەو چاقى خوه ل
ھشیارى دگىرىنىت. ھشیار ل قاما دى بۇو وەك دارەكابى بەلك، بى
سېبېر. تىرى چاقىن وى رۆندك بۇوبۇون، بەلىن وەختى كو سەت
نازەلەنى ئەو دىتى، لىيچىن وى گىرڭىزىن و ژ نۇو ب خوه حەسيا. وەك

هەرجار، دەستىن خوھ ب ئەنیا خوھ ۋە بىر و ئىنا بەرى كۆپىشىت:
"سەرمەد، دا بچن!".

ل رۇڭدا دوماھىكىن ژ سالا خواندىنى، مە باوەرنامە وەرگىرتىن و
خوھشىيا ناجىبۇونى ل گەل خەما قەقەتىانى تىكەل بۇو. ھشىيار چوو
سەرى غانمى. بەلى ئەز چۈمم دەستى وي. بەرى ئەم خاترا خوھ
بخوازن، غانم گىرئى و پېسىيارا ھشىيارى كر: "تەقەتى خوھ دىت؟"
بەلى ھشىيارى سەرى خوھ ھەۋاند، گۆت: "نەخىئ، ھېش من نەدىتە!".
من دىزىنى كۆپىر ژ من حەزىدكت، پىر باوەرى ب من ھەيە،
بەلى ل وي رۇڭى، ب تىنى ل وي رۇڭى، من خواتى ل جەن غانمى
بام.

﴿ من هزر دکر ئەز خەلکى ناس دکم، بەلى نىف سەعەتى ب تنى
 من سوحبەتىن وان بەرسىتن و ژ ھينگى وەرە ئىدى خوھ ژى
 ناسناكم ﴾

ھشىارى وە گوتە مامۆستايىكى پەيمانگەمى

ئەم ھەردۇو ل پەيمانگەها بەرھەقىرنا مامۆستايىان ل دەزكىن ھاتن
 وەرگرتىن. مە دەپىا ئەم بىن مامۆستا چونكى وەختى ھېڭ ئەم شاگىرىد ل
 قۇوناغا سەرتايى، مامۆستا كەساتىيا ھەرى بوهادار بۇو د جەڭاكى دە،
 ھەروھەكى سەيدايىن بەدرخان. مامۆستا نە ب تىن فيركار بۇو، بەلى
 پەرورىدەكار ژى بۇو. ل خواندىنگەھى قدوھ بۇو. ل دەرقە ژى ژىندەرەي
 بىريار و باوهەرىيىن بۇو، ل خەلکەكى ھەسرەت بۇو سلاۋەكىن ل وى بكت،
 يان د بەر سىيھا وى رە ببۇرت. كابى وى خورت بۇو، وەك كو دىيىژن:
 كچا كى خوازتىبا نە دگۈتنى نۇ، شەرىكاتى ل گەل كى كربا ئەو مەمنۇن
 بۇو. ل خىير و شەران ئەو ل پىشىيا مەلا و ئاغەواتان بۇو، ل جەقاتان
 ژى ل كويىچە روونشتىبا خوارى ئەو جەھە سەرى كۆچكى بۇو. بەلى نە؟
 نەما حەيرانە و ھەمى پەند پى دەھىنە گۇتن.

خوبه‌ری هشیاری يه: "بلا مووه‌زف د کاري خوه ده بيت مامؤستا،
بهلى مخابن مامؤستا د کاري خوه ده بيت مووه‌زف!".
مامؤستا ژ فيركار و پهرومرده‌کاري بولو کريکار، شۇفيير و دكاندار.
پاشى دى بته چهتە و براکوژ ژى.

ل بيرا من دهيت هشیاري ل سدر بەرگىن پرانييا كتىب و دەقتىرىن
خوه بەيتا ھلبەستقان ئەمەدە شەوقى (... كاد المعلم أن يكون
رسولا) دنىيىسى. لى من بەرگىن كتىيەن خوه ب رسمىن كاريكتورى
دەخەملاند، يان وەك مامؤستايەكى گۆتى: دەتكاند.

ب هەرحال، ژبۇ كو ئەم خواندىنا خوه ل پەيمانگەھى دەست پى
بىن، جلين وەكەھەف (زي الموحد) پىندىۋى بولۇن. من چاكىتەكى شىن
و پاتىلۇنەك خوھلىكى ل گەل قەميسەكى سېپى بۇ خوه پەيداكرن. بهلى
ھشیار مەحتل بولۇبوو. ئەم ل دەۋكى ھەمييى گەريان مە جلين ب دلى
وى نەدىتن. ژ ئالەكىن ۋە ئەز عاجز دبۈوم، زىنەد عاجز. بهلى ژ ئالەكىن
دى ۋە كەيفا من دهات كو ھشیار زۇو ب زۇو ب ھەرتىشتى قايل نابت.
مۇۋەن دەكارت گەلەك بناخخت، بهلى بىرانبىر پارادۇكسا ھەستان دى
چ بىئىت؟

پېكىڭ، مە قەستا مووسلى كىرىم ل پىشىييا كۆستەرەن سوپار بولۇن.
ھەتا مووسىل دەقى مە نەكەۋتە سەرئىك. مە دەربارى رەوشَا خواندىنى و
ئاستى زانىنى دئاخشت، وى ژى ل سەر ئىزايىا گەراج و نەفران.
گەلەكا ب زەممەتە دەمىن گومان دېت پەرك بلند و درېئىز دنابېرا
دوو كەسان دە!

هیژ زوو بwoo کو ئەم د ئىختىارەكى بگەن نەخاسىمە ھەگەر
نەخواندەوار بىت و ژىزمەكا عىالى بىرىپسىيار بىت. بىلىنى نە زوو بwoo کو
ئەو د گەنجىن سادە، د حىنى كورپىن خوه رە، بگەھەت.

"سەرمەد، تو بىزى ھەر گەنچەك سادە بىت و ھەر نەخواندەوارەك
ژى نەزان بىت؟" پرسىارا ھشىارى وەك ژەھەرەكى كەقتنە د ناف خوينا
من د. ٥٥

دا بىزى ئەم د گەمېيەكا كون دە نە، نە د كۆستەرى دە، ھندى
قەرەبالغ بwoo. بىلىنى ھەر ل مە خۇوش دەھات چۈنكى ئەم د ناف
قەرەبالغى دە مەزن دبۇون.

ھەركەسى بخوازىت ۋى جەڭاڭى پىر بىنياست، ھەما بلا ل كۆستەرەكى
سويار بىت و نەئاخىت، ب تىنى گوھدارىيىن بكت.

نەفەرلەن ل پشت مە سوحبەت دەربارى زەواجى دىكىن، وەسا دىاربۇو
کو خوه ژبۇ ۋەگوھازتنەكى حازىر دىكىن. ئەز بۇ خوه دىكەنم، بىلىنى
ھشىار دىن دېت وەختى ئىيىك بەحسى رۆژىن بەرى بكت. ل نىزىك
جىسى ئالۇكىا، دەقى خوه گەھاندە بەر گوھىن من و گۇت: "ھۆلکا تە يە
ھەى دىنسىز! كەس پەيا نابىت، ھەما ھەر سويار دېن. ئەفە دى چلۇرى
سەرى من بن هەتا ئەم دگەن مۇوسل" و تەز دىكەنیم.

زەلامەكى وەكىو باگۇردانى، خۇودان شاشكىا دوورىيىزى، كىيسكى
تۈيتىنى دەرىيغىست، جىكارەك پىچا و ھلکر. ھەر بىئەنەكى نەفسەك لى
ددا و تۈزى دووكىيل دېردا دۆرا خوه. پىلىن باين كو د پەنچەران رە
دەھاتى ژۆر، ئەورىن دووكىتلەن نە ل ھەنداشى سەرىن مە، بىلىنى نزىمەتىر

دبوراندن. من و هشيارى د سهр ئوران ره ل هەقدوو دنيرى، وي زەلامى دگوت: "ھينگى من دايىكا عيالى ديت وەختى من خىلى ژ سەر چافا ھلدايى، ژن وەكى گويزى يە، نسيبى خودانى يە..." خوهدانى شاشكا زەر ل كىلەكا وي، سەرى خوه دەھژاند و گۇتنا وي پەسند دىكىر: "راست دېيىرى ئەزبەنى، ئەم ھەمى وەسا بىن. ئەۋە ئاخىر زەمانە. نىشانىت دوماهىكا دونيايىن نە. كچا سەفۈرە ب تىنى بېت موسىل، ما ئەۋە د تارىخا د چىبىيە؟ پا چاوا خودى ل مە نەگرت؟".

گەنجەك بىدەنگ ب رەخ وان ۋە ژ گۇھداران بۇو. ھندهك پەرتۇوک د ھەمبىزى خوه دە نىغاندبوون، يان تەخدىر كربوون. وەختى كۆ ئەنبا وي بۇويە گرېك، من گۆتە هشيارى: "بىئەنا خوه فەھ بىك، ئەۋە دى بىئەنا وان دەتە وان" بىلى كىيم مابۇو هشيار ژ جەن خوه رابت و وي د پەنچەرا كۆستەرە رە بەھاۋىزت چونكى وي گەنجى گۆت: "راست دېيىرى مامى حەجى، دىارە ئاخىر زەمانە! ئەم بۇ ئاخىرەتا خوه ناكن، لەوما ئەۋە تىت سەرى مە. خودى تەعالا مە ب ھيدايات بىنت!".

نەھەرەن پېشىنى ژى دەرىبارى درامەتى و جەھ و گەنمى سالا پار دئاخۇتن، دنابېرە قان و وان دە، ھەر بىئەنەكى ئىك دا شەكرەكى شكىنت ب تىنى دا كۆ بىدەنگ نەمېنت چونكى كەسى بىدەنگ دەبنگە وەك كۆ خەلک ھزر دكت.

وەختى كۆستەر گەھشتى زالگەھى، كېيىنى ژ كەسەكى نەھات، ئەزمانى ھەميان شكەست، دا بىيىرى ھەمى (تەنظيم داخلى) نە و دىرسن كەش بىن. پۆلىسى خوهدانى بەرجاڭكىن قەھوائى و مەزن، وەك

گورگەکى برسى ل دۇر كۆستىرى زىرى هەتا ل بەر پەنجەرا مە راوهستىيا. دى بىزى ئەو ل دويىش بىمەنى دەھات! ب سەرى لىقان گوتە من: "هويتكا!" من مويىھەكى ژ خوھ شاش نەك، ب بىتەھى ھەۋىيا پەيمانگەھى ژ بەريكا سىنگى دەرىخسەت و گۆت: "تفضل!" ھېش كە هەردوو ئالىئن وى و ۋەگەراند. ب چاھى غەزبەن ل شۆفۈرى دىنېرى. مە نزانى مەسىلە چ يە. ب ئىشارەتا سەرى خوھ، من زانى كۆتۈنى بىتەبىقىنە. تو نابىزى حىسابەك كەفن دناۋىپەرا وان دە ھەبوو بەلى مە ھاي ژى نەبوو ...

"سەكبابى، ھندەك سىڭ ژ من خوازتىبىن، من ژى گۆتىن سەرچاۋا، بەلى سىقىيت سۈر ئان يىت زەر؟ گۆت: ب كەيغا تە يە! چو پى نەچچوو، ديسا ئەز گرتەم و گۆت: ھا فلان كەس، تە سىڭ ئىننان؟ من ژى گۆتى: بىرۇرە ئەزبەنى، تە نەگۆتىبى كا سىقىيت بچووك ئان يىت مەزن؟ گۆت: خەم ناكىت، ھەما چاوا بن! جارا سىيىن ديسا ئەز كەتم لەپىت وى، ب سەرى تە ئەز راوهستانىم و گۆت: ھا، تە سىڭ ئىننان؟ من ژى ب دوودلى بەرسەف دا: ئەزبەنى تە نەگۆتىبى من سىقىيت بەروارىا ئان يىت...؟ ھېئىر من ئاخىقىنا خوھ تەمام نەكىرى، ل من حەيتاند و گۆت: سىقىيت گوئى... نە تو بى و ناسىقىيت تە بن ئەرى وەللا! دەيىسى ئىجازە و سەنەوى ھەردوو ژ من ستاندىن و سەعەتكە ساخ ئەز ل سەھىتەرى حەجزىكەم، ئەو بى ھەتا ھندەك شۆفۈرىت نىاس ل ھاوارا من ھاتىن و ئەز ژ دەستىت وى تەرسىبابى دەرىخسەتىم. سەرى وە گىئىر ناكىم، چو د دەست من دە نەما، من سۆز دا ئەز بەدل ۋەكەم، ئىنا من شوينا دوو /

سی کیلۆییت سیغا، سندوقهک ساخ بۇ بىر. وە چو سويند ل سەر من نىنە، بەلى باوهەركىن ژ خودى، من ئەشكال و ئەنواعيت سیغا بۇ بىرەن و ئەز مەمنۇن...، ئەز ب شۆفىرى دكەنیم و هشىار ب من دكەنى. باش بۇ كو ئەو كەنى.

ئەم گەھشتىن مۇوسل. مە خاترا خوھ خوازىت. بەرمايىكىن كەنى ب دەف و لېقىن مە قە مابۇ. وەختىن كو مەزن گەلەك دكەنин، دگۈتن: "خودى خىرەت!" هەتا هىنگى ژى مە نەدزانى بۇچى وە دېيىن.

ئەو جارا دووپىي بۇو هشىار مۇوسلى بىيىت. جارا ئىكىن هندى هند مەرەقا دىتنا وى دخوار، ب تىنى چووبۇو بەلى چوونەكا بى تام، پشتى كو تەكسى دگەھەت بىنەجەخ خوھ (گراج الشمال) ئەو پەيا دېت و ئىكسەر ل تەكسىيەكا دى سوپار دېت دا بىزىرت. دىرسىيا نەكۆ بەرزە بېت لەوما ژ گەراجى دەرنەكەۋېبۇو. وى جارى تىرا خوھ دىت: مەرۇشىن مۇوسلى يان وەك كو دېيىن (مصلاوي) دىتن، پىئىن بلند دىتن، بەلى هندەك غوربەت ژى دىت.

قى جارى دگەل من بۇو. من دەستى وى بەرنەددا. دا بېڭى بەرزە بۇوپىي و من دىتىيە و دى تەسلىمى مىزگەفتەكىن كم. ژ سېپىدى و هەتا ئېشارا درەنگ ئەم ل ناف كۆلان و بازارىن مۇوسل گەريان. وى دخوازىت پىر بىيىت، يان پىر ئېكتىشافى بىت. دىارە كو چو تشت وەك پىئىن مەرۇشى جەمان نانىاسىن. ھەروەك ئەو تۈرىستەك بىيانى و ئەز

ژی ریپه، ب تليا خوه یا شههدی من جه نيشا وی ددان و دگوت کا
جهی ج یه، يان جهی کنی یه. هر جههکنی ئەم نيزیک بیان، ئەز دا
وی ئاگەهدار کم: ل (باب الطوب) ی من گوت: های ژ بەريکین خوه
هەبە، دز زەحفن. ل (سیریجخان) ئ ژی من گوت: های ژ زنجира
پانتەلۇنى خوه ھەبە قەھچىك زەحفن. بەلئى دەمى ئەم نيزیکى ھندەك
قەسرىن (صدام) ی دبوون، من گوت: های ژ خوه ھەبە... بەلا زەحفن!
ھينگى موسىل مەزن بۇو، نۆكە ژی مەزنە. تىرا گەلەكان ھېيە:
دزىكەران، قەھچىكان و بەلاكپىن جىھانى ھەمييان.
ئەم تىر گەريان. مە شىغا خوه ژی ل خوارنگەھەك ئەرزان خوار و
پاشى ل دەوسا خوه زېرىن بى كو ھشىيار جلىن ب دلى خوه بىينت.
پاشى ل دەۋىكى، ل نك دورىنگەھەكى دى جاكىتەك شىن و
پانتەلۇنەك خوهلىكى دته فەرسالىكىن و شەش رۆزان خوه گرت.

﴿زبیرنەکە دونيا وەك ژنهکى خوه باددت، ئاگر ژى د قورمان دە دەيىنت... قىجا وەك زارۇكەكى ساقا دەستى خوه ل دەقى خوه بده و بىكەنە - ت. س. ئىلىت - ﴾

ل سەر كوشىنىكى ل دوماهىكى رىمەكى نېيىسىبىو

ل سالا ئىكىن ژ خواندنا مە ل پەيمانگەھىن،^(*) هندهك خواندكارىن كچ ھەبۈن. ئەو ل قووناغا سىيى بۈون، ئانكۆ يَا دوماهىكى. هندى تە دىتبا، ھشىيار ل قاتى خوارى دهات و دچىوو، د بىر كلاسا وان رە دبۈرى، دەرگەھى كلاسىن ۋەكىرى يان دائىخىستى با، خەم نەدكر، گرنگ ئەوه ل پشت دەرگەھى جىهانەكا دى، دەنگ و رەنگىن دى، هندهك ھەناسە و دلىن دى ھەن. سالا ئىكىن ل پەيمانگەھىن ل ھشىيارى خوهش هات لى زوو ب دوماهىك هات.

"راستە من قەتنى خوه د ناڭ وان ژى دە نەدىت، بەلى كى نابىزىت دناف وان دە بى؟ چما بىئەنا من ب وان دهات؟ خوهدى ل گەل وان بت، بەلى تە راستى بقىيت سەرمەد، بى وان ئەف پەيمانگەھە ھشك و هۇلا يە..."

^(*) ھىنگى "دار المعلمين" بۈو.

دیسان بیئنچه‌دانان هافینی وەک دەلیقە بۆ کارى بکارئینا، قى جارى چو بەر دەستى بەنائەكى، ژبلى پاران، وي دخوازت فيرى ئاقاکرنى ژى بىت. گەلەك جاران ھەۋالىن مە ب بىتەھى دا بىئىن: "تو بۆ كى مالى دكى ھە خوهلىسىر؟ خوهشىيا خوه نەدە ب مالى دونيابىي!" وەك ئاقلدارەكى ئەو دا بەرسقا وان دت و بىئىت: "ھەۋالىنۇ، چەند ئەم مەزن دىن، مەسرەفا مە ژى پىر دېت!".

ھشىيارى شىا ل ھەر سىن ھېيىن ھافينى دراھەك باش كۆم بكت. ھەروەسان فير ژى بۇو كا چاوان ئاقاکرن وەک پرۆسەس دەست پى دكت. بەرى ھينگى پەيضا (ئاگر) باندۇرا خوه ھەبۇو، بەلىنى پشتى ھينگى پەيضا (ئاقاکرن) دى باندۇرا خوه ھەبت و خوه بەرددتە ناثا ژيان و فەرھنگا وى يا رۆژانە. ب ئاوايىھەكى بەردەۋام ئەو پەييف بكاردىئينا، دگۆت: "ھەرتىشتى ئاقاکرنەك يان ھەرفاندەك ھەيە و بەرى ھەرتىشتى كەساتىيا مىۋۇشى".

* * *

بەرى سالا نوو ياخونى دەست پى بكت، جارەك دى مە قەستا مووسلى كر. قى جارى ب ترۆمبىيلا ھەۋالەكى من ژ جۈرى (برازىلىي). من كليل ژى وەرگىتن و تانكى پانزىنى داگرت. ھينگى پانزىن ئەرزان بۇو. ئەو نە جارا ئىيىكى بۇو ئەز ترۆمبىلىي ھەۋالىن خوه ب كار بېھىن.

هتا رۆژا ئىرۇ ژى من ترۆمبىيل نىنە، لى زوو ب زوو ژى كەس من
پەيا نابىنت. بەلى پا وەك كو دېيىن (سويارى خەلکى پەيا يە).
ب هەر حال، گىولى مە خوهش بۇو، بىرىك گەرم بۇو، كېيف كەيىفا
مە بۇو. قىي جارى مە خوارن ل خوارنگەھەكا نە ئەرزان خوار. مە
خوهشىيەكا بەروھەخت بېزىراند بەلى پاشى دى دەھى دەھىن مە رە
ھىت!

ل نىقا بازارى، وەك دوو موسافىرىن بىيانى ئەم دەرىان. دىمىنەن
جودا جودا سىنجىن مە رادكىشان: گوملەك و كوركىن ژ كەثلين
بەرخكان، تزبىيەن رەنگىن، خەنچەرىن كەفن و گەلەك هوير و موئىرىن
فولكلۇورى و ھەمى ژى ب نىف قىيمەت. قىي جارى ھشىيار بىستەھ بۇو.
من دەستى وى بەردداد بەلى دەوسا وى دەگرت.
دىسان مە جلىن وەكەھەف نەدىتن. ئەوى بۇ خوه نەدىت لەورا نەھىلا
ئەز ژى بۇ خوه لى بگەرم، خوازات ژ كىستى خوه دوو دەستىن
وەكەھەف بۇ مە ھەردوويان بىت فەرسالىرىن. خوهشىيَا خوه دەندەك
رەفتاران دە دەدىت، بۇ نموونە: ھەر ھەيامەكى دىيارىيەكى بۇ ھەفالەكى
خوه بىكەت بىن كو ل ھېنىقىيا شۇوندىيارىيى بىيىنت.

* * *

بهرى ئەم بچن موسولىنى، د پشت هشىيارى ره، ئەز چوومە بدالى و من تەلەفۇنا پىمامى خوه كر. كورت و كرمانج من تىنگەهاند كو مە دايە هنافان، محتاجن جەۋى خوه بگوھۇرن.

"تو ئەمر بکە پىمامى هېڭىز... جەۋى خوه بگوھۇر، دوهنى خوه بگوھۇر، تە چ بقىيت بگوھۇر!".

(حەمۆ) يىن پىمام د تەلەفۇنى دە وە گۈته من.

"حەميد، حەمۆ، حەمسۇر" سى ناڤن بۇ ھەمان كەسى. ل جەھىن رسمى (حەميد) بۇو، ل گەل من (حەمۆ) بۇو، بىلى پاشى هشىyar دى بىزىت (حەمسۇر) ژېھەر كو سۈرسۈرە بۇو.

حەمۆ ب سىمايىن خوه بالكىش بۇو: دەنەج، لىقەمەز، كەچەل و كۆسە، لەغەر و بەزىبەمۇست بۇو. بەلى وەك كو دېيىشىن (نەرمىكى بن كايىن بۇو). وى دشىيا ب سانەھى قەناعەتنى بۇ كەسى بەرانبەرى خوه چىككەت. گوھدارەكى باش بۇو، ھىنزا وى د بىندەنگىكىيا وى د بۇو.

ئەوي دزانى ژى چاوان تىكەلىييان ل گەل خەلكىن چىككەت، ب تايىبەت ل گەل كچك و ژنان. كچ يان ژنه كا جوان ل كويىشە هەبا ئەوي دزانى، هەگەر نزانىبىا ژى، دا ھەولدت بىزانت و پاشى ب چو رىيکا ھەيى خوه گەھىنتى. ئەو وەكىو مە مەحتل نەدبوو، زوو ب زوو ب ھەر كچ يان ژنى ژى رازى نە دبوو، نە دچوو د بەرى ھەر ئىنگى د. مەخسەدا من ئەو نىنە كو ئەز وى ل گەل كەسەكى دى موقارەنە بكم، بىلى سىاستە كا تايىبەت ب كار دئينا: وى باوەرى ب عشق و قىيانى نەبۇو، چو جار خوه نىزىكى كچ يان ژنىن ھەزار و پىنگۇتى نەدكىر. نەدخوازت تووشى

غەزەبا پۆلیسان بىت. پىر خوه نىزىيکى ژىنин كەنكەنان دىكىر: ژىنин لىوا روکنان، ژىنин مودىر دائيران، ژىنин دكتور و زابتىن مەزن. وى دىگۇت: "كەس نەويىرت شىكى ژ وان بىت!".

وى رۇزى ئەو هات و ئەز و ھشىyar بىرنىڭ زاتىنىڭ مەزن د جىشا عىراقى دە، زاتىنىڭ ھند مەزن بۇو كۆ دكارى جەنگى دناقىبەرا دوو دەولەتان دە ئىدارە بىكت. دا بىزى حەمۆ زاتى و ژىنگى موراسەلا وى يە. چۆكىن مە سىست بۇون وەختى كۆ ئەم ل پىشت دەرگەھى قەنتەرى كەقتىن. ئاشاھى وە كۆ كەلمەكى ئاسى بۇو، بەلى جوان و ماقولىل ژى بۇو: باخچى گول و چىچەكان بىيەنا ژيانى ژى دەپرى، بەزىن زىزەفۇنان ئاوارىن مەۋھى دەشканدىن، ھەر زىزەفۇنەك وەك خاتۇونەكىن دەجمى خوه دە راوهەستىبابوو. حەودا ئافى و كەفرىن ل دۇر، كانى و بەرافىن دەشتى دېئىنان بىرا مە، نافۇرەكا بلنىد ئاف ل ھندادى ماسىكىن پەرتەقالى دىكىر سېھۋانە. سېھەرگەها ژ قەرمىدى سۆرى تارى ل ھندادى ترۆمبىلىن وەخىم و باينى تەحرى ھىنىك دىكىر بەرى كۆ بەردت ناف سېھەن مەۋھى: كاشىيى سېپى و حولى ليالانا ھەتاڭى و رۆنیيا مەزەھەرىيەن وە كۆ ئووشىن ترى ب بانى قە، ژ كەپكى قە ئىغىتىساب دىكىر. عەينان ل ھەر كۈۋەكى دەلىقە درەخىستان كۆ مەۋھى گەۋلا خوه راست بىكت، كەنىشتى ژ تىكىن چاقىن خوه بىمالت، يان خەممەكىن خوه پاقىز بىكت. دىيارە كۆ سەقاپىن گەرم چو تىشتى وە كۆ خوه ناھىيلت. ھەروەسا دەلىقە ددا كۆ مەۋھى ل ياخا قەمىسى خوه بىنېرت كا دورستە يان نؤ. دارى ساجى ئەسلى، كۆ كىيم جاران مە ددىت، ل ھافىنى

دیواران دتهزینت و ل زفستانی ژی گدرم دكت، باوهنناكم شهه يان
ههتاف باندوري لى بكت. گرانيتى تېستهيسۇك كەندالىن بلند دئينانه
بىرا من.

وان تشنان همييان ژي نەدشيان ژنا ئەفسەرى تېر بکن و دەمىن كو
پىرنا حەمۆيى دهات ب ئىكجاري قىيمەتى خوه نە دمان. وى دزانى
ئەگەرا ژنكى چ يە. كەيىفا وى بۇ زانينا وى دهات. ل بەر چاھىن مە،
پشتى سلافى و ھەمبىزى، دەستى خوه د سەر ملىن وى رە ھافىت و
بەرى وى دا (غرفة عمليات) ھەروھك وى ب خوه گۆتى.

ئەو چوو كەيىفا خوه بكت و هاي ژ باين فەلەكى نەما، بەلنى ئەم
ھينلان ل سەر ئەعسابان. چاھەكى مە ل قەنتەرا داخستى بۇو، نەكوا
ئىك بەھىتە ژۆر و ھينگى نەخوهزىكىن مە، چاھىن دى ژى ل پىستركا
كۆ حەمۆ بۇ جىيەنەكا دى برى و خوهزىكىن وى. پشتى بىستەكى، ئەو
هاته خوارى، نە ل منى و نە ل تەيى! پشىن وى نەرم بۇوبۇون، بەلنى
گوهىن وى شۇر بۇوبۇون، بىيەن ب سەر كەۋېتىپ، تە دگۆت قەى
جەبەك ستانديه. جەكارەيەكا چەرۇتا مەزن ب ئاگرۇكى چەقماقا
دەمانجۇك ھلکر و چوو بەر عەينى و خوه بادا. ب چاۋان من
ئاگەھداركر كۆ پىسىرا وى ۋەبۈويە، پانەلۇنەكى نۇوتۇپ ژ دۇلابا
ئەفسەرى دەرىختى و هەتا ناشكىن چوو تىدە. ژنا ئەفسەرى ھەرجار
تشتەك مېرىخە ددا حەمۆيى ب تايىت جل و بەرگ و دەگۇتە مېرىخە
خوه كۆ ب خىردا سەرى وى دايىنە فەقىير و ژاران. وەك خەلیفەكىن خوه
ل سەر كورسيكا گولگولى تەرhanد و ل رسميلىوا روکنى، ل ھندادى

تلەقۇنى نىرى، گۆت: "بلا ۋىيگاڤى نېسمامى تە ل جەرى وى با...!" ئەم ھەر دوو پى كەنин بەلى ئەو تىنەگەھشت. بەرداام بۇو، گۆت: "راستە ئەز بەزبەزىم، بەلى كورى من (بەحسى سترى خوه دىكى) ب من ۋە نەچۈويە. ئەف جىلکە دا چەند ژ من ئىن! تەيرى دەولەتى، شىرىن كافر و بۆسلمانان، خەتا سۆر وەك بىندىغا وى، ھەما تە ج بقىيەت دا خوه ل سەر ملىئىن من گىرت! بەلى ما بۆچى يە گەلى پىماما، ژىنك خودانى في ھەيدەدانى ھەمى بىكۈرى من دىكت!".

ھەر بىتەنەكى بۇ سوھبەت دىگۆتە هشىارى: "ما نە وە يە پىمام؟" حەمۇيى دىزانى كو ھشىار مىنھىمانە و ھەتا رادەكى شەرمىنە. چو پى نەچۈو، ب چاقان گۆتە من قەستا (غرفة عمليات) ئى بىكە. من ژى وەك سەربازەكى ب خوەشحالى ۋە ئەمرى وى ب جە ئىنا. بىرى ھىنگى ژى من خەبات كىربۇو، بەلى چو جاران ب فەرمى ل (غرفة عمليات) ئامادە نە بىوبۇوم لەورا ئەز ژ شەكەستىن دىرسىيام.

* * *

د رىيکا قەگەرى دە مە بىرى خوه دا (غابات) يىن مۇوسل. ل گۇر داخوازا ھشىارى، مە بىرياردا بىستەكى ل وىيدەرى بىينىن. ئەوى ب پستەپست د گوھى من دە گۆت: "سەرمىد، نزا بۆچى في ئىشارى تەنەكە و دىوار ھاتن بىرا من! باوەر بىكە، دەنگى وى دەيتە گوھى من، بىتەنە وى ھنافىن من تىرى دىكت. ھەست دەكم نىزىكە... گەلەك نىزىك.

ما کی نابیژت ئەو ژى ل ناڭ غاباتان ل من دىگەرت؟!" من ب خوه
ژى دخوازت بىستەكى بىمېن ژېرکو دەلىقە بۇ ئەم چاڭىن خوه ب
دىمەنин كچكىن شەقى بچەرىن و هنافىن خوه ژى ب هندهك دۇندرمى
بتهزىن. كا كچك چەند گەرمن، ئەها دۆندرمە هنده تەزى يە و دىيارە
كۆ مرۇقى پىدىقى ب ھەردووكان ھەيە بەلى ل دەمىن جودا. ئەم بۇ
بىستەكى ب تىنى چۈوبۇونە غاباتان، بەلى مە خوه ژېرىقە كر ھەتا بۇيە
نېشا شەقى.

پشتى ھەيامەكى ئەم بىران دەھىن بىرا خوه، ھشىار دناۋىھرا من و
خوه دە دېبىزت:

"وى شەقى ئەز گەلەكى دوودل بىم. دلى من دىگۇتە من ھېئر بىمە!
بەلى ئاقلى من دىگۇت: ل خوه نەكە درەنگ! ئەز دناۋىھرا دل و ئاقلى
خوه دە لاواز بىم و ئىدى من بىريار و بەرسقۇ بۆ تە هيلان. تو دويىرى
بىرياران بدى، بەلى ئەز نەويىرم. ژەينىڭى وەرە ئەز ژ بىريار و بەرسقان
دترسم!".

من و حەمۆبى بەرچاڭىن تارى بكارئىنان، مە ل بەرسىنگ، كەماخ
و باقىن كچكىن كريستيانى دنيرى. ئەو باش دزانن چاوان ھەستىن
زەلامان بىتازرىن ب تايىھت دەمى كو تەنۋىرەن كورت و فەتحەدرىش، يان
پانتەلۇنین تەنگ، ل بەر خوه دكىن و قوينىن خوه باددن. ھشىار بى
بەرچاڭ بۇو، ئەو ل چاڭىن وان دنيرى. كەيفا كچكان بۆ وى دهات و
پىر ژ ئېڭى چاڭى خوه لى دنقاىند، بەلى ئەو وەكى سەنەمەكى بۇو.
چاڭىن ھشىارى جوانى، زۇو ب زۇو بەرچاڭىان ب كار ناهىنت. ب

هیجھتا ئاگرۇكى بۇ جىگارى يان گرتنا وىنەكى، كچكان خوه نىزىيکى
وى دكر و ل گەل دئاخفت. بەلى ئىكى ب تنى ژى تەسىرلى نەكى.
من دزانى ئەو ھزرىن كى دكت. پشتى كو مە دەمى خوه برى سەرى و
بەرى ئەم ل بەرازىلييا ژ رەنگى لېقىن وان كچكان سويار بىن، من ب
گەرمى پرسىyar ژى كر: "تە دىت ئان نۆ؟" وى ب سەلىقەيەك سار
بەرسقا من دا، گۈت: "پا تو ئەدغەمى!".

﴿فَيْرَى زُولُومَاتَا شَدِيقَى يَهُ. رُؤْزَ بِ ئِيكَجَارِى يَا قَهْمَرِى﴾
ل سەر تاقىن گرتىگەكى نىكرانىدىپىرو

شەف بۇو. سەعەت دوانزدەھ كىيم تىشتكى بۇو. د رىيكا قەگەرى دە،
نىزىك ھۆتىلا (نىنوى أۋپروي) ژ نشكەكى ۋە ترۆمبىلا مە راوهستىا.
دەملەست بۇو تارى. ھەروھك ئەم د شىكەفتەكى دە، دېيىن بەلى نائىنە
دىتن. ئەز پەيابۇوم دا بىئىرم كا مەسىلە چ يە، ھىزىز من بۆند رانەكى،
ئىدى من خۇھ نەدىت، دوو زەلامىن بىيانى؛ ب جلىن سقىل ب من
وەرھاتىن. وەك ئەجنبىيان، نزانم ژ كويىقە دەركەشقىن. دەستىن ھەردۇوپىان
ل سەر دەمانجىن چاردەخور بۇون د بەر كەماخان رە، بەلى دەستىن من
ل سەر دلى من بۇو، خۇھ د رىكەها سىنگى من دە ۋەدقوتا. بەرى كو من
تەفتىش بىكىن، وەك دەھىيەكى دەست و پىين من گىرتىن و ئەز ھافىتىم
ئەردى. ئىككىن پى خۇھ دانا سەرپشتا من و يىن دى دەستىن خۇھ ل
پىسىر و بىنکەفسىين من دىگىترا بەلى ژېلى چەكى مىرانىيى چو دى
نەدىت. ژېلى ترسا من، وەكى دى ھەرتىشت د جەن خۇھ دە راوهستىا.
من ھەست دىكىر كو ئەز ژ ھەۋالىن خۇھ دوورم... دوور وەكى ھەردۇو

چاقین مروقى کو چو جار هدڏدوو نابين. بهري هيٺگى من چو سغيلين وسان سامدار نهديتبوون. ل دويٺ داخوازا وان، سلنگهک هات لئي ئهز چووم. من دفيا بېيىم، بەلى بىنروهتى كولمهك ل پاتكا من دا. وەکو ديوارهکى ئاخى ئهز ب سدر خوه ده هەرفيم. د وى حالى ده، چنارا پەرتۇو كخانى، رۇژا بلند، ئاسمانى ساهى و چووچك هاتن بيرا من. ئهز ژ جەرى خوه لقىم و بەردهوام بۈوم. وى دخوازت ئهز ل پىشيا وى بچم هەتا ئەو دېيىت راوهسته. نىزىكى سەد گافان، ئەز مەشىام و دەستىن من ل هنداثى سەرئى من وەک ئىخسىرىن ئيرانى د بەرنامى (صور من المعركة) ده.

من باوهري ب گافين خوه نەما. ئاخى هەر ئەو گاف بۇون ئهز گەهاندىم چنارى. هەر ئەو گاف بۇون ئەز ل گەل ھشىارى و حەمۆيى بىرىمە نك ژنا ليوا روکنى. هەر ئەو گاف بۇون ئەز ل گەل وان بىرىمە غاباتى، بن سىيھا دارىن ژ كچكان بلندتر بەلى نەجوانىر. هەر ئەو گاف بۇون ھەگدر حەقىن رىيکا رىمىنى د بەرىيکا من ده نەبا، دا من گەھىنن گراجى. هەر ئەو گاف بۇون مە بۇ خوه ژ سەيدايى ميسا گرتىن پىر ژ دەرسا وى. د دلى خوه ده من گۈت: "ھەر ئەو گافن نۆكە من بەر ب نەمانى دىن!".

چاوان ئەم ل پشت قەنتەرا مەزن و تىرى نەخش كەقىن، وى ئەز پالدام. ھەروەك ئەز كەقىم د بىنی بىرەكى ده، نەكۆ د ئۆزدەيا پرسگەھى ده. كولاۋەكىن مغاويران بەروقاڭى كرە سەرئى من و ئىدى من پىدەپى ب چافان نەما. پاشى، من ھاي ژ دەنگى وان ھەبۇو وەختى كو ھشىار و

حەمۆ ژى گەھاندىنە من. بىيەنا (كىشمېر) ژ ھشىيارى دفپى، خۇھشتىر بىو ژ بىيەنا خويىدانا بنكەفسىئىن وان تەرەسباباپان. ھەناسا من ل من زقىرى. سەبرى من هات. ژ نۇو من شەھەددا. ھشىيار نىزىكى من بىو، ھند نىزىك كو جەنى ترسا من گرت. جماعەتى ئەم ھەرسى ل لاندگرۇزەكا گەور و جام تارى سوپارىكىن بەرى بەھاژۇت، من كۆخك ئىناتە خوه، ئىككىن ژ وان بى دلى خوه دەستى خوه گەھاندە كولاقى من و ھندەكىن ژ سەر دەف و لېقىن من ھلدا. ب ھېجىتا ھەناسى، من سەرى خوه بلند كر؛ ھەما ئەدە من داۋىن رۇناھىيىا چراكىن رەنگىن دىتن. ھينگى من زانى كو تارىيى منەت ب ئاۋابۇنَا رۇزى نىنە. مقدارەكىن ل پشت قەنتەرى، ل ناف باخچى تىرى گۈل و كولىلەك و گولدار، چاۋى زەلامەكىن جىننېك سې ب جلىن زىيتۇنى، ب مە كەفت. وەك والىيەكىن ئۆسمانى، بەلى بى خولام و حاشىەت، ھەردوو دەستىن خوه دابۇونە پشتا خوه و ل ئاسۇيىن دفوکرى. من دخوازت ئەو نىزىكى لاندگرۇزى بىت، دىمەن وى يىن چىايىي ھەستىن من وەكى كەوان كەھى دىكىن، بەلى لاندگرۇز بۆرى و جەنى مە ژى ھند تەنگ بىو كەسى ژ مە نەدىشىا ل سەر ملى خوه بىزقىت. ياخىتى، مە نەدوئىرە.

چو پى نەچۈو، لاندگرۇز راوهەستىيا. ژ لقىن و مەيلا مە، من زانى ئەو چەپان لىىدت. ئىك ژ وان پەيا بىو، چەنگلى من گرت و ئەز ب مسەددى برم قاتى خوارى، پشتى چەند چەپ و چوپىران ئەز ھافىتىم د قونجىكەك تارى دە و دەرگەھ ل دويىش خوه گرت. وەكى حاۋىزەكىن، ب دەستان ئەز ل دەرگەھ و دیواران دەرىيام. دەت بەر چاۋىن من كو

چوينكانى يه و ماكا منه. سهرتلىين من ژ ديوارى زفر گرتن، من ميزت و دهنگى شركا ميزا من، دا بىزى سويلافله د شەكتەكى ده. بىئنما پيس دفنا من شەوتاند. ئەز گىش بوم، كەقتم سەر زكى خوه و من هلاقىت. كولەك چ يه، ئەو ژى نە بۇو كو داڭەكا رۇناھىيى بگەھىنەت من دا ھەست بكم كو ھېڭ ل ۋى دۇنيايىم. وەك قاستىلىئ خانىكىن مە، ب تىنى بۇرىكەك ھەوايى ب بانى ۋە ھەبۈو. ئەز ژ دەمى ۋەقەتىام. من سەيدايىن ميسا ژ كويىقە ئىنابا دا ئەز ژى پىنگاۋىن وى بەرەم؟ چو د دەست من دە نەما، ئىنا من ب خوه پىنگاۋ دەھافىتىن و دەھەمارتن. ئەز ب ھەزارى ۋە ھەستىام. وەك پىرەمېرەكى ل كۆسەرا مزگەفتى، ئەز رۇونشتىم سەر كوندىكان و من پاشتا خوه دا ديوارەك شەھدار. ھەر بىئنەكىن من بەندەك ب خوه دگۆت. من گەلەك چىرۇك دەربارى تەعزىيەن بەيىستىبۇون، بەلى ب جاڭى سەرى خوه نەدىتىبۇون. د وى قىرى ده، ھازرا من چو نك ھەردوو ھەڤالان ب تايىھەت ھشىيارى. من ياخوش بۇ خوه و وان دگۆت چونكى خوهشى، زۇو ب زۇو، ل جەپىن وەسان پېيدا نابت. بەرى ھىنگى نىاسەكىن مە د گەرتىگەها (بادۇش) دە بۇو، گۆتبۇو من: "ئەز د حەبسى دە بۇوم، بەلى ھزر و خەيالا من ئازاد بۇون. وى ئازادىيى ئەز فيرى ھەندەك سەنعتىن باش كرم بەرى ھىنگى من چو ژى نەدزانى...", ئەو ھەقال بوبۇو نىف ھونەرمەندەك، زلكىن شخارتى، مقاوه، سىكۈتىن، تىل، فافۇن، پلاستىك، شەمالك و...ھەندەك، كەرسىتىن ھونەرا وى بۇون. بورج ئىشل، پیرامىدىن مىرى و شۇورەئى چىنى ب زلكىن شخارتى چىتكىبۇون.

دېت چونکي ئەز چەند سەعەتكان ب تىنى د گرتىگەھى دە ما،
لەورا فيرى چو سىعەت و كارىن ھونھرى نەبۈوم، بەلى فىرى پرسىياران
بۇوم:

كاشم هاتنە مۇوسل چ؟ ئەم و غابات، غابات و ئەم؟ چما ئەم ب
نەھەرى نەھاتن؟ چما ترۆمىنلا مە ل وى جەرى راوهستىيا؟ دى چ ب
سەرئى مە هيىن؟ دى مە بنە (أبو غريب) يان دى ب خورتى ھىلىن ئەم
ئىعتىرافى بىكىن؟ كانى ھشىيار؟ چما حەمۆيى ئەم بىن مالا لىوا روکنى؟
ما كى نابىئىت ھندهكان ئىخبارى ل سەر مە دانە؟ ئەرى ئەو زەلامى
جىنىك سپى ب جلىن زەيتۇنى كى بۇ؟

تو بىئىزى ئەم ژۇنى موسىبەتى قورتال بىن؟ ئەفە دوماهىك پرسىyar
بۇو من ژ خوھ كر، پرسىyar دوماهىكى تەك چرا بۇو د بن ئەردى دە.
ژەمى ئەندامىن لەشى من، ب تىنى دەستى من وېرەك بۇو، خوھ
دگەهاند ھەمى جەپىن دى بىرى ب تەعزىزى ختمە بىكىن. من ھەست
دكىر كو ئەز دى ژ خوھ خەرىب بىم: ھەر بىئەنەكى من خاترا خوھ ژ
خوھ دخوازت.

* * *

"كىرىپەتانك زراف و درېش ھافىتن ددانىن من، ھلنەدىكىشان بەلى
دشكاندن، دەۋىن من وەكى ۋۆلکانەكى بورچىكىن سۆر دھافىتن. جىگارىن
سۇمەر ھلدىرن، نەدىكىشان بەلى ب زەندىن من فە ۋەدمىاندىن. وايرا

کاره‌بین دگه‌هاندن سینگی من و پیسیرا من. من ندزانی یا تیر ل بنی مایه: بتله‌کن شووشیبی، سه‌رئی وی تژی خوینا هشک پیشه، دکورکه‌کنی ده ل نیشا ئودئ ل هینچیا من بیوو. دوو زه‌گزه‌گان ئەز تازی کرم و ب توندی دهیناتم سدر. ئیدی من های ژ چو نه‌ما. جهندکنی من ب بەتائیه‌که عەسکەری راپچان و ھافیتن د ئىسعاپی ده. پاشی ئەز دزثريم و بەری کو دەستى خوه بکن ھشیاری، ۋەجىقىم. ئەو زەلامنى جىئىك سېپى ب جلىئىن سقىل ل بەرانبىر من روونشىيە و دەست ب تەحقىقى دكت...".

* * *

"استريح يا أبني!".

ب كەفا دەستى خوه دەستويير دا من کو ئەز بروونم سدر كورسيكا ل بەرانبىر ماسا ساجى دەمى و گۆتىيە من، وەك موتەھەمەکى کو چو ژ خوه نزانت، ب لەز روونشىم.

روينشن ل سەر ئەردى خوهشە ژبىر کو مرۆڤ نىزىكى ئاخى دېت، ئازاد دېت و ھەست ب زات و رەسمى خوه دكت. بەلى روينشن ل سەر كورسيكان مرۆڤى گرىيدەت، بىگە ژ كورسيكا حەلاقى ھەتا يَا سەرۆكى.

من هزر كر کو ئەمرەکە ئەو ل من دكت و پىدىفى ناكىت بىئىم سوپاس. ئەو روونشت بەرانبىرى ئەفسىرەك ھەپەتدار. ئەفەن

دئاختت، ب تني ل بزاف و لشينين من دنيرى. بـلـى جارجار خوه بـ
قـلهـمـهـكـىـ پـنـدانـىـ مـژـوـولـ دـكـرـ. هـرـ بـيـهـنـهـكـىـ دـنـاـفـ تـلـيـنـ خـوهـ دـ
بـادـداـ. بـىـ حـمـدـىـ خـوهـ هـنـدـهـكـ جـغـزـ وـ باـزـنـ لـ سـهـرـ كـاـغـهـزاـ سـپـىـ،ـ لـ
سـهـرـ مـاسـىـ،ـ نـيـگـارـ دـكـرـنـ.

پاشى، پشتى چـهـنـدـ سـالـانـ ژـ نـوـ ئـهـزـ دـىـ زـانـمـ كـوـ ئـهـوـ جـغـزـ وـ باـزـنـ
هـيـماـيـيـنـ روـحـىـ بـوـونـ. دـيـارـهـ كـوـ ئـهـوـ لـ دـؤـرـ روـحـاـ منـ دـزـقـرـىـ!

منـ نـهـدـزـانـىـ كـارـىـ وـىـ چـ يـهـ،ـ هـمـىـ هـيـلاـبـوـ بـ هـيـشـيـيـاـ وـىـ زـهـلامـىـ
جيـنـيـكـ سـپـىـ قـهـ،ـ دـيـارـهـ هـارـيـكـارـ يـانـ تـهـرـجـومـانـىـ وـىـ بـوـوـ. بـ ئـسـهـهـىـ
منـ نـزـانـىـ،ـ بـلـىـ پـاـ زـيـدـهـ بـسـتـهـ بـوـوـ. سـهـرـ جـگـارـهـكـىـ ژـ پـاـكـيـتاـ سـوـمـهـراـ
شـيـنـ دـهـرـيـخـسـتـ،ـ منـ هـزـرـكـرـ ئـهـوـ دـىـ بـ منـ قـهـمـرـيـنـتـ،ـ بـلـىـ بـ
چـقـماـقـهـكـاـ سـتـيلـيـ زـهـرـ،ـ بـ تـهـيرـيـ كـۆـمـارـىـ نـهـخـشـانـدـىـ،ـ قـيـخـسـتـ وـ بـ
مـعـرـيـفـهـتـ پـيـشـكـيـشـىـ منـ كـرـ. منـ زـانـىـ جـگـارـهـ ئـسـلـىـ يـهـ ژـبـهـرـكـوـ منـ
ژـىـ هـهـمانـ جـگـارـهـ دـكـيـشـانـ. منـ دـقـيـاـ بـيـرـمـ ئـهـزـ چـگـارـانـ نـاـكـيـشـ بـلـىـ
ئـهـزـ تـرـسـيـامـ نـهـكـوـ ژـ دـهـسـتـيـكـىـ بـبـمـ جـهـىـ گـومـانـاـ وـىـ،ـ چـونـكـىـ مـرـؤـقـىـ
جـگـارـكـيـشـ ژـ دـيـمـ وـ دـدانـانـ دـيـارـهـ. منـ دـزـانـىـ كـوـ ئـهـمـ لـ سـهـرـ جـادـاـ
سـهـرـهـكـىـ،ـ نـيـزـيـكـ قـهـسـرـاـ سـهـدـامـىـ هـاتـيـنـهـ گـرـتنـ وـ ئـيـدىـ بـ سـانـهـهـىـ
ناـهـيـنـهـ بـهـرـدـانـ،ـ بـلـىـ منـ نـهـدـزـانـىـ ئـهـمـ لـ كـويـقـهـ رـاـوـهـسـتـيـانـهـ چـونـكـىـ نـهـ
قـهـسـرـهـكـ وـ دـوـوـ بـوـونـ. بـهـرـئـ دـگـوـتـنـ بـنـايـهـتـيـنـ ئـهـمـ وـ ئـيـسـتـيـخـبـارـاتـنـ تـرـىـ
سـهـرـدـابـنـ،ـ بـلـىـ منـ هـزـرـ نـدـكـرـ جـهـهـكـىـ وـهـسـاـ دـ قـهـسـرـاـ وـىـ دـهـ هـبـتـ.

بـ زـارـاـشـىـ (ـمـصـلـاوـيـ) ئـهـفـسـهـرـىـ ژـ وـىـ زـهـلامـىـ جـيـنـيـكـ سـپـىـ (ـأـبـوـ
فـريـالـ) ئـ خـواـزـتـ كـوـ لـيـپـرـسـيـنـىـ لـ گـلـ منـ بـكـتـ وـ پـاشـىـ نـيـرـيـنـاـ خـوهـ

بۇ ديار بكت بەرى برىيار د دەرەحق من دە بەھىتە دان. ئەو ئىكەم جار
بۇو ئەز ژ برىيادانى بترسم.

(أبو فريالى) جار ب عەربىيەك بەھىز، جار ژى ب كوردىيەك

لواز، ئەز كرمە ئىخسىرى دەمى گران و پرسىيارين سقك:

- بىرە بۇ من ناڤىن تە، مەواليدا تە و شۆلى تە؟

- ناڤىن من سەرمەد، مەواليدا زاخۇز ھزار و نەھىسىد و حەفتى و

ئىك، ئەز تالبىم ل مەعەدد موعەلمىن ل دەۋىكىن.

- زابىت دېيىرت: سەرمەد نافەك خۇوهشە، زاخۇز ژى بازىرەك

جوانە.

- ژ قەنجىا خۇو وە دېيىرت.

ل گەل بەرسقىا من، ئەفسەرى سەرى خۇو ھەزانىد و گۈتى

بەردەواام بە. پەسنا وى ئەز ئازرانىدم. بىن حەمد، من تلىين خۇو

قرچاندىن. ئەو لەپىنه ژ چاقىن ئەفسەرى نە بۆرى.

- بۆچى عاجزى؟ عادى بە!

راست دگۈت. ئەز گەلەك عاجز بوبۇوم، من ھەست دىكىر ھەر

پىنگاۋەكا من ماينەك ل بەر ۋەدايە:

- بىرۇرە سەيدا، ئەقە ئەول جارە تەحقىق ل گەل من دەھىتە كرن.

- نە موشكىيلە يە سەرمەد.

- چاوا نە موشكىيلە يە؟! من دەلىن خۇو دە وە گۇت.

- نەترسە. ئەز نە كوردم بەس دىغان كوردى. ئەز دى كم سوڭال

و تو بده جەواب بۇ من!

- ئاخدتنا وي وەك باوهشىنگى بۇو ل سەر دىيەن من.
- بەلى. كەرمەم بىكە!
- تو ژ كويىقە هاتى، بۇ كويىقە دى چى؟
- ئەز ژغاباتى دهاتىم و دا زقىرم مالى، بەلى ل نىزىكى دەورى،
نارىي ترومبىلى ب جارەكى نەما، ئەز مەجبور بۇوم راوهستم.
ھەر بىئەنەكى زابتى تىشىك ل سەر كاغىزەك بچۈوك بۇ دەنىسى
و ئەوى د بن چاقان رەھىف دىكىر و سەرى خۇھ دەھزادن.
- نە موشكىلە يە سەرمەد. بەس كەسەك نەگۆت بۇ تە راوهستيان
مەمنوعە؟ ئەف ھەمى قەصرا سەيد ئەلرەئىس حەفيزەھوللاھ؟!
- تو راست دېئىزى. بەلى ترۆمبىلى ب خۇھ راوهستيا، نەكۈ من
راوهستاند.
- ئەها! تە دېيتىت بىئىزى بۇ من: شەۋە و ھوون وەستىيا بۇون. ژ
بىرا تە چوو! تە دېيتىت بۇندى سەيارى راكى و پاترى فەحس كى
چونكى نارى قەتعە بۇو. ما نە وەسا يە؟!
جوامىرى پېش من ۋە بەرسەت ددا. گەرەكە ئەز بەرسقا وي پەسەند
بكم. من سەرى خۇھ ھەزادن و گۆت:
- بەلى، بەلى!
- تو كەسەك مەعروف ناس دكى ل زاخۇ يان دھۆك؟
من زانى ئەپ سىيار ل گۆر داخوازا ئەفسەرى بۇو، بەلى دىسان
(أبو فريال) ئى دەستى من گىرت بەرى كۆرىكا خۇھ ھوندا بكم، وي ب
خۇھ گۆتە من: "ناقى ھندهك شەخسىيات مەشھور بىئىزە، تىڭەھشتى؟!".

- مهوالیدا من زاخو يه، بھلی مala من ل سیمیلی يه.

- قهیدی ناکت. نافی هندهک کهس بیژه بهس مشهور ل
(سومیل) ! (*)

بھری ئەز چو ناقان بیژم، ئەفسدری ب پستپیست ژئ خوازت کو
پرسیارا مالباتهک دى ژ من بکت، دا پشتراست بت کا ئەز خەلکى
سیمیلی مه يان نۇ.

- زابت سوئال دکت مala (حەمید بلال)، تو دزانى؟!

- بھلی.

ئەز ژ نیرین و ئاورییین وان ترسیام. دیاره (بھلی) يا من ب گومان
بوو. دەپیا ئەز قەناعەتنى بۇ وان چىكىم يان دى ئاف و ئاف چم. من خوه
ل ھېشىيا دەستوييرا ئاخۇتنى نەگرت، من گۆت: "بھری چەند رۆزەكان
هندهک مېھشان ژ بەغدا ھاتبۇون وى مالى، ئەز دېیژم (خىرالله
طلفاح) (*) بۇ، ھەگەر نەخەلت بىم!

چاوان من وھ گۆت، ئەفسدرى قىلەم ژ دەستى خوه ھافىتە سەر
ماسى و پشتا خوه دا كورسيكا خوه. ھەتا رادىيەكى ژ بەرسقىن من
پشتراست بۇو. (أبو فريال) تىگەھاند کو لەزى بکت و ليپرسينى ب
دوماهىك بېيىنت.

- سەرمەدد...!

- بھلی سەيدا!

(*) نافی سیمیلی يه ب زمانى عەربى.

(*) خالى سەركۈمارى عيراقى يى بەرى سەدام حسینى.

- دى ته بىردىن وەلاكىن ئاخر جارە ها؟! ئەفه قىسىرا سەيد
ئەلرەئىسە حەفيزەھوللاھ! مانە؟ وقوف مەمنوعە بۇ سەيارە، بۇ مەرۆڤ، بۇ
حەيوان. ھەمى مەمنوعە!
- بەلى سەيدا.
- دى يەللاھ! ۋان وەرەقا تەوقىع بىكە و ھەرە بۇ ئىستىيەلات
ھەتا پاشى. ئەز دى ترۆمبىلەك نەجىدە فرىيکم گەل وھەتا تەرىق
رەئىسى بۇ دھوك.
- مالا تە ئافا سەيدا. خودى حەز بىكت ھندى ساخىم قەنجىبىا تە
ژىيرناكم!

ل پرسىگەھى يان ئىستىيەلاتى وەك كو (أبو فريال) ئى گۇتى، ئەز
نىش سەعەتكەك درېش ل بەندى ھەردۇو ھەقالىن گرتى بۇوم ھەتا كو
ھاتىنە بىرداڭ. سىتىخوار و مىلۇول بۇوبۇون، بىلەن چو نىشانىن تەعزىزىنى
ل سەر وېھرى وان دىيار نېبۇو. ئەم گەھاندىن ترۆمبىلە بەرازىلى و پېشى
كۆ ئەز تىخەبىيم، دىسان روح پىنەدە ھات و بى جەنچەغا وى. گەلەك
جاران من سلفى وى لىدايە، بەلى چو جار وەسان ب مەرەق و ترس
نېبۇو.

بەرى كۆ ئەم ل پېشت قەنتەرا قەسىرى بىكەقىن، من چاقىن خوه ب
دىمەننەن سەير تىير ئاڭدان: گېپا ماسىكىان ياكو بىنى وى ھەمى شويشە،
من دشىيا ب سانەھى ئەورىن سېپى و ئاسمانى شىن تىنە بىيىنە. ماسىكىتىن
رەنگ و رەنگ، بچۈوک و مەزن، نازانم بۇ جوانىي يان بۇ براڭتنى

تىيىدە بۇون! ل قاما دى چاھىنى من ب دوو دۆلەفينان كەشت، د ئاۋەن دەخوه دگەۋاڙتن و جارجار سەرئاڭ دېبۇون، كا چەند جوان بۇون ئەها دەنگى وان ژى وەسا خۇمۇش بۇو. بىلىنى تىشىنى ژ ھەميان جوانتر كو من دىتى، ئەو بىلەما كريستالى بۇو... ھېدى ھېنى دېئاڭ دەچۈو.

* * *

تەرۆمبىيلا نەجدى ئەم گەهاندىن سەرى جادا سەرەكى بۇ دەھۆكى. زابىتكى دىيم ئەسمەر دەستى خوه د جامى رە دەرىيختى، گۇت: "الله وياكم شباب"، من ژى دەستى خوه بۇ راکىر و وەك سوپاسى خوه گەزىزىاند.

پۆلىس، گاشا بخوازىت، دكارت كارەكى قەنج بىكىن. بەلى مخابن، ناكىت هەتا كو ئەمر بۇ بېتىت.

مە ھەرچار جامىن تەرۆمبىيلا نەحس ئىيناتن خوارى دا سىيەن خوه ژ بايى ئازادىيىن داگىرن. تايىن ئەم گرتىبۇون، مە دىزانى كو ھەدارا مە ناهىيت هەتا نەگەن بىنەجەها خوه. ئەم گەھشىتن ئالۇكاكا، لى ھېئىز دەستىن من دلەرزىن، ب خورت من دشىيا سەتىرىنى بىگرم. ژ كىنباوەرى ھەر مقدارەكى من ل عەينا پېشىنى دەنەرى. د وان كىلىككەن دە ئەم بۇونە پېنچ: ئەز، ھشىيار، حەمۆ، بىندەنگى و رېك.

ئەز دەرسىيام.

ھشىيارى خوه ب ھەزان دەنخافت.

حه‌مئی خوه د خه دبر.

بیندهنگیبی دناخت.

ریک دریز دبوو.

* * *

- هشیار، تو نزانی ئاز دی چ بیشم! من مرن ب چاشن سه‌ری
خوه دیت. بیهنا من چک دبوو، من دهستی خوه دانابوو سه‌ری خوه
نه‌کو ژ سینگی من دمرکهشت. ئەف ژیانا بى قیمهت ئیغراەکا عەجیب
بۇ من چىدكىر و دلى من دبرە خوه. دگۈتن: روح شیرینە! بەلی من
باوهر نەدکر.

- روح ھەم شیرینە ھەم ئازادە. ئەز نەدرسیام، بەلی عاجز دبىم
چونكى من چو ژ خوه و وە نەدزانى.

- دلى من ب تە فە بwoo. دترسیام تە بئىشىن. د وى قونجكا
پىس دە ژ نوو من زانى چەند ئەز حەز تە دكم.

- باوهر بکە ھزرا من ژى ل سەر تە بى. بەلی ئەز ژ حەمسۆرى
دترسیام.

- ئەز ژى ژى دترسیام ژېھر كو كەسەكى دەقدىريايىه!
- گوهى خوه نە دى، يىن وەسا، كورييا وى د سەد تەلەن دە
قەتىياه.

- دبت. لين ترسا من ئه و بولو كو بهحسى ژانا ليوا روكنى بكت.
- تو دزانى، من بپه کا پرسىاران ژ خوه كر، بېلى ب سەر چو بەرسقان
ھلنەبۈوم.
- راسته تەنگاشى بى. بېلى نه جىنى بەرسقان بى. ترس، خويidan
و تەعزىز وەك سى گرتىيان ل بەر چاقىن من دهاتن و دچوون. د
حەبسى ده ئه و ژ هەركەس دى پىر تەحەمولا مۇۋى دىكىن، بىلەي مۇۋە
تەحەمولا وان ناكت.
- ئەز درسیام و كريت دبۈوم. ب ھىزرا من راستىيىا مۇۋى د
حەبسى ده دىيار دبت!
- چاوان؟ -
- ئەف وەلاتە زىندانەكە مەزنە، مۇۋە نەشىت تىيدە ئازاد بىت.
لەورا قىناعى ب كار دېينىت. بېلى د حەبسى ده، لازمى چو قىناعان
نىنه، ما دى دەرەوان ل كى كت؟ خوه ل سەر سەرى كىن مەزن كت؟ ژ
كى تىرىست؟
- كەكى، دىيارە كو ھىئى (تەنەكە) تەك راستى يە!
ھشىيارى ب روحسقكى وە گۆت.
- راستى ئەوە كو زەراف ل من قەتىيا. ھەچكىو من ئىنقيلاپەك ل
سەر سەيدلەرەتىس حەفيزەھوللاھى وان كرى و دى من و ھندى ئىككى
من ئىعدام كن.
- ئەز ژى ترسیام، بېلى نه ھەتا وئى دەرەجى. من ھىزىن خوه
بەردان و دوور فېين، دوور ژ ترس و مرنى. ئەز ژى دگەريام بېلى نه

ل برسقین پرسیارین خوه. تو باوهر دکی سه مرد، د وی حالی ده من
هزرا وئ دکر؟! من دگوته خوه: تو بیژی ئهو ژی د حبسته کی ده بت؟
ئهو ژی دترست؟ ئهو ژی هزرا من دکت؟

- ئه ز باوهر دکم.

- راستییه ک دی ژی هه یه حه ز دکم بزانی!

- ئى...!

- ل هه ر جه و ده می عشق مرؤفی جوان دکت ب تاییه ت د

حبسته ۵۵.

﴿راستی د چافه‌کنی ده و ترس د چافه‌کنی دی ده... راستیا
ترسی و ترسا راستیی﴾

من د چافین قورئان‌جويينه‌کنی حافظ ده ل سهر رسسيفي خواند

ئەو شەفە درىيڭ بۇو، ژ ھەمى شەقىن بەرى خوھ درىيڭىز بۇو. ھشىار و حەمۆ مېھمانىيەن من بۇون. ھىيىر سەقا گەرم بۇو لەورا دايىبابىيەن من نېيىنخەن خوھ ل سەر بانى رادئىخىستەن. من نەخوازت وان ژ خەۋە راڭم ھەرچەندە بەرى سېيدى بۇو، نىزىك بۇو مەلا بانگ بىت و بابى من دەستنچىزى بىگرت بەرى بېچت مىزگەفتى.

پشىكەك خوھ ل تەنەكا گلىنىشى بىت، بايەك قوتىكىا گازى ژ سەر بەرمىلى بقولپىنت يان پرداغى ئاشى ژ سەر ترمى بئىخت، كەفىلە كو تەساورى بۇ ھەردووكان چىكىت. گۈنەهن، دلى من ب وان دشەوتى. ھەر گافەكا تىشىتەكى وەسا روودابا، دايىكا من دا دەستى خوھ دت بەر ئالەكا خوھ و ھزرا كت، بابى من ژى نەدچوو مىزگەفتى، بەلى قورئان دخواند. گەلەك جاران دگۇتنە من: "دونيا نە يا باوهريي يە، ھاي ژ خوھ ھېبە و چو جار غافل نەبە!".

وهکو دزهکی، من خوه د سهر دیواری حهوشی ره هاقيت و دهرگه
بُو ههردوو ههقالين خوه ييَن که رخی شهکر. ژ بدر دزان ل وئی ههيماني،
ل شوننا سيمي من ب دهستن خوه دیوار شووشه کربوو. ژ بلی من،
من نه بهیستبوو کو رؤژهکی ژ رؤژان کسنهکی خوه د سهر ره
هاقيتنيه. من چو هزر بُو جيرانان نهدکر، وان ژی دزانى تبعهتنى من
چاوانه: بُو نمۇونە درەنگ دزقىرم مالى، خوه د سهر دیوارى ره دهاشىم،
ھەر رؤژ ترۆمبىلەکى دئىنم و ل بدر قەنتەرى رادوهستىن. ژبلى من و
پىرەمېر و پىرەڙنى كەسەك دى د مال ده نەبۇو ھەتا کو جيران
ھزرەكا خەلت بىن، يان ئىز رەفتارىن خوه ل گۆر وئى ھزرى
بىگۈجىن. تو دكارى بىثى ئەز ئاوارته بۇوم ل تاخى. ب ھەر حال، ژ
ئالەکى قە ئەم ژ سەيىن برسى دترسيان، دەنگى حەفەفا وان ب سهر
تاخى دكەشت. ژ ئالەك دى قە كريت بۇو ئەم ھەرسى ل كۈلاتى بىمین،
يان ب سهر پىرەمېر و پىرەڙنى ده بىگەن، لەورا ئەم ل ناف باخچى مە
راكەشقىن ھەتا رۇژ دەركەفتى. فريز تەزى بۇو، ديارە ئائىدابى بۇو. مە
خوه د ناف ده تەرhanد و بىستەكى بى دەنگ بۇون. خەوا من نه
دهات، ھەر ئىك ژ مە ل ھەيقىا يى دى بۇو کو بناختت. دا بىثى ئەم
ژ مەيخانى زقرينە و ھەر ئىكىن جرنىيەکى مەيىن ۋەخوارىيە. ژ خوه حەمۆ،
خودانى موغامراتان، مالكلەسى ب ئىكجاري بهەدللى بۇو.

ئەز بومە سەقكى ھەرددووكان. قورقورا زىكى من بۇو، من فيا خوارنەكا سەقك چىكىم بەلى دىيارە دلى وان نەدچۈۋىي، يان خىرەت نەدكىرن بخون. ھشىارى ب سەرى لېقان گۆت: "خوارن دى چتە

کیرسی؟" حەمۆ ژى ب بستەھى دى بىزىت: "چايەكا تارى ھەبا، نە خرابە!".

من دەستەكى بىجاما ب تىنی ھەببۇو، لەورا من ژى خۇھ نەگوھۇرى.
من دەرشوو، مەسىن و خاولى بۇ وان ئىنان و ب دەستىن خۇھ گۈزىن
وان ژ پىن وان كىن و شويشتن. بىمەنا ھەلمارى ژ پىن مە ھەرسىيكان
دەھات. پشتى ھينگى من قۇرىيىن ئاۋى دانا سەر و گۆتە ھشىيارى:
"چاۋى تە لى بىت"، من سەركەكى پېقازا سۆر ب تىنی د سەلكىن دە
دىت، ھەروەك نەيارەك و دەستىن من ژى بىگرت، من كولمەك لىدا و
ھەرشاند. پاشى من ھندەك ماست ژى ژ سەلاجى ئىنا دەر و سەلاتا
خۇھ چىنكر. سەزكى پېقازارى بوها و تامەكا تايىبەت ھەيدە ب تايىبەت
ھەگەر چو دى دە نېبت.

پشتى بىستەكى ژ ئاڭرىبەستىن ل گەل ترس و قەلەقى، ھىدى ھىدى
ئەم ب سەر خۇھ ۋە ھاتن. بىلىن كەس ژ مە نەوهەكى خۇھ بۇو، ھەر ئېكىن
ھەول ددا نە ھىنت سەر حىنى خۇھ، عەلا ئەساس كورپكى نەرسىياب، ب
تايىبەت حەمۆ. وى شەقىن من ناۋىن وى كىرە داركى فەتنى. لىن ئەو دەكەنى
و دگۆت: "حەقى قەنجىيىا منه! ل سىمېنلى ژى تە خۇھ دەھافىتە سەر
ژىنەت لىوا روکنا!".

- بۇ مە بەحسىن تەفاسىلەن تەحقىقى بىكە، بىن كىم و زىدەھى، بىن دەرەو، بىن مەدح و سەنا!
- تە خىرە سەرمەد! ئەز و تو دەرسىيان، بىلىن باوھر نەكە حەمسىر ترسىيابت!

هشیاری ب تیوهردان سه‌ری وی گدم دکر، ل باین وی ددا.
- وەللاھى تو راست دبیژى پسمامنی هیژا، تو مروۋا ناس دکى.
- باوھر بکە سەرمەد، نافى سەد زەلاما ل سەر رما حەمسۆرى
نېھىيىه!

من دزانى حەمۇ زۇو ب زۇو ناتىرست. بەلى من دخوازت بناختت دا
هندهكى بىكەن. دياره ئەم محتاجى هندهك كەنى بۇون. هندهكى، نە
گەلەكى.

- هشیار تو ژى باوھر دکى؟! برا ئەز قوماشى خوه ناس دکم.
ب سەرئ كچا شىيخى حەمۇ ژ من و تە پىر دىرسىيا.
- كورپۇ تو د كچا شىيخى بنى ھەكە ئەز ترسىيابم، تە زانى ئان
نە!

- تە خىرە سەرمەد، فەرزە تە حەبس و زىندان نەدىتنە، حەبس
بۇ زەلاما يە و حەمسۆر كته زەلامە ها!
ھەر بىئەنەكى هشیار دا بىنچەنگىن وى پفت. ئەو ژى حەز
فەخەخى دكت، كەيفا وى دهات:

- بەس تو د من دگەھى پسماام، دەف ژ سەرمەدى بەردە. ئەوی
چو نەدىتىيە! كورى دايگۈزۈكانە.
- بلا زەلامىنى بۇ تە بت. من قىبولە. بەلى دەولەت سەرئ خوه
راستىيىن بىزە!

- راستىيىا چى؟
- راستىيىا تەحقىقى!

پشتی من وه گوتی، حمهویی جگارهک بهردايی، ل سدر قانا پشتی
دریزکری، پنیهک د سهر پنیهکن ره هاقيت، گوت: "کا تو چایهکنی بؤ
پسامامی خوه تیکه پاشی دی بیژم!" هشيارى ب بستههی پیالا وی
داگرت و دانا بدر.

من ئهو دا سويندی کو راستيي بېژت. وی گوت: "ھەگەر ئەز
دەرەوا بكم ئىنسىللەھ ببىم كەممە، ب دیوارا فە بچم و تو ب گىزكى
دانىيە من، باشە!" من ژى بؤ سوحبەت گىزك ئينا و خوه ل بەر
كەيسخوھش كر، هشيار دكەنى و دگۆت: "ئەز حەكەم". حمهوی
نەفسەك ل جگارى دا و مېھمانكىيىا خوه ۋەدا بەرى كو مە بىزقريت
بۇ وان سەعەتىن دژوار:

- ئەز نايژم ئەز ناترسىم. باوهەناكم كەسەك ھەبت و نەترست
خاسەتن دەمى دئىيەت گرتن. بەلى ترس ژ ترسى جودا يە. تو بىرسى،
فەرقە تو خوه بىرسىنى. ئەز دترسام بەلى من خوه نەدرساند. ئەز
مرۇقىن ژ وی تو خومى ناس دكم. دزانم چاوا ھزر دكىن، چاوا دئاخفن
و ج ئىيەت ھەنە. ژېرىنەكىن، ئەز دەستى وان دە. من گوت: سەرمەد و هشيار
من، من چو نەكىر د دەستى وان دە. من گوت: سەرمەد و هشيار
مرۇقىن من، زوو ب زوو نائىنە موسىل و ھەكە بىن ژى من ئاگەهدار
دكىن. ھەردوو تالىن، بۇ مەعلمىيەن دخويىن. من گوت ژى: ھەكە ھوون نە
بېژن وان ئەقە قەسرا سەيدلەتىس حەفيزەھوللاھى يە، ۋېڭاڭى ژى ئەو
نزاڭ! من ئەو ل ھندەك جەيىت وەكى سېرىجخانى و بابلتۇپى و غاباتا
گىراندىن. ژ كەرەما خودى ھەردوو تالىن و مفلسنى، لەو ما ژى ب تىنى

چاوا دچهريين. ئەز ژى خزمەتكارى مala فلان ليوا روكتى مە، چ گاڭا رىكا من بىكەشت مala وان ئەز پرسىيار دكم كا وەجهك ب من ھەنە يان نۇ دا بقەتىنم...! ھوون باوھر دكىن، چاوا من ناڤى ليوا روكتى ئىنا، د جەرى خوه دە جقجىقىن. ئەز بەردەۋام بۇوم، من گۆت: ل نىزىك فندەقا نەينەوا ئۆپرۈي خەۋى دلى من گرت، چاقين من كەتن سەرئىك. سەرمەد ژى رىكا خوه خەلەت دكت و ئىشارەتا نايىنت، ئەو بۇو جماعەت ھات و بەرازىلىي تەوق كر. حەز كى تەلەفۇنا مala ليوا روكتى بکن و تەئىكىدى بکن".

- پا ھما تەلەفۇن كربان ھەى دىنسىز؟ ب وى پرسىيارى من ئاخشىتنا وى بېرى.

- تە خىرە پسمام؟ ھەچكۈ تو نە ل فى دۇنيا يى! ما ھەوھەنە يە ل نىغا شەفى و سەرا لاحىگەكى وەكۈ من تەلەفۇنا ليوا روكتى بکن؟ ب سەرى كچا شىيخى دى وان ئىنتە ئىشىتە ئىشتنى!... من دزانى ئەز دەرەوا دكم، بىلى وان ژى دزانى ئەز موجدم. پرسىيارا شەخسىيەتك نىاس كربان ئەز دا دەها بۇ وان بىيىرەم. ئەفە نە جارا ئىككى يە پسمامنى وە كولالا دكت سەرى وان. ئەزى ئاخشىتكى بىيىرەم وە، بىلى هندى هوين ساخن بلا ل بىرا وە بت!

- كەرم بىكە پسمام!

ھشىيارى ب جىدى وە گۆت.

- ھما بىيىرە پسمام، ئەم ژى بنى پىيلاقا تە باوھر دكىن. من ژى دەپىا ئەو ئاخشىنا خوه يَا دوماھىكى بىيىرەت. ئىنا گۆت:

- دهمنی هون سهیاره کن دهاڑون، یان تینه گرتن، یان ژی
کچکه ک جوان دیبنن، قهت خوه نه خهبسین!

من و هشیاری ل ههفذوو نیری. ئاقلیٰ هشیاری ژ سوچىھەتا وى

پیری ب تاییهت ئاخفتنا دوماھیي». سەرئ خوه ھەزاند، گۆت:

- خمهبری ته یه پسماں. خمهبری ته یه!

من و حمه‌مويي بيسته‌کي چاچين خوه گهرم کرن. بهلني هشيار دميست ههتا کو دهرگه‌هئ قهتترئ ژي ل دويش بابئ من دكترت. چما خهوا وي نههات؟ چ هزر دکرن؟ چ خوار و چ فهخوار؟

پاشی ل غوربەتى نامەك تايىھەت دەربارى گرتنا مە ل مۇوسل
هناارت، نېيىسيبۈو:

"سہر مددی ہیڑا"

کا چهند ژ ته و مەھمەدی خەرییم، ئەها ھنده سلاحف و رىز. رۆز بۇ رۆزى پرسىيارىن من زىيىدە دىن بەللى بەرسىف كىيم دىن. ئەفە وارى پرسىيارانە سەرمەد. گەلەك كەس پرسىياران دىكەن بەللى كىيم كەس بەرسقان دىن. ئەز ژى فيرى پرسىياران بىيمە و بەرسقىين من ژى ھەمى ب گومانىن. ئەها نۆكە ئەز ھزرا خوھ و تە دىكم. پرسىياران دەربارى وى رۆزگارى دىكم، بۇ نمۇونە: تو بىرلى قەدەر ب ھېشىيا خۇهدى يان ب ھېشىيا مىۋەقى، قە بە؟!

ئەز چو بەرسقان ژ تە ناخوازم، بەلى حەزدکم بزانى كۆ ئەف پرسیارە و گەلهکین دى ژى ناھىلەن سەرى من رەحەت بىت. ھەگەر ب ھېشىيا خوددى قە بت، يا كەفتەلەقتا مە بىز چ يە؟ ژخوھ ھەگەر ب ھېشىيا

مرؤشي فه بت، نهخوه کاري خوهدي چ يه؟ ته راستي بقىيت، ئەز
حەزناكم بزانم چونكى هندهك جاران نەزانىن، نابىژم باشتىه، بەلى
خوهشترە ژ زانينى. لى، كى نابىژت كو خوهدى مرؤفە، يان مرؤف
خوهدى يە؟ هيڭى ھەمى بەرئاقلە و ھەمى ژى راستە. ديارە كو مەسەلە
نسبي يە و پىكىۋە گۈيدايىھە. قەدەر بۇويەران گەلواز دكت و بۇويەر
سيمايىن قەدەرلى دياردكەن.

تو بىزى وى شەقى قەدەر بى ئەم ھاتنهگرتىن، يان مە خوه دا گرتىن
بىن كۆ بزانى؟

ب ھەر حال، باش بى كۆ وى شەقى ئەم ھاتنهگرتىن چونكى ئەز
فيرى گەلەك تشتان بىيم و من كەسەكى وەكى حەمسۈرى ناسىكە.
حەمسۈر خوهش زەلامە. ديارە ل تەنگاكىييان زەلام دىيار دېن. راستە
هندهكى ژ فەختىخى حەز دكت، بەلى نەقوسىرە چونكى ژ دەرەق
دەردكەفت. باوەربىكە سەرمەد، وى شەقى من راستى و ترسەكا ھەزى
رېزىگرتىن د چاقىن وى دە دەيتىن. وەختى وى دئاخفت ئەز مەجبۇر
دکرم گوھدارىيىن بىكەم ئەز و تو بەلەنگاز بىن، د ھامشى دە بىن، بەلى
ئەو د ناف بۇويەران دە مەزن بىي. وى دىزانى چاوان سەرەدەرىيىن ل
گەل پىرسىن خوه بكت. گرنگە مرؤف ئاوابىي سەرەدەرىيىن ل گەل
پرسان بزانت.

ل وى شەقى، يان ل وى سېيدى، چونكى سەعەت نىزىكى چارى
بى، هوين ھەردوو نىستىن و بى خىرخرا وە. دا بىزى ئەز د ناۋىرا دوو
پىرەمەنەر دە مە، تو ل راستى من و حەمسۈر ل چەپى من. ژەدر

خرخرا و هر بىهنه کى ئەز دا بالگىھىن و لقىنىم، يان فيتكەكى ۋەدم،
بەلىن ل دوماهىكى ئەز ب و ۋە حوسىرىبىم. قورقورا زكى من نۇتەيەك
نەشاز بى ژ سىمفونيا بىندەنگىيى. دلى من ژى چوو سەلاتا ماستى و
پىغازا سۆر. ئەز چوومە مەتبەخى، وەك كتكەكى ل ناف وان قروقا凡ان
گەريام، باش بى تە هندهك ماست ھىلاتى د سەلاجى دە! من هندهك
بەفر ژ فرېزى وى دەرىخىست و ماستى خوه شلقاند، ئەز ژى ل
سەركەكى پىغازى گەريام بەلى من نەدىت. چو نەما د دەستى من دە،
ئىنا من دەوەكى تىر چىتىك و قەخوار. خوهش بى... خوھشتىرين دەو بى
ھەتا نەما من قەخوارى. پاشى من چايەك سار و بار قەخوار و ئەنيشكا
خوه دا سەر چۆكَا خوه. نە وە دىزانى ئەز ج ھزر دكم، نە من دىزانى
ھوين چ خەونى دېيىن! بىرھاتنىن بەرى ھاتن بىرا من: كەرۋ، سەيدايى
ميسا و بەدرخان. چاھى من ب تەنەكا وە يا گلىيىشى دكەت، تەنەكە و
دیوارىن خواندىنگەھى ھاتن بىرا من.

سەرمەدى من، نەبەس ئەو، بەلى ئاگرىغانى و ئىغرايى ست
نازەلەنى ئى ھاتن بىرا من. ھەروەسا پۇرا ست نەجاھى ئى.
ھوين ب رەخ ئىك قە، بەلى ئەز ب رەخ وان ھزران قە نەقىستم.
ئىدى من خرخرا وە نە دېيىست. ھىنگى ئەز تۈلاز بىم، من خرخرا
نەدەك، بەلى داوى ۋان سالان ئەز ژى وەكى بەرى نەمايمە. بەرى ئەز
بنىم، دەتە بەرچاھى من ل جەھەكى دوور ئەم پىكىشە نە، وى دەستىن
خوه ل ستۆين من دئالاندىن، بەلى من دەستىن خوه ل دۆر نەوقا وى.
بەراث سېنى نە، دەريا شىئە، ئەم سىھوانەكا گولگولى ۋەددەن و پاشى

خوه تازى دك، چىپلاق تازى. خيزى بىراثان ل سدر سينگى هەقدوو
 بەلاف دك و دەنگى كەنيي مە تەف ل دەنگى پىلان دبت. وەك كەفرى
 تلىن مە چۈونە دناف ھەف دە. ئەوي ب دەنگى خوه يى بىرەست
 دگۇتە من: "تە ماف ھەيە بئاھفى، بىلى من ژى ماف ھەيە ل ھەمبەر
 ۋى خوهشىيى ھەمېيى بىىدەنگ بىم"، پشتى ئەز د ھىزىن وى دە
 نىقسىتىم، من خۇونەكە جوان ديت: ئەو زراف و بەزىن بلند بى، پۇزا وى
 دگەھشت سەر كەماخان. ئەتەكەك بىندەفسى و بىن ھچك ل بىر بى،
 لەشى وى ئەسمەر بى، ئەسمەرەك شىرىن. من مراد بى ئەو ل سەر ملى
 خوه بىزقىرت، بىرئ خوه بدت من، بىلى وەك سپىندارەكى دەمى با لى
 بدت، ھىدى ھىدى دەھزىيا. بىنەنا وى ژ مسک و عەنبەرى خوهشىر بى.
 من دەستى خوه گەھاند سەرملى وى يى راستى، ئەز دىرسىام نەكوا
 فەچەرا من بېت، بىلى ب نازەلينى ئالەكا خوه دەبىناتە سەر دەستى من.
 ئالەكا وى تەزى بى، وەك فەريزى حەوشىا وە. من دەپىا ل گەل بئاھىم و
 پىر ناس بكم:

- تو ل كويىچە بى؟ ئەفە سەرى چەند سالانە ئەز ل ھېشىا تە!
- تو ل من دگەرىيابى؟
- ئەرى. جەھەك نە ما يە ئەز لى نەگەرىيابىم، بىلى من تو نەدىيى.
- ئەز ژى ل تە دگەرىيام. ئەوھ ئەز ھاتىمە ۋى ژيانى ئەزا ل تە دگەرم بىلى من ژى تو نەدىيى.
- زەممەت نە بت، كا بىرئ خوه بده من!
- ژبۇچى بىرئ خوه بدم تە؟!

- دا ئهز دیمین ته ببینم! -
 ما ته نهديتیيە چو جاران؟ -
 ب تني د خونان ده، بلهنى سيمايىنن ته...! -
 سيمايىنن من چاوانن؟ جوانن؟ كريتن؟ يان...؟ -
 چاوان بزانم وھر دمم پشتا ته ل منه؟! -
 هشيار، ل من نه گرە! -
 تو نافى من ژى دزانى! -
 ئەرى. ئەز ته دنياسم، دزانم تو دى ب من ۋەستى!
 بى لىنگەريان ژى ھەر ئەز دوھستم. -
 ل تىشتكى دى بگەرە كو تو ببىنى. ئەز گەلەكا دوورم، دوورتر
 ژ سينورىن كو گافىن ته بگەهنى.
 من باوهرى ب ھندەك تىشتنىن ژ ته دوورتر ھەيە. مەسىلە نه
 سينورن.
 پا مەسىلە چ يە؟ -
 ديارە تو حەزناكى ل ته بگەرم!
 بلهنى. لىنگەريانا ته ھېبوونى ددتە من و تامەكى ددتە تە! يان
 ئەزا خەلەتم؟
 راستە. لى ھەگەر لىنگەريان ھېبوون و تام بت، پا ديتىن چ يە؟
 ديتىنا من؟ دىرسىم من ببىنى بلهنى من نەنیاسى!
 ته ببىنم و ته نەنیاسى؟!

- ههگهر د ناف بپه کا ژنان ده ته ئەز دىتم، چاوان دى من
نياسى؟

- بىئهنا ته، دەنگى ته و....!

- و...؟

- دىئمى ته!

- بەلىٰ هيڭىز ته دىئمى من نەدىتىيە.

- دازانم، لەورا حەز دكم بىيىن.

سەرمەدى برا، كا بۇ ته چەند زەممەتە تو گولىن دونيايىن ھەميان
بەرۈمىرى، ئەها بۇ من ھند زەممەتە ئەز ھەستىن خوه بخوينم. چاوا من
گۆت "لەورا حەز دكم بىيىن" ئەو ل سەر ملى خوه زېرى. من دىئمى وى
دەيت. بەلىٰ نە وەكى دىئمى چو ژنان بى. گورزەك نۇورەن بى، چاھىن
من ل بەر رانەدىيىن. ھەروەك ھەتاف ل شوينوارىن كەلەكە دىرىين بەت
و زەراقا خوه بەردت ناف دەرزىئىن وى دە. دەستى من بەردا و گۆت:
"تو ژى دەستى من بەردا، ب خاترا تە. ئەز نە مەتحاجا دوو چاقانم تە
پىن بىيىن، ژېرکو روحا من دى ل گەل تە مېنت..." ئەز ۋەجىقىم، ژ
ناف نەپەن دەركەتم و چۈوم ھەتا سەرى كۆلانى. پاشى زېرىم و ل بەر
پىن وە، ل سەر كوندكەن، روينىشتم خوارى و سەبرى خوه ب ئاگرۇكى
جىگاران ئىينا. ل سېيدى، تە و حەمسىرە نەگۆتە خوه: ئەو ج پەق بىن
ل نىشا ھەردوو تلىين من؟!".

* * *

و سال دبۈرن و ئەم خوانىدا خوه ب سەركەقىن ب دوماھىك دهينن. ئەم ناهىن دامەزراىدىن، بەلى دىكەقىن ناف خەباتا سىياسى دە. ل دەستىپېتىكى سىياسەت وەك بازىرەكى مەزن بۇو، ئەم ژى وەك دوو مرۆشقىن گوندى بۇون، بەلى پاشى بۇو دارستانەك، ئەم ژى بۇونە دوو سەخۋەرە. مە نەدزانى كۆئەف وەلاتە وەلاتى شىئىر و پلنگانە، جەنى سەقۇران لى نىنە.

ھشىيار چۇو، ئەز ب تىمى مام د دارستانى دە، دارستانەك خورپى دەغەل. من ژى چقەكى خوه دەھافىتە ئىكە دى بەس دا نەكەقىم د ناف دەغەللى د. ۵

بۆ / مەحمدەدی من ل گەل حەزىزىنى،
 ئەز نزانم کا ئىف كاغذە ژبۇچى هاتنە نفيسيين. ب راستى نزانم.
 بەلى ديارە نە ژخوه هاتنە نفيسيين. سوبارۋۇز، دى بته سالك ل سەر
 ۋەگەرا من ژ غوربەتى. بەلى تو كويىھە بچى، ھەر غوربەتە. ئەز ب
 ئىكجاري ۋەگەريام. پاشى، ھەگەر ئەز مام ساخ، دى د ھندەك نامەيان
 دە ھەولدم سەددەمین چۈوننا خوه و ۋەگەرا خوه بىيڭىم ئەو ژى ھەگەر من
 ژپىرنەك چونكى ئەقە ھەيامەكە و ئەز بىن ھش و بىر بىمە.

ژ رۆزا ۋەگەرى و ھەتا نە، ژ بلى دەستەبرايىن من (سەرمەد) ئى من
 چو كەس نەدىتىيە، نەئاخاقييە و نەبەيىتىيە. ب كورتى ژېرکو زوو ب
 زوو ژ ناف دیواران دەرناكەشم و ھەگەر جارەكى دەركەشم ژى، ب تىنى
 قەستا خەستەخانى يان گۈرستانى دىكەم. گەلەك كەس دچن
 خەستەخانى، بەلى كىيم كەس دچن گۈرستانى. دېت ئەز ئىك ژ وان
 كەسان بىم. گۈرستان تەك جەمە ئەز لى نەگەريامە، تەك جەمە دەھىلت
 ئەز ھەست ب ژيانى بكم. سەيرە كو د ناثا مەرييان دە مرۆڤ ھەست ب

ژیانی بکت، ما نهوهیه؟ بەلئ ھندهک جاران مروف د نافا زندييان ژى
د هەست ب مرنى دكت.

نېزىكە دى بته سالەك و ژبلى سەرمەدى سەبرىن، وەكى دى ھىز
كەسەكى دەرگەھى من نەقوتايدى و بخىرەاتنا من نەكىرىيە. ديارە تو ژى
نزانى ئەز ب ئىكجاري زقىرىمە. تە راستى بېتىت، من نەدۇيا تو بزانى و
پرسىيار نەكە بۆچى!

مەحەممەدى من، سەرمەد مروفەك پاك و رازدارە وەك ئەز ھزر دكم.
دېت بۇ كەسىن دى نەوەسان بت، بەلئ ژبلى پاكى و رازدارىيى بۇ من
چو رامانىن دى نادت. ھندهک جاران وەختى ئەز بىندەنگ يان بىزار
دېيم، ئەو دا بېشت: "ئەز كۆچەرەكى مۇدۇرىن... مۇدۇرىن! نە ژاڙى
دخوم، نە پەزى خودان دكم و نە دزىيى دكم...", وى دەپيا ئەز بکەنم
و خوھ ژېرۇۋە بکم. سەرمەد ب مروققۇونا خوھ دكارت شەفاعتى بۇ
تەقايىا بەشەرييەتنى بکت. ھندي ئەز ساخىم قەرى وى ئەدا ناكم. من ئەو
تىنگەھاندىيە كو ۋىن وەسىيەتنامى تەسلىمى تە بکت، بەلئ ھەگەرەت و
رۇزەكى ژ رۇزان بىلاقە بى، ھينگى بزانە كو ب بىيارا وى يە. راستى
ئەو پچەكى سەرھىشكە، بەلئ تو بىتى كەسەكى كاملانە ھېبت؟
چاقى من، سەروھت و سامانى من ھەمى ل سەر نافى وە ھەردوويان
ھاتە نېسىن، كاغەز و معاملە ل نك پارىزەرى نە، بلا تە باوھرى ب
سەرمەدى ھېبت، ئەو وەكىلىي منە. بەلئ نامە، مافى تە ھەيە وان بخوينى

و بىس. وەسىھەتا من ئەدە كۆ سەرمەد ھەمیان بىۋەزىنت. وەسىھەت
وەسىھەتا منه، بەلنى بىريار ژى بىريارا وى يە.

(كۈپى من) خۇزى تە زانىبا چەند ژۇنى گۆتنى حەز دەم!
بى كۆ بىزانم چما، ئەز ھاتم ۋى دۇنيايى. ئەز ھاتم دىارە بى تىنى دا
بچم. ژ كويىشە ھاتم، دى كويىشە چم، چما ھاتم، چما بچم؟ و گەلەك
پرسىيارىن دى يىن كۆ دايىباب و مامۆستا و ملايىن مىزگەفتان حەزناكن
كەسەك ژ وان بىكت.

دەرەوهەك مەزنە ھەگەر بىئىتم ئەز سەدەمان دىزانم. پشتى ھاتىم و
بەرى بچم، من ھەولدا ل ھندهك بەرسەنان بگەرم و خۇھ قانع بىكم، كۆ
نە ژقاستا ھاتىمە. ئەز ل گەلەك جەھان گەریام و ھندى تو بىئىشى من ب
چاھى سەرە خۇھ دىيت، ل ئېستىگەھىن دوور و نىزىك راوهەستىيام و ژتە
ناقشىتىم، ئەقە ھەيامە كە ئەز ھەست دەم ل ئېستىگەھا دوماھىيىكى، يان يَا
بەرى دوماھىيىكى، وەك دىپىشكەكى، ل دۆر خۇھ دىزقىرم بىرى كۆ خۇھ
بىكۈزىت. ھندهك جاران دەھاتە سەرە دفنا من، ژبىرا من دچوو كۆ ئەز
بەنى ئادەمم، من ل گەل خۇھ دىگۈت: "ما كى نابىئىت ئەز دىپىشكەك
مەزنە، بەلى خەلدەت ھاتىمە ئافرالدىن؟!".

ب ھەر حال، دىيىرن مەرۆف تۆقىن مىنى يە. دېت راست بىت. بەلى
من باوهەرى ب مىنى نىنە چونكى نە من ئەو ھلېزارتىيە و نە ژى دشىيم
وى بگوھەرم. تىشتنى كۆ نەھىتە گوھەرلىن، زۇو ب زۇو، نابىھ جەھى
باوهەرلەيىا من. ئەز و كار و دىرۇڭ كا خۇھ ھەمى كەدا گوھەرلىنىن

بەرداوام. گوھۇرىنىن داھاتى ژى كەفىلەن كۆ بەرسقە گەلەك پەرسىيارىن
مە بدن، يان وان پەرسىياران ب خوه بگوھۇرن.
گوھۇرىن ئافاكارنە و ئافاكارن ژى گوھۇرىنى. دەربارى ئافاكارنى،
ئەز باوەر دەكم تو پەز دازانى.

دیارە مەن نە ب تىنى حەقە. بەلى راستە ژى. خاپاندىن و موجامەلى
نزاڭت. نە دەرسەت و نە ژى شەرم دەكت. وەك كۆ سەرمەدى دەگۆتى:
"ئەكبەر واحدى نا نىياسەت!".

راستە من دلەكى مەزىن ھېيە، بەلى لەوازە. جارنا، ھەما ئەوه
راناوەستت، جارنا ژى زىدە لىيدەت. دەكتور دېيىشنىن : "ھەمى ژ سترىيس
و ماندىيىنى يە... " ھەتاف و رۇناھى بۇ من باشىن، بەلى ھەتاف و
رۇناھى ب دەست كى دەكەۋەن ب تايىەت ل وەلاتىن سار؟ ھافىن
نەخراپە، بەلى ھەرسى دەمسالىن دى ھەتاف و رۇناھى كېيىن. لى،
ژېرىنەكە، غوربەت ب خوه سترىيس و ماندىيىنى. دیارە جوداھىيَا
سەدەمان ژ بوھايىن مەننى، وەكۆ حەق و راستى، كېيىم ناكت.

مەحەممەد جان، ھېش ئەز دەگەرم. ھەندەك جاران دەرسىم گەھشتىم
دۇماھىكە لىيگەرييانا خوه. دېت ئەز دەستفالا ۋەگەريابىم، بەلى د گەورىيَا
من رە ناھىيت بېئىم. تىشنى ئەز لى دەگەريام، من نەدىت. ب راستى من
نەدىت.

من نەۋىيت بېئىم كۆ ئەز پەشىيەمانم، چونكى ھەگەر عەمر ما، گەريان
دى بەرداوام بىت، ژېرەك د گەريانى دە من گەلەك تىشت دىتن و

گەلەک كەس ناسىرىن. ب ھىزرا من، باشتىرىن رېك بۇ دىتن و
ناسىرىنى، گەريانە. ژخوھ ھەگەر عمر نەما، وي چاخى ئەز دى رەھەت
بم؛ چونكى ئىدى ھەست ب گونھەن ناكم د دەرەق نەفسا خوھ دە.
ئانىما، دېت تو پرسىيارى ژ خوھ بىكى، بىئىرى: "بايى من ل چ
دەگەري؟".

پرسىيارەك سەربەردايىھ ئەز دەكم و ناكم نكارم ھەفسارى وي بىگرم.
تاشتى ئەز لى دەگەريام، دېت كەسىكى ئاقىلدار لى نەگەرت. ب سالان
ئەز دناف بى ئاقلان دە مەزن و پەروەردە بىمە، لەورا تە پى سەير نەبت
ھەگەر ل دوماھىيىن تو گەھشتى قەناعەتى كۆ بايى تە مەرۋەكى بى
ئاقله. زارۋەكى و سەنلىكى من ھەمى ل كوردىستانى قەتىا، تو دەكارى
بىئىرى كۆ من قالبى خوھ گرتبى. ئەورۈپا و جەڭاڭى سەقىل شىيان
ئىختىيوا ئىشى ئەز بىن، بەلى نەشىيان زاكىرا من فۇرمات بىن، يان فەشكى
من تاپقىل بىن. ب ھەر حال... پرسىيار ئەوه: ئەز ل چ دەگەريام؟
د بوارى كەساتى دە، من تاشتىك وەسان نەبى كۆ ئەز هەندا بكم و
پاشى لى بىگرم. نەخىر. من چو برا نەبىن كۆ تو بىئىرى سەرا مېراتەكى
دلى مە ژەھەف مابت ئەچجار ب رىنكا دادگەھان قى بن. ئەز ژى وەكى تە
ئىكائىنە بىم، ھېش د پېچىكى دە دايىكا من كراسى خوھ دەگوھزىرت. چو پى
ناچت و بايى من ژنەكا دى دەھىنت. ديازە ئەز نەقسىيەكى بەختەور بىم
چونكى ژنبابا من بى دويىندەھەم و چۈو. بايى من بىلەنگاز و (عايىر
سەبيل) بى ل ۋىن ژيانى. ب تىنى مەسىن و جلنۋىشىك و رىنكا مىزگەفتى
ناس دىكىر. ئەز ژى ناس دىكىرم، بەلى ژ ھەشتى سالىن عەمرى خوھ

سەعەتك ب تىنى ژى نەدا من. بى كۆ ئەز ژنى بېھىنم، ئەز بىمە باب...
بابى تە.

مەحمدە جان، ب راستى ئەز نە بۇ تە دۈزىام، بەلى ب تە دۈزىام!
ل بىرا تە دەھىت، ئەو رۆژا تە شەھادا سەفا ئىكىن وەرگرتى، كەيفا
من هندى دونيايەكى ھات؟ ديارىيما تە پايىكلەكى سى تايىرى بى. وى
رۇزى ھەتا ئەسرا درەنگ من دەستى تە دىگرت دا فيرى هاژۇتنى بىي
و ھەگىر تو كەتبايى ژى، ب چاھىن تىرى رۆندك ۋە تو دىگرنىشى و
دەتى سەر قىيدانكىن من. ئەز ژ وان رۆزان خەربىم. زىدە خەدار،
تەھمۇل و گەزىشىن د دەمەن دۇزار دە.

بابى من دىگۈت: "بەشهر نە پىلا يە"، من نەھىلایە دلى كەسەكى ب
من بىسۇزىت و ناھىلەم دلى تە ژى ب من بىسۇزىت، بەلى حەزىدەم خۇه
داقوتم چونكى ھەستىدەم ھېئىش تىرى مە. ئەز ب خۇھ مەسکەنەكى بىي
مەسکەنەم. ئەو وەلاتىن د دلى من دە تىرا چەندىن گەمیتەن پەناھەران ھەيە.
ئەو ھافىبىنا ژ قورمى من كاتە دەت تىرا بوهاھەكا ئەزەلە ھەيە، ئەو
خەربىيىا ژ چاھىن من دەھەركەت تىرا دايىكا مەفقۇدەكى ھەيە. راستە
پۇرا من سېپىيە، تلىين من چەرملاقىن، ئىدى چو گۇستىل خۇھ تىدە
ناڭرن، ددانىن من بىسىرۇبرىن وەك جادىن ۋان بازىران، چاھىن من
دقەرمن و ئىدى ژ سەرى دفنا خۇھ دوورتر نابىيىن؛ بەلى ئەز ژ هندى
پىرم. ئەز حەز دەم ژى ئىعتىرافەكى بكم، كۆ ھېئىش دلى من تەرە، ھېئىش

دخوازم بژیم و ئیدى نەمرم. من بىردىوام ھەولدايە رىزى ل خوه بگرم
و چو جار دچاۋى خوه دە بچووک نېبم.

گەلەك جاران مامى تە سەرمەدى دگۇتە من: "تو مۇزۇنى... مۇزۇ!" .

كەيفا وى بۇ مۇزۇقىينا من دهات. بىردىوام ئەز ھاندامە وان كاران
بكم يىن كو من كامالانە دىكىن، ھەروەسان، خەونان بېينم و ھەولبىدم بكم
راستى. دىيارە ئەز ژ خوه حەزدەم ب تايىھەت وەختى ل دەمەن خراب
كارىئەن قەنج دەم. گەلەك دەمەن خراب ب سەر من دە بۆزىن، بى شەرم
دى بەحس كم، بىلى ھەگەر ئەم دەم نەبان، ئەز ژى نە دېيمە ئەز. دىيارە
ئەز خەونان دېينم، بىلى ھەمان خەونە سەرى چەند سالان. خەونىن دى
ھەمى بچووک بىن، لى خۇوهش و ژياندار ژى بىن. تاشتىن مەزن
نەدھىلان ئەم خۇوشىيا تاشتىن بچووک ناس بىن. ئەز خوه تىيدەھىنم،
كو دېيت تاشتكەببىت تو بۇ بىرى يان پى بىرى، چو تاشت بت خەم
ناكت، گرنگ ئەوە كو ھەببىت و ھەگەر نەبت، تو دىكارى لى بگەرى يان
چىيکى. قىيغا، مادەم ئەز خوه تىيدەھىنم، دىيارە ئەز خۇوهدا فەزىلەتم.
من بەھەك ژ عمرى خوه ل ئىستىگەھىن رۇزئاۋاپىن قەتىند، لى ھەر
ئەز نەبىيمە مۇزۇقەك رۇزئاۋاپى. ئەز نەمۇزۇقەك (ئارابىشى)^(*) مە ژى
ھەتا تو گومانى د زەلامىنیيا من دە بىكى. من ل رۇزھەلاتى چاۋىن خوه
ۋەكىن. ل رۇزھەلاتى بى ئىكەمین گازى، رۇندىك، ترس و ماج.
رۇزھەلات دەستپىك بى و دىيارە دوماھىكە ژى.

^(*) ھۈزەكە كەفناره ل ئافريكا، زەلام تىيە ب رۇلى ژىنى رادىت. تو دېيىشى قەى ئەو ب خوه
ژەنە هەندى ھەند د لشىن و رەفتارىن خوه دە مى يە.

مه‌حتمه‌دئ من،

ژ میثا ئەزى هاتیم ژی ژیانی. بەلی ئەوه ئەز هاتیم، من بەشداری د چو غەزو یان فتوحاتان ده نەکریه هەتا کو برىندار بىم و پاشى ل عيلاجى بگەرم. من چو نيازىن ھەرمانى ژى نەبىنه دا کو ل ئاقا حەياتى، يان گیاين داستانان بگەرم. ئەز بۇ (ئەنكىيدۇ) ى نەگریامە، بەلی ب (گلگامش) ى ژى نەكەنيامە. من چو عەرش و كورسى ژى نەقیانە هەتا کو ل گوستيلا (سلیمان پیغەمبەرى) بگەرم. ئەز كەسەكى ۋېزیتارى مە لەورا زوو ب زوو برسى نابم و پاشى پارسەكىيىن بكم، ئەو ژى كا خودان خىرەك ل ۋى بازىرە تىرى پەرستگە پارىيەك نانى تورسى دھافىزت بەر من، يان نۇ. سەرمەدى دەستبرا بەحسى گەلەك (هارۇن رەشید) يىن ژى وەلاتى بۇ من كر، بەلی ئەز نە بىمە (بەھلوول).

ب كورتى، ئەز نە ل مالى دونيائىن، نە ل خەزىنەن زېرى، نە ژى ل كورسيكان دگەريام. ئەز ل تىشتەكى دى دگەريام. دېت کو بۇ كەس دى نە خەم بىت. بەلی ھەگەر تە نامىن من خواندىن، ھېشقى دىم پرسىيارى ژ خوھ بىكى، كا تو ل چ دگەريايى و ژ ئىرۇ پىنده دى ل چ گەرى؟ پاشى، ھەگەر تە دېت، وي دەمى تو ژى دكارى بۇ دەستبرايەكى خوھ بىشى يان بنىشىسى. ژخوھ ھەگەر تە نەدېت، خەما نەخوھ، يا گرنگ ئەوه تو لى گەريايى.

ب خاترا تە، ژ تە حەز دىم.

ئىمزا،

بابى تە، ھشىارى سلىقى

جمۇ: خەستەخانا ئازادى / دەۋك

دەم: سەعەت چارى سېنىدى، سەرى چریا ئېڭى دوو ھزار و ھەشت.

بۇ سەرمەدئى من ل گەل رېزگرتنى،
 ديسان دەمە ئەز قەلەمى بىگرم، بۇ تە بنقىسىم و ھندەك كىلىكىن
 خوھش ل گەل تە و قەلەمى بىورىنم. دىت پەيچىن من بى واتە بن، بەلى
 باوھر بکە ھەر پەيچەك بارى چيايەكى ژ خەربىي و ۋيانا من ھلدگرت.
 دىت ژى ئەقە دوماهىك نامە بت ئەز بۇ تە دەنىسىم. من گەلەك نامە
 بۇ تە نقىسىنە، بەلىن ديارە تشتى من دەپىايى بىيىزم، ھىئىر من نەگۈتىيە.
 ۋالاتىيەكا مەزن د ناف من د ھەيە، باوھر ناكم نقىسىن بشىت پە
 بكت. ئەقە نە وەسىيەتنامە يە، بەلىن وەكى وەسىيەتنامى يە چونكى ھەست
 دكم دوماهىك نامە يە.

وەك كۆ تو دزانى، من بەردىوام ھەولدايە ئازاد بىم، بەلىن ديارە ھىئىر
 سرۇقەكى ھافى مە. ھەتا رادەكى ھەست ب ئازادىيا خوه دكم، بەلىن بى
 ئىنتىمائىم لەورا ھەست ب ھندابىنى ژى دكم. تو بىيىزى ئازادى جۆرەك
 ژ جۆرىن ھندابىنى بت؟!

سەرمەدى عەزىز،

خراب نىنە كو دەم بۇ دەمى مەرۆڤ ل خوه موڭر بېتىت. د ۋىنى
نامى دە ئەز دى ھەول دە پەردە ئەز سەر راستىيان ھلەم و عەمرى
بۇرى مەحكەمە بكم.

بىرا تە دەھىت وەختى تە دگۇتىيە من: تو مەرۆڤ مەرۆڤ!
تو دزانى چەند زەممەتە كەسەك بېتە مەرۆڤ، يان مەرۆڤ بەيىت، ب
تايمەت ل دەمەن تەنگاڭ؟ ئەز نە ب سانەھى بىمە مەرۆڤ سەرمەد،
نەخىن. من گەلەك زەربىبە دايى.
ديارە راستى رۇناھى يە. مەرۆڤى بى راستى وەكى چەكچەكىلەكىن بە
د شەكەفت يان دارستانەكى دە.

دېت غوربەتى ئەز كەرمەن مەرۆڤ، بەلى مەرۆڤەكى كىم. دېت ھەر
مەرۆڤەكى تاشتەك ژى كىن بەت، بەلى گەلەك تاشت ژ مە كىن سەرمەد،
گەلەك تاشت.

وەك كو تو دزانى، ئەز ل قەتى خوه يى دى دگەریام، بەلى چ
بىئىم؟ ب تى دشىئىم بىئىم: من دىت و من نەدىت!
ئەزمۇونا من ل گەل قەتى دى ژ غوربەتى و سىنۇران دەستپىيڭر.
قەتى دى شىا غوربەت و سىنۇران پىشىكتىشى من بىكت، بەلى غوربەتى و

سینوران نهشیان قدتی دی پیشکیشی من بکن. دیاره ئەو قەت ژ
غوربەت و سینوران مەزىترە، ل جەھەکى تايىدە، بەلى ئەو كىش جەھە كو
ژ غوربەت و سینوران مەزىتر؟
تۆ دى غوربەتنى ل ھەر جەھەكى بىنى، بەلى قەتى خوه ل جەھەكى
بىنى.

غوربەت و سینور!

غوربەت ئەوھە ل وەلاتى مە، سینور ژى ئەون ل وەلاتى مە.
"ئەز ژ وەلاتى غوربەتنى و سینورانم!" چو كەسى پرسىيارا وەلاتى
من بىكت، ئەز وەسان بەرسقى ددم.

غوربەت و سینور د فرشكى مە دە نە. باوھربكە غوربەت و سینورىن
ئەورۇپا ھەمى نە بەرابەر سینورىن پارچەكى نە ژ وەلاتى مە. ئىدى ئەم
نهشىن بى سینور بەردەواام بىن. تو دزانى مەسىلە چ يە ھەقال؟ مەسىلە
ئەوھە كو مە باوھرى دايە سینوران، بەلى تو بىزى سینوران ژى باوھرى
دابتە مە؟ ۋان سینوران ھېشقىنى وەلات، ھېشقىنى كەساتى و كەرامەت،
ھېشقىنى شەرەف و نامىس بۇ مە نەھىلان. ئەز ل دوانزدەھە دەولەتىن
ئەورۇپا گەريام و من سینور نەدىتىن. بەلى ل رۇزھەلاتا خۇپان، ھەر دوو
مرۇقان سینورەك دناقبىرا وان دە ھەيم!

يەكەم سینور د ژيانا من دە دىوار بى و يەكەم ھەولدان ژى بۇ
ئازادىيەن تەنەكە بى!

سەرمەد،

هدر هئامه کی بورویه‌رین کەڤن دئىنە بىرا من، بى حەمد، ل گەل
خوھ دكەنم، لى چو پى ناچت چاقىن من تەر دبن.

وهك پيرەمیران ل مە ھاتىيە، بەردەواام بەحسى رۇزىن بەرى دكى!
ما ژېلى رۇزىن بەرى چ بۇ پيرەمیران مايە؟ ديارە كو ئەم زوو مەزن
بىن... گەلەك زوو. بىرا تە دەھىت، سالىن ھەشتىيان ژ سەدى بۆرى
چاوان بى؟ دگۈتن زەمین ل سەرپشتا حويتەكى يە، ھەما خوھ بلقىنت
دئى كەفت! دگۈتن ژى يى باوەر بكت مەرۇف چۈویە سەربانى ھەيقىن
ئەو حور كافرە، زندىقە! گەلەك تاشتىن دى ژى دگۈتن سەرمەد.

"ناھىلەن ئەم وەكى مەرۇقان بىزىن، ئەم بىزار بۇونە و پاسپۇرتەكا
گەۋاد نادىنە مە دا بۇ خوھ سەفەرەكى پى بىن. ئاخىر سەفەر مافەكى
سادە يە ژ مافىن مە، لى ديارە ئەم نە مەرۇقان. بەلى تو بۇ كى بىزى؟! تو
دۇو مىھان بۇ خوھ خودەدان بکى لازىم ئىك ژ وان بىت شرييكن تە،
ھەگەر نېبى ھەقالي وان، تە دكى نېيارى خوھ.

سال بۇ سالى خرىجىن پەيمانگەھە و كۆلىزان زىيە دبن بەلى
دامەزراندىن كىيم دبت، ئەف وەلاتە پىر دبت ژېرە كو گەنج و لاو ھەمو
دەرد كەفن، كچ قەيرە دبن و كتا مايى ژى دبىنە كۆمىن رەزىيى و
دىرۇكەكا رەمش دەنفيىن دەولەتسەرەن پەيمىزان! ھىشتا ئافا مە ب سرا
يە، كارەبا مە ب ئەمپىرانە، رېكىن مە ئاخىن، خواندىنگەھىن مە وەكىو
گۆف و ئاخويغان لى هاتىنە، رۇز بۇ رۇزى ھەشمara لق و مەلبەندان
زىيە دبت بەلى ھەشمara كادىران كىيم دبت، حوكىمنى عەشىرەتى يە...
كەسىن منۇ دەستى منۇ. مۇدىلا پەنسىپان نەمايە، كەسى خودەدان

پرهنسیپ دبت جهی پیکدنه و ترانهیان، گهندله‌لیین دکن و ئەو ب خوه
د کۆمبون و سەمیناران ده دهاقین گهندله‌لیین، ژ مودیر بىلدەدی هەتا
سەرۆکى حوكومەتى ب تى كىر خوه و كەسوکارىن خوه دئىت، ئەف
كوردىستانا هنده شەھيد دايىن يا بوبويه قۇونا قەحبى... ئاخ هشيار چ
بىشىم، چ نېبىزىم؟ دېيىش: ھەگەر گۈشت گەنلى بۇو، دەرمان خوى يە.
بەلى ھەگەر خوى گەنلى بۇو، دەرمان نىنە".

ئەڤە ھەمى ئاخىتنىن تە نە سەرمەد، تە د نامىن خوه دە نقيسىبىن.
چو جار ترپانىن خوه ب كريyar و رەفتارىن مەۋلانا نەكە، بەلى ژ دل
ھىزرا خوه تىدە بىكە و ھەول بىدە تىبىگەھى.

ھزر ئالىترناتىيغا ھەرى جوانە بۇ مەرۇنى پشتى كو پىس دبت!
د دوماهىك ناما خوه دە تە خەيالا من ئازاراند، تە نقيسىبى:
"خوهدى ستار بىكت، ژ مىڭرا ئەم نەرەقىنە..." پەيغەن تە ھەلبەستا
(محمود درویش) ئى ئىنان بىرا من دەمى دېيىش: "لىس للكوردى إلا
الريح...".

ئەز دىرسىم راست بىت سەرمەد!
بىرا تە دئىت پشتى سەرھەلداна بوهارى چ ھاتە سەرەى مە؟
ما تە ژىپىركەر وەختى قوتاخىن تەنگىن جەندرمان رەنگى بەفرى ل
نشىف تە سۆر كىرىن؟ ما تە ژىپىركەر وەختى مە ب دەستىن خوه زارۇك
و ئېغتىيار ل ناف ئاخا سينزوران چاندىن؟ ھېش ل بىرا منه ئە و
ئېغتىيارى وەكى مارەكى تەزى، د بن دەست و پىن رېپواران دە مایى.

چاپین مه دهرکهتن ههتا مه ئاخا تىرى كىسته چار تلان ۋەكۇلايى و ئو
تىيىدە ۋەشارتى!

سەرمەدى من،

ھەر راستىيەكا ھېبت رىئىھدارە و ھەر گومانەكا ھېبت ژى تەمەھدى
يە. بىلىنى دىيارە كۆ راستىيەن مە رەھا نە و گومانىن مە ژى گونەهن.
تىيىدى ئەز گومانى د ھەر تىشى دە دىكم، ب گۇتنەكا دى: ئانكۆ ئەز
مەۋەكى گونەھكارم! تىيىك ژ گونەھين من ئەوه كۆ ھەتا نەا ئەز نزانم
كا "شۇرەش، سەرھلەدان، رەقا مەليۇنى، مەنتەقا ئامىنە، فيدرالى،
ھەكۈمىت، پەرلەمان و نىزىكە دەولەت..." وەسىلەت يان غايەتن؟!
ئەز ل گەل مەۋەقىن ئازاد ژيام، بىلىنى سىنۇزان نەھىيەلا ئەز فيرى
ئازادىيى بىم. لەشى من ئازادە، بىلى روحا من ل ھنداف سىنۇزان
دەگەرت. ئەز ئىخسىرى روحا خوھ مە دىيارە كۆ روحا من ژى
ئىخسىرا سىنۇزانە.

من ھزر دىكى سىنۇر دەردى و سەفەر دەرمانە. من ھند سەفەر كىرن
ھەتا بىمە موسافىرەكى ھەستىگران، كۆ تىيىدى چو رىيک شەرمى ژى
نەكىن.

نە بەس غوربەت و سىنۇر، بىلىنى سەفەر ژى مەۋەقى دوھەستىنت. ئەز
گەريام ھەتا رادى وەستىيانى. باوھەر تو و مەھمەد ژى دوھەستن لى
باوھەر ناكىم سەفەر و لىيگەريان سەبەب بن.

ئەرى كەسەك ھېيە ل دەمىن دژوار ل ھاوارا وھ بېھىت؟ بىرى،
سەبرا تە ب ھەركەسىن نەدھات، نزانم نە چاوانە؟ دەربارى من، ھېش ب
تنى مە، چاۋھرى مە، دخوازم بكم ھاوار. بىلى تو بىزى كەسەكى ھاي ژ
من ھەبىت دا بېھىت و سەرەت من دەيىنت سەر ملى خوھ و بىاخشت، يان
گوھدارىيَا من بىكت. ب تىنى تو و شەف ل ھاوارا من دھاتن. نەما تو
دوورى، بەلى شەف نىزىكە. جارنا ل ھاوارا من دەيىت، دەستى من
دگرت و ددت رى: سەفرەك نۇو، رېكەك نۇو، ترس و پرسىيارىن نۇو
دەست پى دىكىن.

دېيىشىن: شەف ستارە! لى دىيارە ئەف شەف ب خوھ بىستار بى، ھاوارا
من دگەھىنت مەۋقىن جوان، بىلى سار. ھندەك جاران ئەز ھەست دەك
غوربەت ژى مەۋقەك ماندىيە، ئەنیشىكا خوھ دايە سەرملى من و دنقت.
د ۋى كىنلىكى دە، دېت ھوين ژى نىختى بىن، بىلى ئەز نانشىم. بىرا من
نائىت دوماھىك جار كەنگى بى ئەز تازە نىختىم؟ ئەز دەشىم تەحەمولا
غوربەتى بكم بەلى نەشىم تەحەمولا خەربىيىن بكم.
غەربىيى، خەربىيى و ئەز.

ئەف بىنە سىمە و ھەفت سال و ھەر سالەك سىىسىد و شىىسىت و
پىنج رۈزە، ھەر رۈزەك بىست و چار سەعەت، ھەر سەعەتكى شىىسىت
دەقىقە يە، ھەر دەقىقە شىىسىت كىنلىكە و كىنلىكەك بەسە كۆ تو بىزى
من ھەقالەك ھەبى ناۋى وى (ھشىار) بى.

ئەم ھەردوو (ئەز و شەف) ھەڤدوو تەمام دکن. شەف خوھ د من د
 دبىنت بەلى ئەز خوھ د شەفى دە هندا دکم. ب ھەر حال سەرمەد؛ من
 دخوازت كەسەك ل دەنگى من بەھىت، بەلى نە تو ھاتى و نە مەھمەد!
 سوپاس بۇ مەھمەدى من، ئەو نەبا، ئەز دا چاوان تەھمۇلى كم؟
 كەكۆ سەرمەد، دونيايە تو بەحسى من و سالىن غوربەتى بۇ
 مەھمەدى بکى، ھېقىدارم ھەمى تەفاسىلان ئاشكەرا نەكى. بلا بزانت
 كو ئەو گاف و سەعەت، ل جەپىن خوھش و نەخوھش، ل خىير و شەران،
 ل بەرفەھى و تەنگاھىيان ل گەل من بى، فەنرەك بى بەلى تىرا
 تارىستانى من ھەبى. بلا بزانت من قومار كرييە، چەندىن جاران كرمى
 قوماري دمن ده دلقلۇنى، ئەز خوسارەت دېيم، بەلى من سەنتىن
 دوماهىكى كون و كون قەددشارتن ب تىنی دا بۇ وى بەننۈرم. بلا بزانت
 ئەز د بەرى قەھچىكان ده نىستىمە، بەلى گەلەك جاران ئەز ب رۆژى
 دېيم ب تىنی دا كو وى پارەبى ھلگەرم و بۇ وى بەننۈرم. بلا بزانت ژى
 كو ئەز قىشىتارى مە، بەلى بلا نزانت بۇ خاترا وى ھندهك رۆژان من
 دانەك دخوار و ھندهك رۆژىن دى ژى دوو دان. ئەز نە پەشىمانم،
 ژېرکو ئەو بى موھەندىس و سەرئى من بلندكىر. گەلەك بلند.

د ۋى شەقا كامباخ دە، ئەز ل وە دىگەرم. ئەز ھاتم بەرى كو ھىزا
 خوھ د سەفرەكا دى دە بكم. بەرى بېم، زېرىم، سەفر بۇ كويىشە؟ ئەز
 نزانم، بەلى دخوازم سەفرەكى د ناڭ خوھ دە بكم!

عشق و سەفەر ھەردۇو خوھىشنى. تە راستى بقىيت، ل نك من ب خوھ، عشق سەفەرە و سەفەر ژى عشقە و خوھشىرىن تىشت ئەوه مەرۇۋە عاشقەكى موسافىر بىت يان موسافىرەكى عاشق بىت. ھەردۇو مەرۇۋە دوھىتىين، بەلى بىي عشق و سەفەر ژى ھەر مەرۇۋە دوھىتى. بىي عشق و سەفەر ئەز ھەست دىكىم كۈچىدا من رىبىارەكە و رادوھىست، گەنى دېت، رۆز بۇ رۆزى پېيل كېيم دېن، ماسىك ماراھ دېن و كەڤز زەرت دېت. بەلى وەكى دى، زەلالە و دەھرەكت: ل دەمىن تاۋىزەرەكى پېيل ب غەزەلا ھەتافى خنى دېن، ماسىك دەھىسىن، كەڤز كەسک دەكت، كەۋوشىن سەمايىن ل ھەندەڭ دىگىرن. ل دەمىن تاۋىسۇرەكى ژى رۆز وەك سېلەكا سۆر سەرئاڭ دەپتىن، كەۋوشىن دەزقىن ھەيلىنان. بىدەنگى دېت تەك زمان و ژەنەيەن دە حەسىداھى ب خوھ دېم.

لى، ئەف شەفە شەفەكا زوھا يە: بىي چرا، بىي ھەناسە و قەھوا تەحل، رەشە وەك پۇرا وى. خوھشە وەك بىيەنا بىدەنا وى. ئەز نانقىم دا كابىسان نەبىيەن.

ل بەر باگىرا بىرھاتنان پىرتىكىن خوھ قىىددەم. د ۋىن تارىستانى دە، ھەر بىستەكى مەرۇۋەن سېپى دېرە من رە دېرەن، دگەنچەن بەلى نائاخىن...

تە د نامەكا خوھ دە نېيىسىيى: "كارەب نىنە و زارزارا پچووكىن ۋى وەلاتى مەزن ناھىيەت ئەم تىير بىنچىن و خەونىيەن خوھ تەمام بىكىن...!"

کەنیا من ب ئاخىتنا تە هات سەرمەد. ئاخىر خەونىئىن چ سەرمەد؟ ما
وھەندەك خەون ماینە؟ كىيڭىز خەونە وھ ب خەو ئېغتىساب نەكربت؟
ئەرى تو ھىزا خەو دكى كا بۇچى تە دەقىت خەونان بىبىنى؟ ئەز ب
خەو خەونان دېيىم نەكوا بىن راستى، بىلى دا كو تەحەمەولا راستىيى
بكم.

من دەپيا ھەندەك نامەيان بىنىسىم، بىلى شويينا كوتلىن من بىن قەلەم،
مخابن قەلەمىن من دېت تلا شەشى. كاغەز ژ ھەزەرەن من درەقەن. ھەزەرەن
مەۋەقى ناهىتە دېتن بىلى دەتىنە خواندىن. ئەز دخوازم بەرمايىكتىن ۋى
شەقا خەوە كۈۋەتتىنانە ل گەل تە و مەحمدەدى بېئورىنەم ھەتا كو رۆز ۋى
خەنلىقى داڭىن خەو وەك خەلقىن سىيدارى ل ستۇينەن مە بىتالىنت.

سەرمەدى برا، شىقىدى ژى من ئەو د خەونى دە دېت. خەونەك
سەپىر بىي؛ ئەقىن جارى بارانا ئاگىرى بىي، وەك سۈفييەكىن تۆپەدار پاشى
جەزبىي، ل دەمەن جەفابىن من دەستىن خەو داۋەزىلاندىن و ل ئاسمانى
نېرى، من گۇت: ب خىر بەتىت بارانا تە! ئەز نەدشەوتىم، بىلى شەل
دېبىم. ھىدى ھىدى بارانى گوملەكى من ب لەشى من فە نۇوساند،
مۇۋولانكىن من نەدكەتن سەرەھەف، لېقىن من دلەزىن و من خەو
قەدقۇتا، وى ھەزىدەك ئەز سەماينى د ناڭ ئاگىرى دە دەك. وەك تاكى
كاۋىرى ئەز دەرقەچىم، دېبىم خۇملى و ژ ھەناسىن وى دەرباز دېبىم. ئەو
دەرسىيا، وەك نىزدەقانەكا مەحتل ل دۇر خەو دەزقىرى و ب دەنگى بىلند
دەگۇت: "يا نار كونى بەردا و سەلاما على ھشىار" ... چو پى نەچۈو،

هەر گورزەک بى كوليلكەك هەتا كۆ ئاسمان تىيىكىدە بى باخچەك
هلاويىستى ژ كوليلكىن ئاگىرى.

دھمنی ئەز ئاگرەکى دېيىم، غانم دھىتە بىرا من. تو بىشى ئەو چەند
ئىشابت سەرمەدد؟!

شەقە و درەنگە. من ژى ئەف نامە لهوتاند.
دیارە ئەز نە محتاجى جىگارەكى و فەركا
سەمايىم، سەما غوفرانى:

سہر مہد،

هیژ ټز ل وئي دگه رم. هیژ بیهنا من رادو هست ده مئي کو هزرا
وئي دکم. من دفیت دناف هه ڏدو ده بحدلن به لئي بي و هدانيهت،
با شتره وهک دوو مرؤفین رويس بر هفن و ل بن سيهها که پره کي، يان ل

بەرئافەکى، ئەھرىيەن مە ل ھەقدۇو مەھرە بىكت. مەھرا وى چ بت، نە خەمە. سەرا وى ئەز ئامادە مە تەركا دىن و دونيائى بىكم. مافى من نىنىن ئەز ھەركەسى گۈرى وى بىكم، بەلى مافى من ھەيدە خوه گۈرى بىكم.

تو دزانى، وەختى ئەز دېم زارۇكەك بىستەھە وەك زارۇكىن (عاموودا بابى مەحەممەد) ئى، ھىنگى ئەو دېت دايىكەك و ئىجتھا ئەن دىكت. وەختى ئەز دېم (جزىرى) ئەو دېت (سەلوا) و دلى من دېت گونەھان. ئەز چ بىئىم و چ نېبىئىم! ھېش دخوازم ب رەخى كراسى شىنى تارى و بىن ھچك بلەيم. ئەو كراسى من ل بەر كەسەكە دى نەدىتى، ئەو كراسى كۆزلى من كەسەكى دى ل بەر وى نەدىتى، ھېشىدارم.

د خەونى دە ئەنیا وى ل ھەنداف زەقىيەن من دېت ئاسمانەكى تىرى ھەور و رۇندكا وى دېت دەستىپىكا بارانەكە سویر وەك خويىدا رەزقانان. ل ئېشارى ئەم ل بن سىمە داركازەكى دەشقەن و ل سېپىدى ھشىيار دېن و ھېش كىنيشت ب چاھىن مە قە. وەك دوو زارۇكىن نازدار، ئەم ب داڭىن رۇناھىيىا رۆزى قە ھىسىكى دىكىن.

تە د نامەيەك خوه دە نېمىسىبى: "لېپۇرىنى ژ خوه بخوازە، ب تىنى ژ خوه. ھەول بىدە كەسەكە دى بئەثىنى كۆ تو وى بىيىنى...!"

كى وە بىئىت بلا بىئىت، بەس تو وە نېبىئە سەرمەد. تو باش من ناس دىكى. ھەگەر ئەقىنا من گونەد بىت، كى دى غەفرىيەت؟ كى بىريارا مىندا من بىدەت بلا بىدەت، بەلى مافى منه ئەز ب خوه بىريارا حەزكىرنا خوه بىدم. حەزكىرنا من بۇ وى ژيانە، بەلى دىيارە بۇ من مىنە... مىن. لى

مرنه ک سه‌رفرازه که کو. ئەز گەريام و گەريام، ب تىنى ل وەلاتىن رۆژى
حەزىزىن حەرامە و ژ كەبائىران دەڭمېرىن. لەورا ژى من دگۇت ل ۋى
وەلاتى نەحەزىزىن پىرە ژ حەزىزىنى.

بزانە سەرمەد كو د ھزرا وى دە، خەيالىن من خراب دىن، ئەز تەر
دېم، ب جەنابەت دكەڭم. وەك تارك سەلاتەكى ب خوھ حەسپىايى نەيىزى
ل دويىش نەيىزى د رىيکا وى دە قەزا دكم. نەيىزىن من ھەمى قەسر و
جەمعن.

سەرمەد، تو بىزى كو رۆژەك بەھىت و ئەز بشىيم وى ژېيربىكم؟
سوپاس كو ھەتا نەما يە ل بىرا من. ئەقىنا وى رامان دا ژيانا من:
روح، بىرين، رۇندىك و حەمان ھەمى نيشا من دان. ھەروەسان حەزىزىنا
مەزن ژى. حەزىزىنا من مەزىنە سەرمەد، مەزن ھەتا وى رادى كو
ھەرتىشت بچۈوك دېت. سەرىي من ژى بلندى، بلند ھەتا وى رادى كو
ھەرتىشت نزم دېت.

ببۇرە دۆستى، ئەز تە ب خوھ ۋە مەحتل دكم. بەلى بزانە نەيىسىن بۇ
تە و مەحەممەدى ھېزى ددت من كو تەھمۇلا غوربەتى بىكم. تو و
مەحەممەد عەزىزىن، قىيىغا بزانە ژين ل بەختى عەزىزان شىرىيەنە و مرن ل
بەختى وان ژىنە.

قى كېلىيکا درەنگ ژ قى شەقا گران، نزانم چما كەرۆ ھاتە بىرا
من: تو دزانى ھەست ب چ دكم؟ ھەست ب سەرمایەكە عەجىت دكم.

دی بیژری جهستی من کون کون دبت و فرزکین خوینی دشپرسن.
دخوازم بگریم سه‌مرمه، تیر بگریم. بهلی دهرد ژ گریین مه‌زنتره. فی
کیلیکی ئەز مستەکا تۆزى مە... باوھر بکە بینئىزىنەك بەسە کو من تونە
بكت. گەلهک جاران تو بیرهاتىن بەرئ دەھىنى بىرا من. بەرئ چوو
كەكۆ. بەرئ ئەزەك بى و نەما ئەزەكى دى يە... ئەزى نەما ژ ئەزى
بەرئ خەربىه.

ئەزى جاران نىشىتىمانەك تىرى عشق بەللى داگىركرى بى،
ئاسمانەكى ساھى و زەلال بەللى ثالا بى. مەمەكى بى زىن، يان
مەجۇنونەك بى لەيلا بى. مراد حاصل، بەللى ئەو ب خوھ بىنمراد بى.
خوھشى ژ لەپىن وى دزا بەللى ئەو خوھگرتىيىن خەمەك درېش و بىداد
بى... خەمەك درېش، درېشتر ژ حوكىمى دىكتاتورلىرىن سەرۋۆكى
رۇزىھەلاتى.

ئەز ژ مرنى ناترسم سەرمەد. هەر ھەيامەكىن قورمىن ژيانا من كاته
ددت. ئەزى راھاتىم كو مرنى قانع بكم. ئەو ژى وەك ژىن يە، بىمنەت
بکە، دى ھزرەكىن بۆ تە كت.

تە راستى بقىيت، ئەز خەربىم، خەربىم دىسان ب ساو و ساوير
زارۆكىيى هنافىن خوھ ژ بىنەنا ئاخا كۈلان و سكاکىن ۋى ولاتى
داگرم، ل ئىشاران ژى ب باسکىن خوھ سەرئ خوھ بنخىشىم و بەر ب
تاۋىسىرلىكى بىغىم. خەربىم بىزقىم وى رۇزگارا بىمەرىز بەللى رەنگدار ژ
رەنگى گوللۇلىن بەفرا دەرازىنكان بەرئ كو زارۆكىن وەك شىروان و
مەممەدى ل ناڭ بىلەيزن. خەربىم ژ رەنگى پەزىزىن قەسىلى بەرئ كو

دوروکیل سه‌ماین بکت و سه‌یین بررسی حفظ‌هایی بکن. بیرا ته دهیت
وئی شهـقـی دهـنـگـی حـفـحـهـفـا وـانـ چـهـنـدـ خـوـهـشـ بـیـ؟
نهـزـ وـهـسـتـیـامـ سـهـرـمـهـدـ.

ئەز پى دەھىم كۈخوا من دەھىت. ئەها دەھى كىنلىكى دە ئەز
ھەست دەكم ئەو گەلە كا نىزىكە، نانقىت، ناكەقىت، بەلىنى وەك زارۇكە كىنلىكى دە ئەز
د زىكىن دايىكا خوه دە هيىدى هيىدى پېيەنان دەھىنت و دەھىنلىقىت.
ما نە سەيرە كۈخوا من دەھىت؟! ما نە سەيرە ژى ئەدەپ
مەرگەساتا نافىن وى ژيان؟ ئەرى چاوان تو تەھەمەمۇلا وى دەكى؟
ب خاترا تە.

تمراز

دسته‌برایی ته، هشیاری سلیمانی
جه: خسته‌خانا نازادی / دهنوک
دهم: سه‌عدهت چارچوی سپیدی، سه‌ری چریا ژینکی دوو هزار و هشت.